

**KRIS
VAN EYGEN**

**DE MINNAREN
VAN BOKRIJK**
een huis in-druk

DE MINNAREN VAN BOKRIJK

Kris Van Eygen © EYGEN-BOEKEN.be

Van Kris Van Eygen zijn verschenen:

Hoe ik Drek nek

Race naar de maan

De spieders van Toil Darranjé

De minnaren van Bokrijk

Net toen de wereld verduisterde

Het 18-dagen ultimatum

De heer van Doeatstad

Meneer P en zijn Hollandse gezelschap

Waarom wij niet meer seriemoorden

De bende van de paars-groene mannen

De relikwieënverzamelaar

De deur van het eeuwige leven

De man met de sigaret

De wespenvangers van Tornac

Papa komt slapen wanneer de vogeltjes fluiten

De droene bliender

Winterhutje

Ik kom even op verhaal

Eerste druk: juli 2012

Tweede, herziene druk: mei 2020

Omslagillustratie: Kris Van Eygen

Foto auteur: Patricia Budenaerts

Redactie: Bureau Bisous Partout

Uitgever: Kris Van Eygen © EYGEN-BOEKEN.be

Niets uit deze uitgave mag je verveelvoudigen, opnemen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar maken, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

DE MINNAREN VAN
BOKRIJK

door

KRIS
VAN EYGEN

‘Aangeraakt door de liefde, wordt iedereen een dichter.’

Plato

Proloog

Het was vrijdagmiddag. Ik werkte als analistprogrammeur in een verzekeringsmaatschappij en keek van het grote computerscherm naar buiten, vijfhoog. Ik zag hoe de mensen zich door de straten van Brussel haastten. Iemand die slenterde viel op of was een dakloze die bedelde.

Mijn telefoon haalde me uit mijn overpeinzingen van alledag.
'Met Zeno van Zoon,' zei ik.

'Kun jij morgenavond babysitten?' vroeg Vif, de kleinste dochter van mijn broer en nog geen zes.

'Dag Vif, waar gaan mamma en pappa dit keer naartoe?'

'Dat weet ik niet. Oma gaat ook weg en nu moet jij komen.'

'Oké,' zei ik, 'gaan je broer en zus daarmee akkoord?'

'Ja,' zei ze.

Ik hoorde hoe ze de hoorn op het tafeltje liet vallen. Enkele seconden later zei Jens, amper negen:

'Komen.'

Op de achtergrond hoorde ik ook de stem van Bo, de oudste dochter van acht. Even later werd de hoorn weer opgenomen en hoorde ik Vif herhalen:

'Komen!'

'Heeft mamma gezegd dat jij me moest bellen?' vroeg ik, want ze belden soms zonder dat mamma daar iets van wist.

Ik hoorde haar op de achtergrond bevestigend antwoorden. De luidspreker stond aan.

'Oké,' zei ik.

In de veronderstelling dat de deal gesloten was, legde Vif de hoorn op de haak.

Mijn collega's rondom me hadden het gesprek opgevangen en keken me gemaakt ontroerd aan. In de ogen van mijn zwangere collega merkte ik een begripvolle blik op. Ook al had ik niet de behoefte om zelf kinderen op de wereld te zetten, ik wist verdomd goed dat zij de enige zin van het leven waren. Voor wie zouden we

anders gaan werken? Dat de vrouw van de collega, die me voortdurend op mijn onkunde wees in verband met het vinden van een goede vrouw, geen kinderen wilde was zijn eigen levenspech.

Naarmate ik verouderde, dacht ik meer over die dingen na. Uit boeken had ik geleerd hoe slimme mannen uit luttele gegevens hele werelden van wetenschap hadden gehaald, enkel door hun verstand te gebruiken. Hoe Thales van Milete de hoogte van een piramide mat? Doodeneenvoudig. Hij wachtte tot zijn schaduw gelijk was aan zijn eigen lengte en mat dan de schaduw die de piramide over het woestijnzand wierp.

De schepper van alles was nergens te vinden, of hij zat in het kleinste detail, in het atoom zoals Democritus van Abdera dacht. Ik voelde me een man van de wereld, toch keek ik liever naar documentaires op tv over archeologische vondsten en ruimtelijke ontdekkingen, of ik schreef verhalen over werelden die alleen in mijn hoofd echt waren.

Wat ik als verstokte vrijgezel ook niet afsloeg, was een avondje babysitten bij de kinderen van mijn broer.

Het was zaterdagavond, babysitavond. Ik was op weg naar mijn broers huis 50 km verder. Ik had een tamelijk zware voet en zocht geregeld de hogere snelheidsregionen op, ook al stonden de lui aan de kant van de weg te gebaren dat ik me onverantwoordelijk gedroeg. Ook nu kon ik het niet laten de grens te verleggen. Mijn drang naar onnoemlijke snelheid was te wijten aan mijn ongelooflijk aanpassingsvermogen. Ik wilde elke keer iets sneller, want de vorige rit was veel te snel vergeten.

Het regende, toch probeerde ik te rijden zonder de ruitenwissers aan te zetten. Naarmate ik de snelheid opvoerde, gleden de druppels uit elkaar en zag ik in elk waterkringetje een vervormd stukje van de buitenwereld. De parallelle wateroppervlakken leken op deuren naar andere werelden, zoals de spiegels in een spiegelkasteel.

Ik zette de ruitenwissers uiteindelijk toch aan en keek toe hoe ze onberispelijk alle waterellende van mijn voorruit veegden. In 25 luttele minuten bracht mijn snelle Alfa Gtv me op mijn bestemming, heel en wel.

Het licht brandde kwistig in het huis van mijn broer. Ik moest niet kloppen, want iedereen was welkom, dag en nacht. Vif speelde met de poppen. Bo zat aan de keukentafel te schilderen en keek naar mij op. Voor één keer zat ze niet aan de tv gekluisterd. Als kind kon er nog veel van leren. Als volwassene was ik erop uitgekeken.

Mamma en pappa stonden klaar om te vertrekken. Mamma liet een telefoonnummer achter voor het geval dat een van haar schatten persoonlijke problemen zou krijgen die hij of zij onmogelijk aan mij kon toevertrouwen. Als babysit hoopte ik natuurlijk altijd elke situatie de baas te kunnen, maar ik had al ondervonden dat ik als geliefde oom onmogelijk een moeder kon vervangen. En vaders waren vervangbaar, maar dat zou mijn broer niet zo graag horen.

Voordat ik het zelf goed en wel in de gaten had, bleef ik met de kinderen achter. Toen ze kleiner waren hadden ze weleens aan de kleren van mamma getrokken om haar thuis te houden. Ze hadden echter ondervonden dat oom Zeno veel toeliet en daarmee was ook hun scheidingsangst verdwenen.

Ik kon de kinderen onmogelijk dwarsliggen op hun weg naar volwassenheid. Ik was ervan overtuigd dat een kind goed terecht zou komen als het in een fatsoenlijk gezin normaal kon opgroeien. En als het toch fout ging, lag dat niet aan de opvoeding.

Bo had als voorschoot een hemd met korte mouwen van mamma achterstevoren aangetrokken en schilderde naar hartelust. Ze trok onweerstaanbare lijnen over het gekleurde papier dat pappa al aan de andere kant had gebruikt.

‘Kom je nu eindelijk?’ vroeg Jens.

‘Jens, het is donker,’ zei ik, ‘we kunnen niet meer voetballen.’

‘Jawel, onder de lamp,’ zei hij en trok me mee naar buiten.

Hoewel ik er niet veel zin in had kon de beweging geen kwaad.

‘Sorry dames, even voetballen, daarna schilder ik mee.’

Bo keek zelfs niet op. Vif stond aan de schildertafel van Bo en stuurde me een dodende blik omdat ik alweer naar Jens’ pijpen danste. Ik knipoogde, als teken dat ik straks alles goed zou maken.

Twee minuten later waren we al terug in de keuken. Jens gaf toe dat hij bij het weinige licht van de buitenlamp geen topvoetbal kon bedrijven.

‘Kom, we helpen Bo met haar kunstwerk,’ zei ik tegen Jens.

‘Oké, geef me eens een blad.’

‘Nee, afblijven,’ riep Bo terwijl ze haar materiaal naar zich toe trok, ‘dat is mijn verf.’

Voordat ik Jens kon tegenhouden, had hij al een vel papier op haar tekening gegooid. Bo begon hysterisch te schreeuwen terwijl Jens op zijn gemakje naar de zetel liep en zich voor de tv zette.

Ik had Bo nog nooit zo kwaad gezien, ze sloeg alle toonaarden aan om haar ongenoegen de wijde wereld in te sturen. Ze gaf mij zelfs een veeg uit de pan. Vorige keer had ik op Jens’ kamer mogen

slapen. Toen had Bo meewarig gezegd dat ik nooit bij haar op de kamer sliep. We hadden afgesproken dat de volgende keer te doen. Dat had vanavond gekund.

‘Ga maar bij Jens slapen, niet bij mij,’ zei ze.

‘Oké,’ zei ik in een poging me er snel bij neer te leggen.

Vif had het hele gebeuren stilzwijgend gevolgd. Ze keek me vragend aan, alsof ze wilde zeggen dat ik beter met haar speelde dan met die twee stoute kinderen. Ze zag er schattig uit en ik zei:

‘Vif, jij bent de braafste van de drie.’

Ik wreef mijn rechterhand over haar hoofdje. Ze nam mijn hand vast en trok me naar de puzzelkast.

Tijdens het puzzelen peuzelden we zakjes chips en koekjes op. Een halfuur later fluisterde Bo ‘excuseer’ in mijn oor.

Ik legde het laatste stukje van Vifs puzzel op zijn plaats en samen zetten we ons voor de tv. Hoewel er in de speelkamer nog een tv stond voor het geval er discussie was over het te volgen programma, ontstond er een meningsverschil. Jens wilde de sport van de dag zien terwijl Bo liever een stuntman in vlammen zag opgaan. Vif had geen uitgesproken keuze omdat ze de ondertitels nog niet kon lezen.

Jens had al enkele keren duidelijk gemaakt dat de meisjes om halfnegen moesten gaan slapen, zo zou hij de tv voor zichzelf hebben. Onverwachts begon hij op Bo in te boksen. Ik wierp me ertussen om het ergste te voorkomen. Jens’ gebalde vuistjes konden immers al aardige kwetsuren veroorzaken. Gelukkig wierp Bo haar lange benen in het getouw om zijn dreigende armen af te slaan.

Jens begon mij uit te schelden. Waar hij de woorden vandaan haalde, wist ik maar al te goed. Het gevloek van de tekenfilmfiguur Homer Simpson was dagelijkse kost voor hem. Of had hij het van zijn eigen vader geleerd?

De meisjes keken me schuldig aan en maakten zich klein omdat ze bang waren dat hij biljartstoten ging uitdelen. Vif duwde zich tegen mijn zij aan en fluisterde:

‘Ik wil naar bed gaan.’

Ik zag in haar donkere ogen dat ze haar oplossing voor het probleem ernstig nam. Ook uit Bo’s gezichtje leidde ik af dat ze naar boven wilde gaan.

‘Vertel mij morgen hoe het afloopt met de stuntman,’ zei ze.

En weg was ze, achternagehold door haar kleinere zus.

Jens was niet meer op wraak belust, want hij zei tegen mij:

‘Zal ik jou een verhaaltje vertellen?’

‘Wil je de rollen omkeren?’ vroeg ik.

‘Misschien kan ik dan beter slapen.’

‘Oké,’ zei ik en volgde hem naar boven.

Hij las goed voor, maar gejammer vanuit Vifs slaapkamer onderbrak zijn vertelsel.

Ik liep naar haar kamer en vroeg:

‘Wat scheelt er?’

‘Ik kan niet slapen.’

Ze wilde natuurlijk haar deel van de aandacht.

‘Kom, mijn vrouwke, we gaan naar beneden.’

‘Ik ben het vrouwke van mamma,’ zei ze, ‘ik wil mamma.’

Met z’n tweetjes installeerden we ons voor de buis, onder een deken gelegen. Samen keken we naar de kunstzender die toevallig een tekenfilm uitzond. Nog geen twee minuten later vielen haar oogjes langzaam dicht. Ik wachtte drie minuten en droeg haar naar boven.

Toen ik langs de trap stilletjes naar beneden wilde gaan, stond Jens onverwachts achter mij.

‘Ik kan ook niet slapen,’ zei hij.

Aan zijn hand bungelde zijn beste vriend van het moment, Bart Simpson. Enkele weken eerder had ik een oud T-shirt van Jens met Barts tekening opgevrolijkt. Hij wilde toen dat ik in zwarte letters ‘fuck’, ‘sucker’ en ‘jerk’ erop schreef. Het liet hem koud hoe je die woorden spelde en ik had ‘fack’, ‘sukker’ en ‘jurk’ geschreven. Opeens dacht ik eraan dat zijn vriendjes in ieder geval zouden begrijpen wat hij met de woorden op zijn T-shirt bedoelde.

‘Probeer eens in te slapen door aan de dingen te denken die je vandaag gedaan hebt. Misschien lukt het dan wel.’

‘Denk je?’ vroeg hij.

Die raad had zijn mamma hem nog niet gegeven en hij haastte zich naar zijn bed.

Tien minuten later stond hij weer beneden naast mijn zetel. Zijn gezicht stond veeleer op wenen dan op lachen.

‘Het gaat niet. Ik ga mamma een briefje schrijven voor wanneer ze thuiskomt,’ zei hij terwijl hij naar de keuken liep.

Ik hoopte dat zijn eigen remedie zou helpen en ik liet hem zijn gang gaan. Een minuut later wandelde hij naar boven alsof er niets aan de hand was.

Tien minuten later besloot ik zelf naar bed te gaan, maar eerst wilde ik toch wel weten wat Jens op de keukentafel voor zijn mamma had achtergelaten. Ik las de hanenpoten op het briefje:

‘Mijn ogen zijn moe, mijn hele lichaam is dat, maar zelf ben ik het niet.’

Ik kon een gemeente glimlach niet onderdrukken. Het was me een kereltje. Kleine jongens met slaapstoornissen waren van deze tijd, maar de meisjes droomden dat het een lieve lust was.

Ik ben alleen op de wereld. Geen bebouwing, geen natuur. Een verdorde wereld van steen. Vanuit alle richtingen komt een front aangestormd. Dichterbij herken ik er een muur van sneeuw in. Een lawine komt eraan gewalst. Ik begrijp dat zij mij langs alle kanten zal samendrukken en dat ik de natuurlijke omhelzing onmogelijk zal overleven.

Ik zoek dekking onder een tafel, maar ik weet niet of die me kan redden. En dan lig ik in bed met een slanke, naakte vrouw bovenop mij. Zij wenst me ‘smakelijk eten’. En dan is het voorbij, nog voor ik ben begonnen.

De kamer was plots verlicht. Ik waande me in mijn eigen bed en schrok omdat ik dacht dat er een inbreker was. Net op tijd hoorde ik Vifs jonge stem van ver roepen:

‘Opstaan.’

‘Ben je daar al? Hoe laat is het?’ vroeg ik in de hoop dat het niet te vroeg was.

‘Heb je geen horloge?’ vroeg ze.

Ik haalde mijn arm vanonder de warme donsdeken en slaagde erin het verschil tussen de kleine wijzer en de grote wijzer in minder dan twee seconden te onderscheiden. Halfacht.

‘Vif, het is nog veel te vroeg. Blijf nog even beneden.’

‘Ik ga bij mamma in bed liggen, op het orthopedische kussen.’

Het was niet te geloven dat uit de mond van een 5-jarige zo’n moeilijk woord kon komen. Ze zou de betekenis van het woord niet kunnen uitleggen, maar ze kon het wel gebruiken.

Toen viel mijn blik op een stukje papier op de grond. Ik wist nog dat ik in een wakend moment, half slapend weliswaar, de afgelopen nacht enkele trefwoorden voor een droom had opgeschreven. Ik nam het papier van de grond op en fronste mijn wenkbrauwen, ook al was er niemand in de buurt die daaruit mijn gemoedstoestand kon afleiden. Misschien dat een historicus er hiëroglyfen of spijkerschrift in kon herkennen, maar ik las:

‘KOM, EET’

Moest ik komen eten? Het beeld van de reusachtige tafel in mijn droom kwam terug. De lawine had roet in het eten gegooid.

Enkele minuten later kwam Jens binnengestormd.

‘Kom op, broodjes halen,’ commandeerde hij, ‘kleed je aan.’

Zonder mijn reactie af te wachten, rende hij naar beneden.

‘Oké baas,’ zei ik, maar hij hoorde mij niet.

Ik kleedde me aan en slenterde naar de badkamer. Mijn tandenborstel en scheergerief had ik niet bij, toch slaagde ik erin mijn voorkomen met een snel wasje enigszins voor de buitenwereld aanvaardbaar te maken.

Toen ik in de woonkamer binnenkwam, trok Bo me aan mijn hand naar de keuken.

‘Kijk eens wat Jens gisteren heeft geschreven,’ zei ze en wees naar het papier op de tafel.

‘Ja,’ zei ik, ‘die is goed hé?’

‘Zal ik eens meppen?’ vroeg Jens en voegde de daad bij het woord door Bo een opdoffer te geven.

Ze had geluk dat hij in zijn goede doen was en dat zijn klap spelend aankwam.

Bo spurtte naar de woonkamer en ging verder met tv-kijken. Vif zat al in de zetel, maar ze had haar nachtkleedje nog aan.

‘Voor mij een chocoladekoek en een croissant,’ zei ze alsof ze in het restaurant iets bestelde.

Ze had haar benen tot tegen haar borst opgetrokken en was vergeten dat ze geen onderbroekje droeg.

‘Stop eens met bliksemen,’ fluisterde ik in haar oor.

Ze keek op, niet blozend maar uitdagend alsof ze in haar eigen huis mocht doen wat ze wilde. Ze had natuurlijk gelijk. Ik was de bezoeker en had er niets te vertellen.

‘Kijk, mijn spleetje,’ grapte ze.

‘Ja, laat dat maar Vif.’

‘Breng mij maar hetzelfde mee,’ zei Bo.

‘Ga je niet mee?’ vroeg Jens.

Bo schudde haar hoofd en dat was genoeg als antwoord.

Met de Alfa waren we in een oogwenk terug. Met een snelheid van 150 km per uur naderde ik Jens’ huis. Hij hield de weg in de gaten door reikhalzend naar buiten te kijken, want hij kon vanuit de kuipzetel weinig zien.

‘Begin maar al te remmen,’ waarschuwde hij mij.

‘Pappa rijdt ook altijd als een gek naar binnen,’ zei ik.

‘Ja, laatst heeft hij bijna de brievenbus geraakt,’ wist hij.

Aan zijn gezicht merkte ik dat hij het jammer vond dat de brievenbus nog heel was.

Terwijl we bij de bakker waren, was mamma opgestaan. Ze zette lekkere koffie voor bij de koeken. Pappa sliep rustig verder.

‘En Jens, vertel nu eens hoe je gisteren in de zetel terechtkwam?’ vroeg mamma.

Jens keek me verwonderd aan. Ik was dat ook.

Mamma besliste het verhaal zelf af te maken en zei:

‘Toen we gisteren thuiskwamen, lag je niet in bed. Ik ben dan bij Zeno gaan kijken, maar daar was je ook niet. Ondertussen had pappa je beneden in de zetel gevonden.’

Jens lachte en verdween naar de woonkamer. Voor de buis at hij zijn koek op.

‘En wat betekende dat papiertje?’ vroeg mamma aan mij.

‘Je begrijpt al dat hij niet goed in slaap is gevallen,’ zei ik.

Mamma keek me begrijpend aan.

‘Hoe is het mogelijk dat het ventje niet kan slapen,’ zei ik, ‘en de manier waarop hij gisteren reageerde, daar werden de meisjes en ik zelfs bang van. Waarom wilde hij de meiden per se om halfnegen in hun bed?’

‘Dat kan ik je uitleggen. Als de meisjes op tijd gaan slapen is hij zeker dat hij niet vroeger naar bed moet. En als zijn bedtijd vastligt, valt hij gemakkelijker in slaap.’

‘Zit dat zo?’ vroeg ik.

Jens kwam de keuken in en maakte een teken om mee te komen.

‘Wat moet ik doen?’ vroeg ik.

‘Voetballen.’

‘Nee Zeno, jij komt met mij puzzelen,’ zei Vif.

‘Kunnen we niet samen iets doen?’ vroeg ik in een poging de spelen te combineren en zo iedereen tevreden te stellen.

Jens had gezien dat het uitzonderlijk goed weer was voor een lentedag en stelde voor:

‘Kom, we bouwen een hol buiten bij het tuinhuis.’

‘Ja, kom,’ zei Vif die haar puzzel onmiddellijk vergat.

Jens en Vif waren veel actiever dan Bo die voor het tv-toestel bleef zitten, want ze kon er misschien nog iets van opsteken.

‘Oké mannen,’ zei ik, ‘aan het werk.’

Jens stond buiten en Vif holde achter hem aan.

‘Deur dicht,’ hoorde ik mamma achter me roepen.

Ik gehoorzaamde haar en voelde me even haar vierde kind.

Het tuinhuis lag vol kussens, dekens en gordijnen. Vif kwam op het lumineuze idee om een dik touw tussen de boom en de garage te hangen en daar de gordijnen over te hangen, om uit de wind te zitten.

‘Ja, dat is een goed idee,’ zei Jens, ‘dat ik daar zelf niet aan gedacht heb.’

Vif begreep dat ze punten had gescoord en begon te rollebollen op de bruingrijze kussens. Verdere hulp hoefden we van haar niet verwachten.

Toen het bouwsel af was, legden we ons op de gemakkelijke kussens en dachten na wat we verder nog konden doen.

‘Ik heb een idee,’ zei ik.

Vif en Jens volgden mijn bewegingen en vroegen zich af wat ik van plan was. Ik zette me op een kinderstoeltje achter een kindertafeltje, nam papier en pen bij de hand en deed alsof ik begon te schrijven.

‘Wie verzint er een verhaal? Ik zal het opschrijven.’

Jens lag op zijn rug met zijn armen achter zijn hoofd gestoken en zijn benen over elkaar gekruist.

‘Ik zal beginnen,’ zei hij.

Vif keek hem nieuwsgierig aan, alsof ze zich afvroeg of hij werkelijk een verhaal kon bedenken. Voor haar gold de regel: eerst kijken, dan nadoen.

Jens vertelde over een meisje dat uit het weeshuis ontsnapte en bij een oudere vrouw terecht kwam. Die wilde haar als dochter in huis nemen als ze niet in bed zou plassen. We barstten in lachen uit.

‘Nu is het mijn beurt,’ riep Vif.

‘Oké, allemaal luisteren naar het horrorverhaal van Vif,’ riep ik terwijl enkele voorbijgangers raar opkeken.

Ik stelde me het tafereel voor dat de wandelaars te zien kregen: een kale man op een stoeltje achter een kinderbureau terwijl twee kinderen in de kussens rommelden, met op de achtergrond waaierende gordijnen die al dertig jaar uit de mode waren.

Vif vertelde over mamma aap, pappa aap en hun aapjes. Al haar zinnen begonnen met ‘en toen’ en de belevenissen van de apen hingen nauwelijks aan elkaar. En een clou zoals Jens er een verzonnen had, ontbrak.

Jens wachtte het einde van haar verhaal niet af en liep naar Bo die op de oprijlaan zat te krijten. Hij probeerde haar kunstwerk te verpesten en ik spurte naar het tweetal. Vif volgde iets later.

‘Jens, teken je eigen dingen,’ riep ik iets harder dan normaal.

Gelukkig slaagde ik erin iedereen op zijn eigen plekje te houden. Bo kleurde haar naam in, Vif bootste haar na en Jens tekende een groot hart met een rare boodschap erin geschreven: FRANK IS OP KATRIEN. Verliefd zijn als kind moest veel intenser zijn dan als volwassene.

‘Wat wil dat zeggen?’ vroeg ik, me van den domme houdend.

‘Frank en Katrien vrijen,’ zei hij.

‘Zozo.’

Terwijl de kinderen de klinkers beschilderden, gooide ik de kussens en de gordijnen terug in het tuinhuis. De papieren met de verzonnen verhalen van Jens en Vif waren speelballen van de wind.

Ik zette me in het kleine stoeltje en verzon mijn eigen verhaal in de vorm van een testament. Voor de grap liet ik al mijn bezittingen na aan Jens.

Jens was stilletjes achter me komen staan en verried zijn aanwezigheid met een verraste kreet.

‘Is dat echt?’ vroeg hij terwijl hij het blad in het licht van de zon hield en twijfelde over de waarde van mijn handtekening.

‘Lees het maar,’ zei ik.

Toen hij het gelezen had, verfrommelde hij het papier tot een bolletje. Want ik had in koeien van letters ‘misschien’ erbij geschreven.

‘Waarom heb je geen kinderen?’ vroeg hij.

‘Omdat ik niet getrouwd ben,’ zei ik, hoewel dat geen eis was.

Hij wist maar al te goed waar de klepel hing en vroeg:

‘Waarom blijf je vrijgezel?’

Vif en Bo kwamen vanachter mijn rug vandaan en Vif vroeg:

‘Ja, waarom krijgen we geen speelkameraadjes erbij?’

Ik kon niet snel genoeg iets verzinnen, want Bo zei:

‘Het wordt hoogtijd dat jij een goede vrouw uitzoekt, ermee trouwt en daarna kinderen krijgt,’ zei ze de oeroude volgorde respecterend.

‘De vrouw van jouw dromen zit misschien in de mooiste kamer van het kasteel in het natuurreservaat achter ons huis. Een oude vieze man houdt haar al meer dan tweehonderd jaar gevangen,’ zei Jens die duidelijk aanleg had om verhalen te verzinnen.

‘Tweehonderd jaar?’ vroeg ik.

‘Ik geloof dat toen de wereld bijna is vergaan, zoals toen de dino’s uitstierven.’

Dat was mogelijk. Fantasie hadden de kinderen genoeg.

‘Kom, we rijden ernaartoe,’ riep Bo.

‘Ja, kom snel,’ zei Vif die al naar haar fietsje rende.

Het was niet ver en de zondagvoormiddag was nog lang. We vroegen zelfs niet aan mamma of pappa of dat wel mocht.

Het was verdomd moeilijk om een kind van bijna zes op de weg te houden. Gelukkig was er geen druk verkeer op de smalle asfaltwegen. Aan het kruispunt sloegen we rechtsaf en reden naar het natuurreservaat.

Bo reed naast mij. Vif probeerde met rappe beentjes Jens te volgen, wat haar niet lukte. Iets verderop bleven ze wachten aan een kruising met een aardeweg.

‘Hier kunnen we naar binnen rijden,’ zei Jens.

‘Ik weet het niet,’ zei ik, ‘een plaatje met “natuureservaat” op maant meestal iedereen aan buiten te blijven. Het is bijna hetzelfde als “verboden toegang”, maar iets netter.’

‘Ben je bang?’ vroeg Jens.

‘Nee, ik niet.’

Vif trok aan mijn elleboog en fluisterde:

‘Kijk, dat is juffrouw Danaï.’

Ik draaide me om en zag een fietser aankomen. De juffrouw knikte lichtjes met haar hoofd als groet.

Zelfs aan de tipjes van de schaarse, rechtopstaande haren op mijn kale hoofd voelde ik de frisse rijwind die haar fiets veroorzaakte. De zon bestraalde haar lichaam terwijl ze dichterbij kwam. Toen ze op armlengte was genaderd, leek ze me met volle teugen op te slurpen. Het lawaai ervan deed elk geluid in de natuur meteen verstommen.

Zo snel als hij gekomen was, verdween de dagdroom. Bo trok aan mijn elleboog en zei:

‘Zeno van Zoon, wakker worden. Wat heb je toch?’

‘Ik? Niets, kom we nemen de korte weg,’ zei ik.

Er opende zich een nieuwe wereld voor mij. Ik was nog nooit in dit deel van het bos geweest. De hoge bomen omringden ons en de oneffen weg slalomde door het bos.

Samen fietsten we over het bospad dat af en toe wat betreft berijdbaarheid te wensen overliet. Vif reed voorop en had de grootste moeite om vooruit te komen. Bo kon ook niet zo goed uit de voeten met haar veel te grote fiets. Jens had zich naar de laatste plaats laten afzakken. Het ontbrak hem aan durf nu hij zich op onbekend terrein bevond.

Na een tijdje liep het pad dood. Links stonden rijen hoge bomen in een stille waterplas. Rechts was de grond tamelijk moerassig en onmogelijk met de fiets te berijden.

‘Wat nu?’ vroeg Jens.

Vif wees naar een stoel in een boom terwijl Bo op onderzoek uitging. Niet veel verder stond een serre tussen het hoge riet.

‘Niet te ver Bo,’ riep ik.

‘Zeno, mag ik op die ladder kruipen?’ vroeg Vif die naar de krakkemikkige ladder onder de stoel voor vogelkijkers wees.

‘Nee kindje, die constructie ziet er niet gezond uit,’ zei ik terwijl ik een weg zocht door het zompige landschap.

Ik keek naar mijn voeten en zag kleine beestjes wegspringen.

‘Het krioelt hier van de spinnen,’ riep ik gemaakt hysterisch.

Ik verwachtte dat Bo en Vif in een paniek zouden slaan, maar het was Jens die naar zijn fiets rende en ervandoor wilde gaan.

‘Jens is bang van spinnen,’ riep Vif.

‘Jens,’ riep ik, ‘hier blijven.’

Hij liet zich onverwacht snel overreden en wachtte af. Bo had haar zoektocht even onderbroken om naar Jens te kijken en mee te lachen. Ze liep nu verder.

‘Voorzichtig Bo, niets aanraken.’

‘Geen probleem,’ zei ze.

Ik had echter het gevoel dat het helemaal verkeerd ging lopen. Samen met Vif en Jens volgde ik haar bewegingen op een afstand. Ik mocht het niet aan een achtjarig meisje overlaten, maar onze ontdekkingstocht moest toch ergens beginnen. De serre was slechts enkele vierkante meters groot en vanaf de plaats waar ik stond, kon ik niet zien wat er groeide.

‘Ik zie niets binnen,’ riep Bo, ‘hé, er is hier een deurklink.’

Voordat ik haar kon zeggen dat ze moest oppassen, had ze de deur al geopend. Ze deinsde geschrokken achteruit. Een grijze wolk mist ontsnapte uit het kleine gebouw en slierde zich rond de bomen en over het water. De sfeer veranderde zienderogen van een warme lentedag naar een kille, mistige winterdag.

‘Bo, doe die deur dicht en kom naar hier,’ riep ik.

Vif duwde zich tegen mij aan omdat ze bang was. Jens verborg zich achter ons en voelde zich wellicht een schrikkerig ventje in een wrede wereld van kelende spoken en warende geesten.

Bo rende in onze richting, viel bijna, maar ze kon zich nog net overeind houden. Haar kreetje doorbrak de ijzige stilte in het bos.

‘Blijf allemaal dicht bij me. We gaan terug,’ zei ik.

De kinderen volgden mij zonder te dralen. Wandelend met de fietsen aan de hand liepen we de weg terug die we gekomen waren. In normale omstandigheden kon ik me tamelijk goed oriënteren, maar de mist speelde mij parten.

De nevel was ondertussen zo dik geworden dat ik me in een andere wereld waande. Door ons om te draaien hadden we misschien de werkelijkheid achter ons gelaten. Wat me verontrustte was dat de mist ons dreigde op te slokken.

Mijn duistere gedachten hield ik voor mezelf, ik wilde de kinderen niet bang maken. Ik keek achterom en zag Vif net achter mij, gevolgd door Bo. De meisjes glimlachten. Jens sloot de rij af en zijn gezicht stond gespannen alsof hij komend onheil aanvoelde.

Als leider van het groepje zag ik als eerste dat de vorm van de bomen was veranderd: de wortels zaten niet meer onderaan maar hingen aan het mistplafond. De omgekeerde wereld?

‘Kijk Zeno, de bomen staan ondersteboven,’ riep Bo.

‘Ja, kindje, ik zie het.’

Ik dacht dat de kinderen uit de bol zouden gaan, maar opmerkelijk genoeg legden ze zich snel bij de nieuwe toestand van de bomen neer.

Ik verplaatste mijn aandacht naar de contouren van een heus kasteel dat achter de bomen in ons gezichtsveld verscheen. Het deed me denken aan het kasteel van Bokrijk, waar het groen in de zomer de oude huisjes en de grote molen verborg en waar ‘s winters de eksters door de mist doolden.

Tot mijn verbazing hoorde ik mensenstemmen. De kinderen bleven muisstil.

‘Horen jullie dat ook?’ vroeg ik, alsof ik mijn waarnemingen niet vertrouwde.

‘Ik hoor een tractor,’ zei Bo.

‘Een motor die accelereert,’ hoorde ik Jens achter me zeggen.

Mensen die verdwaald waren, dat zou nog kunnen. Een tractor hoorde ook nog tot de mogelijkheden, maar een motor zo ver van de openbare weg? Misschien een motorcrosser.

Ik kon al die geluiden onderscheiden, maar ik had geen idee uit welke richting ze kwamen. Ze leken zo dichtbij te zijn en toch was er niets te zien. Ik stelde me een wereld voor met altijd mist, waar de mensen naar een heldere dag snakten, waar ze horend in de mist alles konden zien. Hun wereld was niet zwart of wit, hij was grijs en de geluiden waren er als boeken vol wetenschap.

De mist zorgde ervoor dat het dak van het kasteel onzichtbaar bleef. Uit de ramen van de benedenverdiepingen scheen nergens licht, dat deed me vermoeden dat het kasteel onbewoond was. Een kijkje nemen kon geen kwaad.

‘Jongens en meisjes, laat de fietsen hier staan. Die kunnen we in het kasteel toch niet gebruiken.’

Jens en Bo gingen onmiddellijk akkoord, maar aan Vifs gezichtje zag ik dat ze moeilijk ging doen.

‘Wat is er Vif?’

Ze pruilde maar hield de tranen binnen.

‘Ik wil fietsen.’

‘Oké, jij je zin. Met die kleine fiets mag je misschien binnen.’

We waren het kasteel tot op een dertigtal meter genaderd en de schijnbare ondoordringbaarheid van het bos viel langzaam weg. De omgekeerde bomen die aan de lage mistbank hingen weken zich waardoor enkele wandelpaden vrijkwamen. Vif bleef achter omdat ze haar boosheid duidelijk wilde maken.

‘Kom je nu Vif? Anders rij je maar terug naar huis,’ zei ik in de hoop dat ze schrik kreeg.

Ze kon niet snel genoeg haar trappers vinden en fietste mij als een wildebras voorbij, achter Bo en Jens aan die zich gedroegen alsof ze zich hier thuis voelden.

Ik begreep niet hoe het kon dat de mist als een koepel rond ons bleef hangen en met ons mee bewoog naar het mysterieuze kasteel. En toch scheen zonlicht erdoorheen. Ik voelde de warmte dwars

door de lichtgele mist die op sommige plaatsen alle kleuren van de regenboog had.

Een felle zonnestraal bescheen het onbetreden pad en de kinderen volgden de lichtwijzer. Jens keek achterom, hij wilde zich verzekeren van mijn aanwezigheid, want kinderen hadden hier misschien iets te vrezen. Hij glimlachte en vervolgde zijn weg. Bo liep naast hem en Vif fietste achter hen aan.

Ik liep tien meter achter hen en betrapte me erop dat ik me door hen liet leiden terwijl het logischer was dat ik de kinderen de weg wees. Ik legde me bij hun kinderlijke willetjes neer en vertrouwde op hen, misschien volgden zij een buitenaardse wilskracht die iets voor ons in petto had.

Het kasteel lag nog altijd wat verscholen tussen de mistsluilen en de omringende bomen. Bij elke stap vooruit, leek het twee stappen verder weg te staan.

Er kraakte iets opzij van mij, maar ik zag geen dierlijke of menselijke beweging. Toen ik mijn blik weer op het pad voor mij liet vallen, stond het kasteel dichterbij dan ooit. Ik kon nu de dakkapelletjes en de leuke trapjes aan de gevels tellen en het gekleurde glas van de vensters onderscheiden.

Geblaf trok mijn aandacht naar links. Een stel dobermann pinchers bewaakte het kasteel. Mijn eerste reactie was er een van lichte paniek. Ik zag voor mijn geestes oog hoe de honden de kinderen als lappenpoppen verscheurden en hoe ze zich daarna op mij gooiden.

De honden naderden ons al kwispelend met hun stompe staart. Vif liet haar fietsje vallen en verschanste zich achter Bo en Jens. Jens deinsde achteruit, maar Bo toonde geen enkele schrik. De drie honden lieten zich na een intens stoeipartijtje door haar aaien.

Gelach deed me naar rechts kijken. Een witharige man en zijn rosse vrouw kwamen uit het struikgewas tevoorschijn, alsof ze zich daar voor ons hadden verstopt.

‘Wie bent u?’ vroeg de man.

Ik nam me voor eerst waar te nemen en pas daarna te filosoferen. Dat lukte me.

‘Ik ben de schrijver die zwijgt,’ zei ik, in analogie met de schepper die spreekt.

De man en de vrouw keken elkaar aan. Ze leken telepathisch na te gaan hoe ze mijn eerste slag het beste konden pareren. Toen zei de vrouw:

‘Er zijn veel dingen die onzichtbaar voor u blijven, maar er zijn geen gedachten die u niet kunt denken.’

Haar stem galmde na, dat kwam waarschijnlijk door de mistige omgeving waarin het geluid zich hopeloos een weg naar buiten zocht. Voor het eerst voelde ik me angstig. Niet voor het laatst wenste ik dat ik het natuurreservaat nooit was binnengegaan.

Het was waar wat de vrouw zei, net zoals vaststond dat de fenomenen ‘licht’ en ‘zien’ altijd samengingen. Ik kon als waarnemer niet anders dan in het experiment zitten dat ik waarnam. Ik stelde de leugen tegenover de waarheid en vroeg:

‘De ene vraag blijft, wat is waar en wat niet?’

Alsof ik een wachtwoord had uitgesproken, liepen het koppel en hun honden spoorslags het pad af en verdwenen in de mist. Dat ze weg waren, betekende niet dat ze niet meer bestonden. Misschien stonden ze in een parallelle wereld voor mijn kopie en vroegen ze me niet verder te gaan. Zo stoïcijns was ik wel dat ik zeker wist dat niets niet kon bestaan.

In mijn rechterooghoek had ik nog net kunnen zien dat de kinderen over het brugje naar het grote kasteel waren gelopen. Ik haastte me en nam de leiding over.

Vif zette de kleine fiets netjes op zijn staander, plaatste haar handjes kordaat op haar heupjes en zei tegen mij:

‘Alle dingen, levend of niet, zoeken elkaars aanwezigheid, trekken elkaar onherroepelijk aan, alsof in hun kleinste deeltjes de wetenschap opgestapeld zit van ieders verlangen.’

Jens en Bo keken hun kleine zus aan alsof ze van een andere planeet kwam, zoveel weten hadden ze haar niet toegemeten. Ze

had verdorie gelijk. Ieder ding had zijn anti-ding. Elk elektron had zijn anti-elektron: het positron. Elke man had zijn anti-man: de vrouw.

Vif was zich niet bewust van wat ze had gezegd en gedroeg zich weer als een meisje. Bo en Jens wachtten af.

Net zoals Pythagoras de muziek van de sferen hoorde in overeenstemming met de wetmatigheid van de getallen in de muziek, zo hoorde ik een laag brommend geluid uit het kasteel komen. De zachte op- en neergaande toon moest van de sterrenfabriek boven ons komen. Of was het de beweging van de aarde in de ruimte? Ik stelde me voor dat de mooie klank ooit zou veranderen in een krakend geluid van een mechanisme dat vast dreigde te lopen.

Was er ergens een ruimte tussen onze wereld en zijn anti-wereld, de tussenwereld waar iets vat had op niets? Was het niet beter om schemergebieden in te voeren, waar ik kon nadenken over het hoe en het waarom van alles? Kon het kasteel met zijn vele kamers me helpen in mijn zoektocht naar een toffe vrouw en zouden de kinderen me daarbij willen helpen?

‘Ik moet naar de wc,’ keelde Vif.

‘Kom Zeno, zoek de kamer van de juffrouw,’ zei Bo die me bij de hand nam en me meetroonde.

‘Hier heb je een zaklantaarn,’ zei Jens die een kleine ouderwetse zaklamp op batterijen vanachter zijn rug toverde.

‘Oké, volg me,’ zei ik en nam de lamp aan.

Toen ik ze aanstak, scheen er een brede, felle straal uit. Die projecteerde een cirkel van drie meter in doorsnede op de eiken voordeur van het kasteel. In het midden hing een bronzen plakkaat met gebeitelde drukletters waarop stond:

‘Welkom, dit lezen is spreken met de schrijver van het kasteelverhaal. Alle onzin van de wereld maakt van zijn hoofd een regelrechte warkop, maar mag je dan zijn verhaal zomaar geloven? De kaart.’

Het was een vreemde welkomstekst. Ik begreep er niets van.

‘Wat is dat voor gezever,’ zei Jens.

Bo trok haar schouder tjes op en boog haar mond als die van een trieste smiley.

Vif lette niet op – ze kon immers nog niet lezen – en draaide rondjes op haar fietsje in een lichtkegel die vanuit de mistkoepel loodrecht naar beneden scheen. Toen ze haar voetjes op de grond zette – misschien om te vragen waarom ik haar zo raar aankeek – werd het zo donker als de nacht. Maar het licht moest er nog zijn. Op dezelfde manier kon ik de aanwezigheid van mijn ziel verklaren wanneer mijn lichaam allang in de grond lag te rotten.

‘Waar is Vif?’ vroeg Bo.

Haar fietsje lag op de grond. Ik liet mijn blik over de duistere omgeving gaan, maar van Vif was er geen spoor te bekennen.

‘Gaan jullie eindelijk mee?’ vroeg een kinderstem achter ons.

We draaiden ons als een team schoonzwimmers synchroon om. Vif stond in de grote deuropening.

‘Hoe heb je de deur open gekregen?’ vroeg ik.

‘Ik ben groot genoeg om aan de deursluiting te komen,’ merkte ze op, ‘bovendien werkt de bel niet.’

Ik had aangenomen dat de kasteelheer bij het verlaten van zijn huis de deur achter zich had gesloten, maar blijkbaar had hij geen schrik van inbrekers.

‘Ga maar voor,’ zei ik en legde mijn hand op haar hoofd.

‘Komen jullie ook?’ vroeg Vif aan haar zus en broer.

Dat ze naar de wc moest, was ze helemaal vergeten.

Ik volgde de kinderen naar binnen, de grote hal in. De vloer was uitgevoerd in een dambordpatroon van witte en zwarte plavuizen. Vif bleef in het midden staan, net onder de kristallen kroonluchter die zijn licht alle kanten uitstrooide.

‘Links is het verleden, rechts de toekomst en rechtdoor ligt het nu. Wat kiezen jullie?’ vroeg ze, onze kleine museumgids.

Jens trok een grimas en een spotlachje sierde het gezichtje van Bo. Ze wilden geen keuze maken. Vif stond met haar handjes in twee richtingen te wijzen, links en rechts. Ik koos rechtdoor.

‘Laten we naar het nu gaan,’ zei ik, ‘vergeet je fiets niet Vif.’

Terwijl ze haar fietsje buiten ging halen, liep ik door de deuropening die zij als de toegang naar het nu had aangewezen.

De kamer die we binnenliepen leek op een hemelgrote, Griekse zuilengalerij. Op de zoldering prijkte een spectaculair schilderij van bontgekleurde engelen, goden en geesten, alsof ze vergaderden over de afloop van het toneelstuk Aarde. Volgens mij waren er geen gewone mensen bij.

‘Hoe kan dit gebouw in het kleine kasteel passen?’ vroeg Jens.

‘Sht, niemand heeft ons uitgenodigd,’ merkte ik op.

Terwijl ik naar Bo’s angstige gezichtje keek en begreep dat ik niet bang hoefde te zijn dat zij domme dingen zou doen, fietste Vif als een razende trein voorbij.

‘Vif, kom hier,’ riep ik, maar het kind luisterde zo goed als een jonge hond van drie weken.

De marmeren vloer blonk alsof hij net geboend was. De rubberen banden van haar fietsje piepten hevig bij elke bocht.

‘Wil je eens hier blijven,’ riep ik terwijl mijn blik al genoeg zei.

Vif gehoorzaamde en kwam teruggereden.

‘Zeno, wat is dat daar?’ vroeg Bo.

Ik liet mijn blik van Vif over het gestrekte armpje van Bo naar de blinkende plaat in het midden van de vloer gaan en vroeg me hetzelfde af.

‘Kom, laten we dat onderzoeken Zeno,’ zei Jens, alsof hij al zijn moed bij elkaar had gezocht en die ook had gevonden.

Vif had geen aanmoediging nodig en zette haar linkervoet op de trapper klaar.

‘Oké, maar wel achter mij blijven,’ zei ik, ‘begrepen?’

Ik keek de kinderen een voor een doordringend aan. Ze knikten om beurt.

Schuifelend liepen we naar de plaat. Toen het oppervlak rimpelde alsof een windvlaag eroverheen joeg, wist ik wat ik zag.

‘Het is maar een vijver,’ zei Jens.

Vif had haar fietsje op de vloer laten vallen en maakte aanstalten om pootje te gaan baden, de veters van haar schoenen waren al half los.

‘Niets daarvan Vif.’

‘Waarom niet?’ vroeg ze, want ze had het antwoord op ‘waarom’ helemaal niet nodig.

‘Omdat ik dat zeg.’

‘Mag ik?’ vroeg Jens.

‘Jij zeker niet.’

‘En ik?’ vroeg Bo omdat ze wist dat ik een zwak voor haar had.

‘Nee Bo, hier moet ik de spits afbijten. Jij komt na mij.’

‘Waarom mag Bo eerst?’ vroeg Jens.

‘Omdat Bo een braaf meisje is en jij niet.’

‘Ik ben een brave jongen, telt dat niet?’

‘Je bent een wijsneus.’

Ondanks het verbod trok Vif haar schoenen en kousen uit. Bo volgde haar voorbeeld. Jens had geen interesse meer en onderzocht de nabije omgeving van de poel.

Met de tip van mijn linkerschoen duwde ik de rechterschoen aan de hiel uit en met mijn beide handen trok ik aan de linkerschoen, die ik in een wijde boog door de zaal slingerde.

‘Wacht tot ik zeg dat jullie mogen komen,’ zei ik.

Het volgende moment, toen de bal van mijn rechtervoet het spiegelloppervlak raakte, trok iets aan mijn voet en zoog me naar binnen, in het nu.

Ik hoorde de kinderen mijn naam roepen en een gorgelend geluid overstemde hun geschreeuw. Luchtbellen slingerden zich vanuit mijn mond een weg naar boven, maar mijn lichaam ging onherroepelijk de dieperik in.

Ineens stond ik druipend nat in de smalle gang op de eerste verdieping van mijn eigen kleine huis in Hasselt, ongeveer 45 kilometer van Kinrooi waar het kasteel stond. Vanuit de badkamer weerklonken de geluiden van iemand die zich waste.

Ik waagde me op mijn tenen naar binnen en bleef achter een afscheidingsmuur staan. De spiegel reflecteerde toevallig de half openstaande schuifdeur van de douchecel en ik zag een beeldschone vrouw met haar elegante rug naar mij toegekeerd staan. Het water sprenkelde wellustig over haar huid, het water pletste op haar gezicht en over haar lang blond haar. Met haar washandje veegde ze haar lijf schoon, ze sloeg geen plekje over. De waterstraal spoot al het vuil samen met het schuim naar de kolkende afvoerbuï.

Ik schrok even toen een kat op de vensterbank van de badkamer sprong. Ik hield mijn aandacht bij de vrouw en zag hoe ze de kranen dichtdraaide, uit de douchecel stapte en zich tergend langzaam met een grote badhanddoek afdroogde. Haar borsten bengelden heen en weer en maakten lustgevoelens in mij wakker.

De vrouw zag de kat niet. Toen de kat weer uit het zicht verdween en ik mijn blik naar de douchecel liet gaan, schopte ik bij vergissing tegen de scheidingsmuur. De vrouw hoorde dat en draaide zich in mijn richting. Ze keek me met haar azuurblauwe en doordringende ogen aan.

Ze leek verdomd veel op juffrouw Danaï. Diende zij als vleselijke aantrekking, als lokmiddel? Wachtte ze mij als een toekomstige bruid op in haar vers gesponnen web? Was de liefde een valstrik om kinderen te maken? Was verliefd-zijn een natuurlijke manier om alle zintuigen kort te sluiten zodat ik me blindelings zou voortplanten?

Ik hing in haar web, nutteloos spartelend om eruit te geraken. Het had een regelrechte wurging kunnen worden, maar de badkamer veranderde ineens in een stoffige zolder met een heleboel spinrag, jaren opgestapeld en hangend in dichte mistsluieren aan de hoofdbalken van het dak.

Ik hoorde kinderstemmen en draaide me naar het kabaal. Op de zoldervloer zag ik drie gestalten zitten: Jens, Bo en Vif. Ik besloot te blijven waar ik was terwijl Jens een grote kist opende.

‘Kijk, een soldatenbaret,’ riep hij en zette de stofvrije brede pet iets te scheef op zijn hoofd.

Bo verdween half in de kist en toverde even later een diepe hoed van een goochelaar tevoorschijn. De hoed was iets te groot, want hij zakte tot over haar oren en ogen.

‘Ik ben blind,’ riep ze luid maar zonder de klagende stem van een echte blinde.

‘Kijk eens wat ik heb gevonden,’ zei Vif.

Jens keek op en Bo piepte vanonder haar konijnenhoed. Vif had de klak van mijn opa opgezet.

Ik had nog wel wat haar op mijn hoofd, maar mijn opa van moederszijde was zo kaal als een biljartbal. Terwijl de klak geen indruk maakte op Jens en Bo deed het hoofddeksel mij wel wat. Ik zag me als een oude man die zich geen opa mocht noemen omdat hij helemaal geen kinderen had. Ik wenste dat ik in de voetsporen van mijn opa met zijn tien kinderen kon stappen, enkel om wat zin aan mijn leven te geven. Of wilde mijn weerbarstige brein nillens willens zin aan mijn leven geven?

Socrates had ooit gezegd: je bent altijd een personage in de verhalen van anderen. In een flits wist ik dat ik de zin van mijn leven slechts kon begrijpen via de levens van mijn naasten. De kinderen waren een goed voorbeeld daarvan, want hun familie bepaalde de manier waarop ze later hun wereld zouden zien.

Bij die gedachte maakte de zolder plaats voor de badkamer. Ik stond voor de ovale spiegel met mijn armen op de wastafel leunend. Buiten motregende het, de minuscule druppeltjes plakten aan het raam en gaven elk een ander beeld van de buitenwereld weer. Het was mijn droom om alles binnenin als iets van buiten te zien.

Ik wilde door een spiegel wandelen die me van nu naar vroeger liet gaan. Een andere spiegel zou me helemaal naar later laten reizen zonder het nu te passeren. Overal kamers, gescheiden door spiegeldeuren. Spiegels als poorten, dat was wel heel ver gezocht. Kon ik niet beter in het platte vlak van de spiegel blijven en van beide werelden proeven, tussen de werelden vertoeven?

Met mijn handen aan de wastafel verankerd keek ik in de spiegel en ging na wat de vrouw in de douche en de kinderen op zolder mij op nachtmerrieachtige wijze hadden willen vertellen. Moest ik per se trouwen? Ik hoefde niet te trouwen om te kunnen vrijen of kindjes te maken.

Ik herinnerde me de seks van vorig jaar, in de zomer. Ik kon niet zeggen dat ik een meester in het vak was, maar de vrouw in kwestie had ervan genoten, dat had ik aan haar gutturalen gehoord. Er waren periodes in mijn leven geweest waarin voluit met een vrouw praten alle seks evenaarde. Nu overwoog ik een vleselijke seksbelevens met de juffrouw.

‘Danai?’

Wie had me die naam in het oor gefluisterd? Had ik hem zelf uitgesproken? Ik wist het niet en wilde er ook niet over nadenken.

Ik was nog steeds in de badkamer van mijn eigen huis. Via de nauwe draaitrap daalde ik naar de benedenverdieping af, vervolgens slenterde ik door de donkere woonkamer naar het raam in de veranda. Buiten hing een dikke mist die het uitzicht op mijn kleine tuin belemmerde.

Aan de muur links van mij hingen drie kleine kaders onder elkaar: een hels lachende Jens, een geluidloos schreeuwende Bo en een verwonderde Vif. Verdorie, ik was de kinderen helemaal vergeten. Waren zij nog in de hal van het kasteel? Of waren zij al doorgedrongen tot de zolder. En hoe kon ik hen in godsnaam terugvinden?

Ik draaide de grote klink van het schuifraam half naar beneden en schoof het raam open. De kille mistlucht hapte zich een weg naar mijn longen toen ik de kleine koer opliep. Ik vergewiste me ervan dat de bloemen, de struiken, de kleine haag en het groene gras er nog waren. Tot mijn opluchting zag ik ze als schimmen.

Toen ik me omdraaide en met behulp van mijn bijzonder goed oriënteringsvermogen probeerde mijn huis terug te vinden, lukte

dat niet. Het zweet brak me uit en paniekerig liep ik met vooruitgestoken armen in het wilde weg door de kleine tuin die ineens veel groter leek.

‘Help.’

Het woord ontsnapte me voordat ik er erg in had.

‘Help.’

Ik kon mijn eigen lichaam niet meer onder controle houden en mijn paniek was als een overlevingsreactie. Ik rende voort in de hoop het raam van de veranda te vinden, maar ik wist dat ik me net zo goed ervan verwijderde.

De mist begon op te lossen waardoor ik op een scheiding van twee aardewegen een bord kon onderscheiden. Boven de linkerpijl stond VERLEDEN, de rechterpijl wees de TOEKOMST aan. Ik bevond me in het nu, herinnerde ik me. Waar bevonden de kinderen zich? Stonden ze stil en bevroren aan de rand van de waterpoel op mijn terugkeer te wachten?

Mijn hulpgeroep had ondertussen geen enkel mens naar hier gelokt. In een plotse ingeving besloot ik links af te slaan.

Net zoals mijn brein leek de omgeving zich op het verleden af te stemmen. Zonder overgang belandde ik in de kerk van Kinrooi waar Jens zijn communiefeest vierde. Bij het voorlezen draaide zijn gezicht over de breedte van het blad met de woorden mee. Hij ging niet als een gieter af, zoals zijn klasgenootje dat vergat dat de pastoor zijn zegje nog moest doen.

Na de mis wilde ik enkele mooie fotootjes van Jens maken. Hij ging akkoord, als hij de locaties mocht kiezen. Een snelle rit bracht ons naar de Altweeterheide. Daar liet hij zijn klimkunst zien, zonder zijn zondagse kleren vuil te maken. Alleen zijn donkerblauwe schoenen kregen enkele groene vegen mee.

Met de jongen op mijn nek deed ik alsof we door een ondoordringbaar oerwoud liepen. Hij moest van mij een oogje in het zeil houden, om de gevaarlijke dieren in het bos te snel af te zijn. De wolf zat achter ons aan, ‘doen alsof’ was de boodschap.

Onze inspanningen vergden zoveel energie dat we dorst kregen, maar een bel deed Jens naar een ijslolly snakken. Na een achtereenvolgende in het Zielderveld konden we de ijskar klemrijden.

We likten aan ons ijsje, zittend in de auto. Toen ik getik hoorde, draaide ik mijn hoofd naar links en herkende het gezichtje van Vif. Het stond op onweer.

Ik drukte op de knop om het raam te openen.

‘Ben jij wel op de goede plaats?’ vroeg ze.

‘Waarom vraag je dat?’

‘Is dit wel de goede tijd?’

‘Kindje, wat wil je me vertellen?’

‘Ik ben geen kindje.’

‘Oké.’

Haar frons maakte plaats voor begrip en ze zei:

‘Nu zie ik het, je bent onderweg.’

‘In zekere zin wel,’ stotterde ik, want ik dacht met een hogere intelligentie te spreken.

Onverwacht stond ik weer voor de wegwijzers. Het verleden had ik al gehad. Naar de toekomst, zei ik tegen mezelf en sloeg rechtsaf.

De grijze mist week voor een zwakke zon, ook op het gazon bij Bo thuis voelde ik mij in het nu.

‘Het is de tweede dag van de lente,’ riep ze.

Ik vroeg me af waar ze die wijsheid vandaan haalde. Aan de dikke jas te oordelen was het een koude lentedag.

‘Zullen we eens de grote kuis op het tuinhuis plegen?’ vroeg ze.

Het kleine meisje van vroeger was gegroeid en dat was aan haar taal te horen. Ze speelde ermee, ik was er aangenaam door verrast. De vraag op zich was verrassend en ik kon enkel bevestigend antwoorden.

‘Als jij een vuilniszak aan mamma gaat vragen, zal ik water en spons zoeken om de tafels en de stoelen te poetsen.’

Zonder tegenpruttelen deed ze wat ik haar had gevraagd.

In analogie met de voorjaarskuiswoede van heel wat huismoeders ging ik aan de slag. Ik begon met alle rotzooi, papier, karton en ander ongedefinieerd afval naar buiten te gooien. Ook de dekens en de kussens smeed ik door het deurgat.

‘Hé, is dit goed?’ riep Bo na enkele minuten.

Ik draaide me om en zag haar op het gras staan met een grijze vuilniszak in haar handjes. Het was ondertussen beginnen te regenen, maar dat liet ze niet aan haar hart komen. Ze bleef in de plenzende regen staan alsof ze van een warme douchestraal genoot.

‘Kom uit de regen Bo, je wordt kletsnat man.’

‘Ik ben geen man en ik kom niet uit de regen.’

Ze begon rond te draaien, met haar armpjes wijd opengeslagen kolkte ze door het vallende water. Ik kon niet toelaten dat ze zich zo nat liet worden en naderde haar. Ze bleef rustig haar ding doen. Toen ik haar vastgreep, slaakte ze een kreet van plezier. En ze liet zich samen met enkele kussens gewillig het tuinhuis in duwen.

‘En nu serieus,’ zei ik.

‘Ja, aan het werk.’

In een mum van tijd was het tuinhuis binnenstebuiten gekeerd. De tafels hadden tafellakens gekregen en de stoelen stonden uitnodigend eromheen. Voor de tweede maal verraste Bo me met een opmerkelijke vraag:

‘Zeno, kun jij enkele paasklokken voor mij tekenen?’

‘Kun je dat dan niet?’

‘Jawel, maar ik wil eens zien hoe jij die klokken tekent.’

‘Oké, pen en papier alstublieft.’

Daar had Bo al aan gedacht. Uit een schuif van het dressoir dat tegen de muur stond haalde ze een doos stiften boven. Ze waren weliswaar oud en de meeste waren uitgedroogd, maar gelukkig zaten op sommige nog de dopjes erop.

Bo keek toe hoe ik met sierlijke lijnen de omtrekken van enkele grote klokken trok. Het was mijn bedoeling een gezin paasklokken te tekenen, mamma, pappa en dochterlief.

‘Hé, geef je ze vleugels?’ vroeg ze.

‘Is dat niet logisch?’

‘Nee,’ zei ze.

‘Om naar hier te komen moeten ze vliegen, of niet soms?’

‘Dat kunnen ze ook zonder vleugels, zegt oma.’

‘Wat weet zij daarvan,’ zei ik.

Ik tekende verder, niemand hoefde me te vertellen hoe paasklokken eruitzagen.

‘Hé, nu geef je ze ook nog ogen, je bent gek.’

‘Wat is daar nu gek aan? Om te vliegen moeten ze kunnen zien waar ze vliegen.’

‘Zonder ogen kan dat ook.’

‘Heeft oma dat gezegd?’

‘Yep.’

‘Toon haar deze tekening en zeg haar dat de paasklokken er niet anders uit kunnen zien.’

‘Jouw klokken zijn veel te rooms,’ beweerde ze.

‘Bedoel je Rooms-katholiek?’

Ze knikte. Waarschijnlijk had ze dat woord in de kerk of op school opgevangen maar wist ze niet precies wat de priester of de meester ermee bedoelde.

‘Nu ben jij gek,’ zei ik, ‘als er één paasklok is die Rooms-katholiek is, dan is het die van oma, niet die van mij.’

‘Niet waar,’ zei ze alsof ik geen kwaad over de paasklokken én oma mocht spreken.

Furieuus trok ze een maagdelijk blad papier naar zich toe en begon haar eigen paasklok te tekenen, zoals het hoorde. Toch bleef ze nieuwsgierig kijken hoe ik mijn mamma, pappa en dochter paasklok afmaakte. Toen ik de klokken ook een neus en een mond gaf, griste Bo mijn tekening weg en liep ermee het tuinhuis uit.

‘Wat doe je nu Bo?’ riep ik, ‘kom terug.’

Ze luisterde niet en rende naar oma’s huis.

Nadenkend over de rare gang van zaken liep ik met gebogen hoofd door de deuropening van het tuinhuis en merkte dat het niet meer motregende. Mist hing om mij heen, erwtensoep.

Weemoedig keek ik op en stond weer voor een wegwijzer. Hij wees loodrecht naar boven en ik draaide mijn hoofd schuin om te zien wat erop stond: UIT. Was dat de goede richting om terug bij de kinderen te geraken? Dan moest ik een of andere lift naar boven nemen, maar die was er niet.

Ineens viel er iets op mijn hoofd. Ik voelde hoe een hoed zich op mijn hoofd had vastgezet. De rand was hard, als een stalen band bekleed met stof. Het moest een bolhoed zijn, zoals de man zonder gezicht op menig schilderij van René Magritte die droeg.

Tot mijn verbazing kreeg ik hem er niet onmiddellijk af. Ik wrikte eraan, maar de rand klemde zich rond mijn hoofd. Ik begon te wanhopen.

‘Verdorie, dat verrekte ding zit zo vast als een condoom.’

Vraag me niet wat een bolhoed met een condoom gemeen heeft, maar mijn uitlating had effect. De hoed loste zich en ik stond weer in de hal van het kasteel met mijn voeten in de waterpoel. Ik zocht de omgeving naar de kinderen af en zag Vif rondfietsen alsof er iemand achter haar aan zat.

‘Zeno, daar ben je weer,’ hoorde ik Bo zeggen.

Ik liet een zucht van opluchting.

‘Waar ben je geweest?’ vroeg Jens, ‘je hebt andere kleren aan.’

Bo en Jens stonden aan de rand van de poel.

‘Ben ik lang weggeweest?’ vroeg ik.

Vif was naast Bo komen staan. Er was blijkbaar nog niet genoeg tijd voorbijgegaan om de kinderen ongerust te maken.

‘Een minuut misschien,’ zei Jens.

‘Slechts een minuut?’ vroeg ik aan Bo.

‘Ongeveer ja,’ zei ze met haar hoofd knikkend.

‘Waar zat je Zeno?’ vroeg Vif.

‘Ik weet het niet, de ene keer was ik in mijn huis in Hasselt, alleen. Ik heb me daar gedoucht, vandaar de andere kleren. En daarna heb ik Jens’ communie herbeleefd.’

‘Mijn communie? Jij bent gek, dat is twee jaar geleden.’

‘Ik kan het ook niet verklaren. Toen heb ik met Bo het tuinhuis opgeruimd.’

Bo gaf niet de indruk zich dat te herinneren.

‘Ik denk dat ik je in de toekomst heb ontmoet.’

Bo schokschouderde, dus het idee klonk haar niet zo gek in de oren. Jens rolde met zijn ogen alsof hij mij niet geloofde.

‘Ik heb je de weg gewezen,’ zei Vif, ‘is het niet?’

‘Inderdaad meisje, min of meer.’

‘Heb je juffrouw Danaë gezien?’ vroeg Bo.

Ik kreeg de tijd niet om te zeggen dat ik de juffrouw vermoedelijk in de douche had gezien, want Vif riep:

‘Het is juffrouw Danaï en niet Danaë.’

Bo probeerde haar te boksen, maar ik kon haar net op tijd wegduwen. Door die actie vielen we samen op de marmeren vloer. Het was niet gemakkelijk om recht te staan van de natte vloer en ons gehaspel werkte op onze lachspieren. Wat zou het mooi zijn om vader van deze drie kinderen te zijn.

Ineens hoorden we een verdacht geluid, het kwam vanachter onze ruggen. We keken elkaar een fractie van een seconde aan, Jens naar Vif, Bo naar Vif, Jens naar Bo, Vif naar mij, maar niemand draaide zich om. We luisterden en probeerden het typische geluid te herkennen. Iets brandde, maar onder controle, stotend en met tussenpozen.

Boven onze hoofden verscheen een kleine heteluchtballon in de vorm van de aarde met witte wolken, bruine aardplekken en blauwe zeeën. Het geluid kwam van de brander die de lucht verhitte. Nu spoot hij geen helblauwe vlammen meer uit en het mandje daalde traag tot het op de marmeren vloer stond.

De gebroeders Montgolfier hadden de heteluchtballon uitgevonden zonder te weten hoe die werkte. Ik had de kinderen kunnen uitleggen dat warme lucht lichter was dan de omringende koude lucht, maar dat maakte de gebroeders Montgolfier niet minder slim.

‘Heeft er iemand zin in een reis naar de maan?’ vroeg ik.

Bo en Jens sprongen enthousiast rond het mandje, zij wilden alvast vertrekken. Vif kende mijn soort humor nog niet en vroeg:

‘Gaan we met die ballon naar de maan?’

‘Nee, maar ik weet bijna zeker dat deze ballon ons overal heen kan brengen.’

‘Jij bent gek,’ riep Jens die zonder hulp in het mandje kroop.

Bo was daar nog mee bezig.

‘Doe eerst jullie schoenen aan.’

‘Neem jij ze maar,’ stelde Bo voor.

Ik gaf weer te snel toe en zocht de schoenen van de meisjes bij elkaar. Toen ik daarmee klaar was, gooide ik ze in het mandje. Vif stond met uitgestrekte armpjes te wachten om aan boord gezet te worden.

‘Gaan we naar de juffrouw?’ vroeg ze terwijl ik haar in de mand zette.

‘Misschien,’ zei ik.

‘Juffrouw Danaï zal blij zijn,’ zei ze, de mogelijkheid al voor zekerheid aannemend.

‘Danaë,’ zei Bo die zich in een hoek van het mandje had genesteld en haar schoenen bond.

Jens keek uit naar de ballonreis en zei:

‘Stap nu eens eindelijk in Zeno. We hebben niet veel tijd.’

‘Wij hebben alle tijd van de wereld,’ zei ik.

Ik klom gemakkelijk aan boord van het mandje op kindermaat. Vif kon met gemak over de rand ervan kijken.

Toen de ballon zich volautomatisch in beweging zette, omhoog, maakte het toneelachtige decor van de zuilengalerij plaats voor een stralende hemel. De heteluchtballon voelde zich in zijn element. De kinderen vonden de situatie helemaal niet ongewoon, reizend vanuit het inwendige van het kasteel naar de buitenwereld, zonder overgang, zonder dwarsliggend dak.

‘Kijk daar, een koe in de wei, ze kijkt omhoog,’ beweerde Bo.

We bogen ons over de rand en keken mee. De koe stak haar kop inderdaad de lucht in, alsof ze aan het loeien was zonder geluid te maken. Dat was opmerkelijk. Meestal schrokken koeien zich rot van het razende geluid van een brander.

Jens draaide zich om en zocht de inhoud van het mandje af.

‘Wat zoek je?’ vroeg ik.

‘Iets om naar die stomme koe te gooien.’

Maar het mandje was goed schoongemaakt en teleurgesteld richtte hij zijn aandacht weer op de wereld onder ons.

Terwijl de kinderen zwijgend naar de kleurrijke wereld tuurden, viel me op dat ik de aardbol in één blik kon overzien. Met mijn reflexcamera kon ik wonderbaarlijke composities uitknippen, maar deze ervaring overtrof alles. Ik stelde me voor dat mijn ogen zoomlenzen waren. Iedere instelling gaf een beperkt referentiekader van wat ik zag, met elke keer een andere uitleg van het verschijnsel. Het waren pogingen om de waarnemer, de fotograaf, en het waargenomene, het gefotografeerde object, overeen te laten stemmen.

Vif trok hevig aan mijn hemdsmouw.

‘Wat is er?’

‘Wat is dat daar?’ vroeg ze, met haar arm ernaar wijzend.

Ik stelde mijn brein anders in en even later herkende ik een vliegende draak.

‘Dat is wat anders dan draken in computerspellen,’ riep Jens.

Ik vond het vreemd dat de kinderen niet in paniek raakten, maar ineens begreep ik het. In mijn kindertijd kon ik enkel dromen van computers en ik had geen idee hoe een leuke draak eruit kon zien. Maar de kinderen gingen al van kindsbeen af om met virtuele draken op hun spelcomputers.

De draak overtrof elke realiteit. Hij vloog klapwiekend rond de luchtballon en bleef op een respectabele afstand, alsof hij schrik van ons had. Ik schatte hem een vijftal meter groot, zijn schubbenlijf was groenachtig, keel en onderbuik waren oranje en

de kleine vleugels hoofdzakelijk geel. Zijn muil gaapte en zijn kwispelende tongen slingerden zich tot bijna aan het mandje. Ze waren zeker twintig meter lang.

De kop was nog het meest fantastische aan de draak. Zijn ogen waren bijna niet te zien, maar aan beide kanten staken enkele grote platen uit die op hoekige oren leken. Of hij met die dingen kon horen, was de vraag. Ondanks zijn geweldige indruk geloofde ik niet dat hij ons veel kwaad kon doen. Als het een virtueel ding was – en dat was toch de opperste vorm van misleiding in waarnemen – kon het ons dan raken? In strijd met de algemene opvatting dat de realiteit de fictie oversteeg, kon ik misschien met mijn fantasie de illusie van de draak neutraliseren.

Opeens schoot een nog vreemdere gedachte door mijn brein. Waren wij misschien virtueel voor de draak? Dat zou van ons mensen van vlees en bloed, dingen van informatie maken, aan of uit, 1 of 0, bits. Ik mocht er niet aan denken. Gelukkig gaf de draak me geen tijd meer daarvoor.

‘Pas op voor de virelen,’ riep hij luid, alsof hij overal was.

Het gebulder van zijn stem kwam niet overeen met zijn gestalte. De kinderen stoven weg naar een veiligere plek ergens achter mij. Ze giechelden naar hartelust en deden blijkbaar alsof ze schrik hadden.

‘Wat zijn virelen?’ vroeg ik.

De draak bleef stilhangen. Het maakte onze conversatie gemakkelijker.

‘Weten jullie dat dan niet?’ vroeg hij met een iets lievere stem.

Ik schudde mijn hoofd van ‘nee’.

‘Wel, dat zijn computergeesten.’

Virelen, van virtuele realiteiten, begreep ik. Zijn antwoord maakte de zaak iets duidelijker, toch vroeg ik ongestoord verder:

‘En wat ben jij?’

‘Verdorie, wat stel jij moeilijke vragen zeg.’

Vif ging weer aan de rand van het mandje staan en zei:

‘Ik ben niet bang voor jou als jij geen schrik van mij hebt.’

‘Dan zal ik jouw engelbewaarder zijn, oké?’ vroeg de draak.

Niet te geloven, een draak als lijfwacht. Ik dacht zijn mond in een glimlach te zien plooiën.

‘Cool,’ vond Jens.

Bo keek naar mij op, alsof ze zich ervan wilde vergewissen dat het goed was om ook een vraag aan de draak te stellen. Ze ging naast Vif aan de rand van de mand staan en vroeg:

‘Wat is jouw naam?’

De draak vloog dichterbij en fluisterde:

‘Noem me Univère.’

‘Univère?’ vroeg ik verrast, want ik herkende het woord.

‘Sht, niet te hard praten,’ fluisterde de draak terwijl zijn vleugels heftiger op en neer bewogen.

‘Sorry, maar is dat niet het Franse woord voor “universum”?’

‘Ik heb er geen idee van,’ beweerde de draak.

‘En “universum” is het Latijn voor alle-dingen-in-één,’ legde ik aan de kinderen uit, maar ze keken me onwezenlijk aan, alsof ik niet goed snik was.

‘Zijn wij op zoek naar de krachten van het universum omdat het universum dat ons vraagt?’ vroeg ik aan de draak, maar hij stond ook met de mond vol tanden.

Ik kon mijn drang om te filosoferen soms niet binnen de perken houden omdat ik mijn medemensen van mijn wetenschap wilde kennisgeven. Maar ik hield beter mijn mond.

‘We zijn er,’ wist de draak.

‘Waar zijn we?’ vroeg ik.

De ballon en de draak verdwenen en mijn oude huis in Hasselt materialiseerde zich rondom mij.

Ik zat lui in de zetel en luisterde naar een cd. Terwijl muziek uit de tachtiger jaren van de twintigste eeuw weerklonk, bekeek ik de schilderijen aan de muur.

Rechts van de schouw hing een tekening van de draak die ons naar hier had gebracht. Hij had twee lange tongen en krulde zijn

kleine vleugels als hespenrolletjes op. Hij stond symbool voor een verloren liefde. De betreffende vrouw dacht misschien nog regelmatig aan mij en ik aan haar, maar samen zijn kon niet meer, dat was uitgesloten, gedaan. Mooie liedjes duurden niet lang, ook de Griekse god Eros was snel tot Cupido geworden. Met een gouden pijl had hij mijn liefde aangewakkerd en met een loden pijl had hij ze zomaar gebroken. Nu zou geen enkele pijl mij helpen.

Links van de schouw hing een foto van drie vriendinnen op vakantie ergens aan de Zuid-Franse kust. Het was een gewaagde foto, want de dames waren vanboven naakt. Toch onthulden ze niets essentieels, want hun gevlochten armen verdoezelden de aanwezigheid van hun ferme borsten. Ze waren jong, mooi en goed gebouwd, als Griekse nimfen die dansend op harmonieuze muziek de natuur demoniseerden, maar ze waren vooral onbereikbaar. Ik kon begrijpen dat de Griekse vrouwen vroeger angstvallig binnen hun vertrekken moesten blijven. Van hun mannen mochten ze zich enkel over het huishouden ontfemen en kinderen baren. Het verwekken van kinderen, dat was een taak van de mannen.

Ik stelde me voor dat de schooljuffrouw op dezelfde manier gevangenzat en ongeduldig wachtte op de man die het kind uit haar schoot kwam losmaken. Danaë, haar naam klonk verwachtingsvol, en niet alleen omdat het de naam was van de tweede vrouw van Zeus, vader van vele kinderen.

Gelukkig waren de kinderen van mijn broer er nog. Vif kwam smeken om mee te spelen. Hoe haar kleine handje mijn iets grotere hand vastgreep en hoe ze me met heel haar gewicht uit de zetel probeerde te trekken, dat was een gebaar dat ik niet naast me neer kon leggen.

Ik stond op en liet me meetronen naar de veranda, waar Jens en Bo ons al opwachtten. Daar liet ze me los en zei:

‘Het is jouw beurt om blindemannetje te zijn.’

‘Hoe ging dat ook alweer?’ vroeg ik, want hun spelletjes hadden soms vreemde namen.

‘Je moet je blinddoeken en ons zoeken,’ zei Bo.

‘Mag ik dan die haarband van jou?’

In één gebaar trok ze de band van haar hoofd en smeed hem in mijn richting. Ik ving hem op en trok hem over mijn eigen hoofd.

‘Zit hij goed?’ vroeg ze.

‘Hij zit veel te strak. Mijn ogen raken er geïrriteerd van.’

‘Neem dan die van mij,’ zei Vif.

‘Nee Vif, jouw hoofdje is nog kleiner en je haarband zal nog strakker zitten. Ik zal het met die van Bo proberen.’

‘Oké.’

Ik schoof de band iets omhoog en kon een streepje wereld zien, dus zo blindelings ging het er niet aan toe.

‘Ik ben klaar. Zijn jullie dat ook?’

Langs alle kanten hoorde ik hun bewegingen en hun ademhaling, maar ze weigerden te antwoorden omdat ze zo hun plaatsens zouden verraden. De regel gold dat je een plaats moest uitzoeken en daar ook moest blijven, maar ik kon me voorstellen dat ze soms van die regel afweken.

Ik ging op hun gegiechel af en slaagde erin Vif als eerste bij het nekvel te grijpen. Een kik van Vif was al genoeg om haar te kunnen identificeren. Soms kon je met je handen redelijk goed zien, dat was heel wonderlijk.

Ik vermoedde dat Jens bovenop de tafel stond, maar elke keer dat ik met mijn arm eroverheen graaide, liep hij uit mijn bereik. Uiteindelijk liet hij zich toch bij de kuiten nemen. Nu Bo nog.

‘In de hoek,’ zei Jens.

‘Je bent warm,’ beweerde Vif, maar dat kon ook koud zijn.

Haar ademhaling verraadde haar. Ik vond Bo in de hoek van de veranda achter een kussen van de zetel. Ze had zichzelf klemgezet, want ze kon mijn handen nooit ontlopen. Onder haar gebreide trui voelde ik haar hartje kloppen.

Ik nam de haarband af en zag de wereld wazig. Even met de knokkels van de hand erin wrijven deed de dingen hun ware vormen terugkrijgen.

Vif nam de haarband van Bo uit mijn hand en probeerde hem over haar ogen te krijgen. Ik hielp haar daarbij en smolt bijna weg omdat de band haar neusje zo mooi platdrukte.

Ondertussen hadden Bo en Jens al een nieuwe verstoppaats gevonden, waar ze ongeduldig afwachtten. Ik zette me op mijn hurken in de rieten stoel een halve meter voor Vif en keek toe hoe lief ze daar geblinddoekt stond.

‘Allemaal klaar?’ vroeg ze.

Omdat niemand antwoordde, liep Vif traag naar het openstaande schuifraam van de veranda.

‘Vif, hier blijven,’ riep ik na enige aarzeling.

Ze reageerde niet en repte zich naar buiten.

‘Hé, wat krijgt die?’ vroeg Jens zich af.

‘Verdorie, waarom luistert ze nu niet? Het lijkt wel of ze liever dovemannetje speelt,’ zei ik.

Dat spelletje speelden ze meestal met mamma en pappa.

Ik keek naar buiten en zag hoe Vif de band afdeed en verdwaald rondliep op het rondje gazon, tussen het lage hegje en de bloeiende bloemen. Ze keek in mijn richting, maar ze reageerde niet op mijn wenken. De laagstaande zon piepte vanonder de wolken en dat zorgde voor een sfeervolle avondhemel van rode- en paarse wolken.

In plaats van haar te roepen stapte ik over de vensterdrempel. Toen ik mijn rechtervoet bij de linker op de klinkers van de koer zette, verkleurde de buitenwereld tot een egaal grijze mistmassa.

Overal rondom was niets dan nevel. Zelfs het verandaraam was niet meer te zien en dat kon niet veraf zijn.

‘Jens,’ hoorde ik Vif roepen.

‘Hier ben ik Vif,’ riep ik terug.

‘Bo,’ riep ze vervolgens, alsof ze mij niet had gehoord.

‘Hier Vif, ik ben het, Zeno.’

‘Zeno?’

‘Hier ja, ik kom, blijf mij maar roepen.’

Om de beurt riepen we onze namen. Ik dacht dat haar stemmetje luider klonk, maar de mist kon me bedriegen.

Ineens stond ze voor mij. Ik zakte door mijn knieën en zij sloeg haar armpjes opgelucht rond mijn schouders. Ik was ook blij dat ik haar terugzag. We genoten even van het mooie moment en lieten elkaar langzaam los.

Vif keek me aan met van die grote vraagogen. Haar linkerarmpje leunde op een dichtgeslagen groene paraplu die ze ergens uit het niets had getoverd.

‘Waar heb je die paraplu gevonden?’

‘Gekregen.’

‘Van wie?’

‘Van de paasklokken.’

We lachten.

‘Heb jij een idee waar de uitgang is?’ vroeg ik.

Zonder te antwoorden nam ze mijn hand vast, als een Greenpeace-activist die zich aan de omheining van een nucleair bedrijf heeft laten vastketenen. Zelf had ik geen idee waar we heen konden, want elke richting had dezelfde grijze aantrekkingskracht die je enkel mismoedig maakte.

We liepen op gras, geen gazongras maar weidegras. Vóór mij hoorde ik vreemde geluiden, maar de verwekkers ervan konden zich net zo goed achter mij bevinden. Eén geluid kon ik herkennen en dat was het klotsen van water. Het kwam uit alle mogelijke richtingen, waaruit ik afleidde dat we op een eiland waren.

Ineens hoorde ik links van mij een briesend geluid. Als bij toverslag stond een zwarte, langharige koe naast ons. Vif slaakte een luid kreetje waarop de koe haar oren heen en weer bewoog. De koe toonde geen schrik, wellicht was zij aan mensen gewend.

‘Wat is dat voor een beest?’ vroeg Vif omdat zij alleen kortharige koeien kende.

‘Een droomkoe,’ wist ik.

‘Je bent gek.’

‘Nee, echt waar. Geloof me maar. Deze koe kan praten.’

Ik keek Vif aan en zij mij. Haar blik sprak boekdelen. Ik kon mijn lach bijna niet verbergen.

‘Zot,’ zei ze.

‘Jij bent zelf gek,’ zei ik, ‘hoeveel boekjes heb ik je al niet voorgelezen waarin dieren kunnen spreken?’

‘Dieren kunnen niet praten,’ zei ze.

‘Dat is niet waar, dieren kunnen wel praten, met elkaar. Wij hebben er misschien moeite mee, maar ik durf te wedden – ’

Een luid ‘beuh’ weerklonk enkele meters van ons vandaan, of misschien drie voetbalvelden verder. De droomkoe strekte haar grote kop schuin omhoog en keelde een nog harder ‘beuh’ terug.

‘Zie je? Ik heb altijd gelijk.’

Vif knikte en keek de koe na die zich van ons verwijderde. Toen het dier in de mist verdween, begreep ik dat we er een gids aan verloren hadden. Hoe konden we uit deze gevangenis ontsnappen? Ik moest snel iets bedenken of we speelden dodemannetje.

Ik wist niet of het door haar betere ogen kwam, maar Vif zag veel eerder dan ik de kat uit het niets tevoorschijn komen.

‘Sydonia,’ riep Vif.

Ze wilde mijn hand loslaten om naar de kat te lopen, maar dat kon ik vermijden door mijn hand als een tang dicht te knijpen.

‘Hier blijven jij, ik wil je in de gaten houden. Meen je dat ik hier nog eens alleen achter wil blijven?’

Ik wist maar al te goed dat de mist verraderlijk kon zijn. Sydonia kwam uit zichzelf tegen de beentjes van Vif wrijven, waarbij ze haar staart als de staf van Sinterklaas krulde. Vif bukte zich om de kat met haar vrije hand te aaien en zei:

‘Misschien weet Sydonia de weg naar huis.’

‘Ja, dieren hebben daar een zesde zintuig voor.’

‘Wat is een zintuig?’

‘Goede vraag,’ zei ik en dacht even na.

Ik liet haar hand los, waarna Vif zich op haar hurken zette en de kat op haar kopje kriebelde.

‘Je ogen, oren, neus, tong en je huid, dat zijn zintuigen. Daarmee kun je de buitenwereld beoordelen.’

‘Wat is een buitenwereld?’

Niet gemakkelijk om dat uit te leggen aan een 6-jarige.

‘Dat is de wereld rondom jou, die begint vanaf je eigen vel.’

Ze stopte met de kat te aaien en keek omhoog.

‘Echt?’

Ik knikte.

Ze hief haar bloesje op en liet haar navelbolletje zien.

‘Wat doe je?’ vroeg ik.

Ze nam het vel van haar buik tussen duim en wijsvinger van de rechterhand, keek er ongelovig naar en vroeg:

‘Hoe kunnen we dan in die buitenwereld komen?’

‘Daar zit je al middenin.’

‘O, ben ik zelf de binnenwereld?’ vroeg ze.

‘En je vel is de tussenwereld,’ zei ik, ‘hé, waar is Sydonia?’

‘Daar,’ zei Vif ernaar wijzend.

Ik zag geen kat en vroeg:

‘Ben je zeker?’

‘Ja ja, kom nu maar,’ riep ze.

Vif was vastberaden een weg naar buiten te vinden en volgde de kat. Misschien dacht ze: waar Sydonia is, daar is Bo ook.

De mist voelde aan als motregen en het feit dat ik nog in mijn hemd rondliep maakte de wandeling onaangenaam. Vif had dat begrepen en liet haar kleine paraplu openklappen. Bovenop kwamen twee witte ogen uit het niets piepen. Ze leken wonderbaarlijk veel op de ogen van de paasklokken die ik voor Bo had getekend. De paraplu stelde een lachende kikker voor.

‘Kom hieronder Zeno,’ riep ze.

Het gebaar was gemeend, maar ik moest me onmogelijk diep buigen om ook onder de paraplu te kunnen lopen.

‘Zal ik je op mijn schouders dragen? Dan hou jij de paraplu boven onze hoofden.’

Daarmee ging ze onmiddellijk akkoord. De kleine meid woog niet veel, maar ik hoopte dat de bui van korte duur zou zijn.

Iets later waaide een frisse wind de mist en motregen uit elkaar. Onze kijk op de wereld klaarde op. Het eiland dat ik vermoedde was er in werkelijkheid niet. Onze onmiddellijke omgeving leek op een bos van lage struiken en bomen. Toch behield de wereld een onwerkelijk trekje, want terwijl de grond onder ons zichtbaar was alsof de zon hem verlichtte, scheen een nachtelijke hemel vol sterren boven onze hoofden.

De regen hield op maar we bleven onder de groene paraplu voortlopen. Hij kon nog als verdedigingsschild tegen vijandelijke buitenaardsen dienen. Ik dacht dat Vif geen oog had voor de open sterrenhemel, maar ze stelde een heel intelligente vraag voor een kind van bijna zes:

‘Zijn daar ook mensen zoals wij?’

‘Ik weet het niet kindje, levende wezens zoals wij niet maar beslist een andere intelligentie.’

‘Wat is intelligentie?’ vroeg ze.

‘Ik denk dat je dat het beste kan voelen als je je hersenen op het doel instelt en niet op de manier waarop je het doel wilt bereiken. Begrijp je dat?’

Aan haar gefronste wenkbrauwen te oordelen niet. Ik zei:

‘Stel je voor dat Jens voetbalt. Hij kan beter de wil om te winnen in gedachten houden dan de manier waarop hij de bal in het doel moet krijgen. Is dat duidelijker?’

‘Yep, maar ik voetbal niet graag.’

‘Weet ik, ik ook niet, maar je begrijpt dat Jens intelligenter is in voetballen dan jij en ik. En jij hebt een grotere intelligentie voor knutselen dan Jens, en ik ben intelligenter in verhalen vertellen.’

‘Misschien,’ zei Vif alsof ze mijn schrijfkunst in twijfel trok.

Het kwam erop neer dat hersenen zich specialiseerden, om het ene deel te laten groeien moest het andere opgeofferd worden. Wetenschappers wisten dat de atletische capaciteiten van onze voorouders het centrum van Broca tot groei hadden gebracht, want

zonder dat centrum hadden we nooit een taal kunnen ontwikkelen. Schrijven en lezen zou dan even moeilijk voor ons zijn geweest als voor een chimpansee. Die gedachten hield ik voor mezelf, als te moeilijk voor Vif bevonden.

‘Waren de dino’s niet intelligent genoeg?’ vroeg ze.

‘Vermoedelijk zijn zij uitgestorven door komeetregens. Door het uitsterven van de dino’s kwamen de zoogdieren op waardoor de mens de mogelijkheid kreeg om intelligent te worden.’

‘Komen er nog kometen?’ vroeg ze.

‘Ik hoop van niet,’ zei ik niet zo zeker.

‘Jens beweert dat meer dan tweehonderd jaar geleden een komeet rakelings voorbyschoot. Hij denkt dat een komeet alle mensen zal doden en dat de mieren het voor het zeggen krijgen.’

Die theorie had ik ook al gehoord en ik zei gelaten:

‘Misschien.’

Er was leven waar we het niet vermoedden.

‘Vechten voor zijn leven, wat wil dat zeggen?’ vroeg ze ineens.

‘Wie heb je dat horen zeggen?’

‘Oma zei dat tegen mijn pappa.’

Dat maakte de zaak al wat duidelijker. Oma praatte geregeld over mensen van haar leeftijd die het tijdelijke voor het eeuwige hadden verwisseld.

‘En weet je over wie het ging?’

‘Nee.’

‘Vechten voor zijn leven wil zeggen dat je aan het sterven bent.’

‘En tegen wie vecht je dan?’

‘Tegen het mannetje met de zeis. Hoe heet hij ook alweer?’

‘Magere Hein?’

‘Dat is hem.’

Ze glunderde, want iets weten was goed.

‘En hakt hij dan het hoofd af?’

De conversatie dreigde wat luguber te worden, vandaar dat ik het over de andere boeg gooide.

‘Kijk Vif, magere Hein is niet echt, hij staat symbool voor de dood die om de hoek staat te loeren. Je kunt op elk moment van je leven doodgaan, je kunt het niet voorzien wanneer je sterft.’

Ik had de indruk dat ze me niet begreep, maar dat was niet waar, want ze zei:

‘Het zijn de dokters en de verpleegsters die vechten voor het leven van iemand die bijna doodgaat, is dat niet zo?’

‘Ja, zo kun je het ook bekijken Vif.’

Ze had een opmerkelijk goed inzicht over de materie. Kon je op jonge leeftijd al zo intelligent zijn? Op die vraag kon ik niet onmiddellijk een antwoord verzinnen, want een hevige rukwind greep de paraplu uit haar hand.

Mijn eerste gedachte was dat de paraplu verloren was. Ik vermoedde dat hij zou wegvliegen naar windstille plekken, maar een bepaalde natuurwet beval de paraplu te dalen. Met een snelle spurt zorgde ik ervoor dat Vif de paraplu in volle vlucht kon vastnemen. Als je er een spelletje van maakte, zou het nooit lukken.

Door het voorval met de paraplu vergat Vif waarover we hadden gepraat, over de dood, een wel heel vreemd onderwerp voor een kind dat zijn hele leven nog voor zich had.

‘Heb jij een vriendinnetje?’ vroeg ze.

‘Ja, op het werk. En jij, heb jij vriendjes?’

Ik vroeg me af hoe een kind de liefde ervoer, want dat kon ik me van mijn eigen kindertijd niet meer herinneren.

‘Op school.’

‘Dan ben je populair.’

‘Wat is populair?’ vroeg ze.

‘Dat wil zeggen dat iedereen graag met je omgaat.’

‘Oké,’ zei ze.

‘Heb je een vriendje dat je liever hebt dan de anderen?’

Ze aarzelde, alsof ze al wist wat ze moest verzwijgen en of ze dan beter iets verzon.

‘Yep,’ zei ze weer.

‘Wie dan?’

‘Zeg ik niet.’
‘Kom nu Vif, dat kun je mij wel vertellen.’
‘Nep,’ klonk het uit haar mondje, als negatieve vorm van ‘yep’.
‘Wat nep?’
‘Nep zeg ik toch.’
‘Nep is niet echt,’ legde ik uit, ‘nope moet je zeggen.’
‘Het zal wel.’
‘Verzin jij ook weleens iets?’
‘Wat is verzinnen?’
‘Fantaseren.’
‘En wat verzin jij dan allemaal?’ vroeg ze.
‘Ik ben een boek aan het verzinnen, over kinderen.’
‘Waarom?’

‘Omdat ik wil vertellen hoe jullie de wereld zien en hoe ik hem het liefst zou willen zien.’

Ik probeerde bij te houden hoeveel vragen ik haar al had gesteld en hoeveel vragen zij mij, want soms stelde ik één vraag te veel. Ik herinnerde me een veel te lang telefoongesprek met Vif. Aan het einde van mijn vragenlijst had ze gevraagd of ze mocht stoppen met telefoneren.

Ineens voelde ik me verlicht. Een stemmetje zei me dat ik niets meer moest doen, dat ik enkel nog het einde van mijn leven moest afwachten om in een vireel te veranderen. Maar ik wilde geen computergeest zijn, ik wilde liever viriel zijn.

‘Ik zie Sydonia niet meer,’ zei Vif.

We waren terug in mijn kleine tuin. We liepen over het bakstenen pad naar het open schuifraam van de veranda. Ik trok Vif met me mee en vroeg:

‘Heb je echt geen idee waar de kat kan zijn?’

Ze schudde van ‘nee’, maar haar gezicht zei ‘ja’.

‘Sydonia is geen kat, het is een poes,’ zei iemand achter mij.

Ik wilde me helemaal omdraaien, maar halverwege viel mijn blik op de keukenspiegel en zag ik zonder mijn beweging af te maken dat Bo achter me stond, met de kat in haar armen.

Via de ronde keukenspiegel keek ik naar Vif die op mijn schouders zat. Ik leek een blauwe toupet te dragen, maar dat was haar rokje dat mijn hoofd half bedekte.

‘Hou me vast, ik heb hoogtevrees,’ riep ze.

‘Waarom vraag je dan op mijn schouders te mogen zitten?’

‘Zomaar, voor de kick,’ giechelde ze, ‘laat me er nu maar af.’

‘Zeker juffrouw, uw wil is wet.’

Ik stak mijn handen onder haar oksels, hief haar over mijn hoofd en zette haar in één beweging zachtjes op de grond.

‘Voilà, mademoiselle,’ zei ik.

‘En nu ik,’ riep Bo terwijl ze de kat op de rieten zetel zette.

‘Bo, jij bent veel te zwaar.’

Ze protesteerde niet, reageerde zelfs niet op mijn opmerking over haar te hoge lichaamsgewicht en nam de kat weer in haar armen. Sydonia knorde tevreden.

‘Weet iemand van jullie waar Jens is?’

Bo trok haar schouders op, Vif reageerde niet omdat haar aandacht naar de speelgoedauto’s op het salontafeltje ging.

‘Waar mag hij zich nu verstopt hebben?’ vroeg ik meer aan mezelf dan aan de kinderen.

Toen merkte ik de open deur naar de trap op. Ik liep terug naar het schuifraam in de veranda en sloot die af.

‘Meisjes, hier blijven, verroer geen vin alsjeblieft,’ zei ik en haastte me naar boven.

Toen ik mijn voet op de eerste trede van de trap zette weerklonk boven een korte jongenskreet. Had Jens zijn hoofd aan de dwarsbalk op zolder gestoten?

Op de eerste verdieping hoorde ik gewezen vanuit de kleine badkamer komen.

‘Jens, wat heb je?’

Hij zat op de rand van het bad en keek naar zijn blote voeten, maar hij zei niets. Bo en Vif waren me gevolgd en lachten in hun

vuistjes. Met een woedende blik maakte ik hen duidelijk dat ze zich gedeisd moesten houden. Ik wilde niet dat Jens hysterisch werd en de meiden een kopje kleiner zou maken.

‘Vooruit, zeg eens wat je bezielt.’

‘Ik kon niet slapen en wou een pilletje nemen uit het kastje boven de spiegel, maar ik ben van het trapje gevallen.’

‘Je moet helemaal niet gaan slapen, wat is er toch met je?’

‘Moeten we niet naar bed?’

De meisjes giechelden omdat hij zo abuis was.

‘Nee, nog niet. Trek je kousen en schoenen maar weer aan.’

‘Jens is gek, gekke Jens,’ riep Vif en vluchtte als een gazelle via de trap naar beneden.

Jens graaide zijn schoenen en kousen bij elkaar en rende haar blootsvoets achterna. Bo bleef bij mij en vroeg:

‘Wat stinkt hier zo?’

Ik rook inderdaad een vieze geur in de badkamer. Mijn blik viel op enkele dozen in de hoek.

‘Wat is dat voor iets?’ vroeg Bo.

‘Ik denk dat hier iemand een bedrijfje heeft opgezet.’

Het leek erop dat een alchimist experimenten in mijn badkamer uitvoerde. Er lagen onderdelen van een batterij in het bad die nog niet helemaal af was. Ik herkende enkele zinken platen en kartonnen bladen die doordrenkt waren met een stinkend goedje. Op de rand van het bad lag een rij zilveren geldstukken.

‘Een batterij?’ vroeg Bo, ‘wat is dat?’

‘Een ding om stroom te maken, zoals in de auto.’

‘Zonder stopcontact?’ vroeg Bo.

‘Inderdaad, maar diegene die hier batterijen maakt heeft moeten improviseren. Hij weet nog niet dat hij met goedkoop koper hetzelfde effect kan krijgen als met zilverstukken.’

Ik raapte een geldstuk op en las het jaartal af: 1751. Ik probeerde de beeltenis en de bijbehorende tekst te ontcijferen, maar dat lukte niet. De tekening leek op een kale man met een

wirwar van lijnen eromheen. De tekst in de rand was zo klein dat ik een loep nodig had.

‘Kun jij dat lezen Bo?’

Bo nam het geldstuk aan en tuurde er enkele seconden naar, vervolgens zei ze:

‘Nu, of nooit.’

‘Kindje, je kijkt te veel tv.’

‘Toch is het zo.’

‘Oké, het is al goed, leg het stuk maar terug in de kuip,’ zei ik terwijl ik me naar de spiegel omdraaide.

‘Nu,’ riep Bo.

Ik schrok en draaide me om. Ik merkte dat ik alleen in de badkamer was. En in de badkuip lagen geen batterijonderdelen. Toen begreep ik dat het niet mijn badkamer was maar die van Bo’s ouders.

‘Zit mijn hoedje goed?’ vroeg iemand achter mij.

Opnieuw draaide ik me om. Bo had een communiehoedje op en glunderde via de spiegel naar mij.

‘Prima,’ zei ik, ‘ben je klaar?’

‘Yep.’

‘Komaan, dan gaan we een echt fotomodel van je maken.’

Ze liep enthousiast voor me uit naar buiten.

Uit de garage nam ik de fiets van haar pappa. Ze staarde naar het kleine zadeltje bovenop de stang en vroeg:

‘Mag ik vooraan zitten?’

‘Daar ben je te oud voor. Ik denk dat het niet zal lukken.’

‘Mag ik?’ vroeg ze, ‘please?’

‘Oké,’ zei ik veel te snel en tilde haar op de fiets.

Het was moeilijk om te vertrekken. Toen de vaart er eenmaal in zat, fietste het prima met Bo tussen mijn armen. Het was warm en ze mocht van mij haar hoedje afdoen. Onderweg naar Villa Pax praatte ze ronduit.

‘Hoe gaat het op school?’ vroeg ik omdat de school toch belangrijk was, ongeacht wat ze er leerden.

‘Goed,’ zei ze.

‘Heb je veel vriendjes?’

‘Nee, ik heb allemaal vriendinnetjes.’

‘Dat is ook goed. En ga je graag naar school?’

‘Ja, meestal toch.’

Ik wist dat ze graag naar school ging. Haar laatste rapport bewees dat met een heleboel rode cijfers, want voor één keer was rood heel goed. De juffrouw had beter een groene pen genomen om de hoge cijfers te noteren en haar bijzonder positieve commentaar erbij te schrijven.

‘Ik had ook altijd goede punten,’ zei ik.

‘En had jij veel vriendinnetjes?’ vroeg ze terwijl ze ondeugend achteromkeek.

‘Jij vlegel, je wilt de rollen omkeren, is het niet?’

Ze lachte in haar vuistje.

‘Wel, ik moet zeggen dat ik maar weinig vriendinnetjes heb gehad. Ik was een stille jongen en ben dat nog steeds.’

‘Dat helpt je niet aan een vriendin,’ zei Bo.

Ik stond verbaasd over haar volwassen opmerking, alsof de grote mensen over mij hadden gepraat en zij dat had gehoord.

‘Wat bedoel je?’ vroeg ik en automatisch zakte het ritme waarop ik de trappers van de fiets bediende.

‘Kun je niet kiezen?’

‘Ik heb na een misgelopen relatie een wijs besluit genomen.’

‘Wat dan?’

‘Dat ik beter af ben zonder vrouw.’

Ineens draaide Bo zich fel om en zei:

‘Je bent gek. En jij durft me naar mijn vriendjes te vragen?’

Haar bruuske beweging bracht de fiets even uit evenwicht.

Er leek een volwassen vrouw in Bo te huizen, een die me de les wilde lezen. Ik durfde niet te antwoorden, ook omdat ik me moest concentreren op het oversteken van de drukke weg. We waren er bijna.

‘Ik zal je wel helpen een vriendin te vinden,’ zei ze.

Ik had al veel eerder uit mijn eigen top drie moeten kiezen, en nu waren de opdrachten van mijn kinderlijke bewakers veel belangrijker.

‘Waarom wil je per se dat ik een vriendin heb?’

‘Ik zou graag nog een paar speelkameraadjes willen.’

‘Je bedoelt nichtjes of neefjes?’

‘Yep.’

‘Die heb je toch al.’

‘Ik wil nieuwe.’

‘Zijn de oude niet meer goed?’ vroeg ik.

‘Jawel, maar ik wil met een echte baby spelen.’

‘Meen je dat?’

Ze knikte.

‘Wil jij dat ik met een vriendin trouw en kindjes maak?’

‘Zoiets ja, mijn juffrouw is ook nog niet getrouwd.’

‘Is ze mooi?’ vroeg ik met een stem die hopelijk niet al te geïnteresseerd klonk.

‘Heel mooi.’

‘Hoe heet ze?’

‘Danaë Triafidis.’

‘Is dat de juffrouw die we tegenkwamen op weg naar hier?’

Vif had haar Danaï genoemd.

‘Yep.’

Ineens had ik het gevoel dat onze harten – die van Danaë en mij – dichter bij elkaar waren dan ooit. Heldere gedachten stroomden mijn brein binnen, synchroon met de liefde die mijn hart vulde met geklopt bloed. Ik was platonisch verliefd op haar. Klaar voor mijn ogen zag ik dat alle natuurdingen een idee achter zich hadden staan, en die ideeën vormden de echte wezens. Ik voelde me slechts een kopie, ook de kinderen waren kopieën van hun mamma en pappa.

‘We zijn er,’ wist ik.

Ik hief Bo met één arm van de fiets en zette haar zachtjes op de grond. Ze holde een willekeurige richting in terwijl ik de

instellingen van mijn fototoestel controleerde. Ik keek rond en ging in gedachten enkele mogelijke composities na.

Het park lag er uitnodigend bij. Ik vroeg me af hoe ik het samen met Bo zou vereeuwigen. Voor een 7-jarige stond ze nog wat stijf, maar het ging veel beter dan vorig jaar met Jens. Ze poseerde gewillig en glimlachte erbij. Ik nam haar gevangen in het kader van de foto, maar dat klonk zo negatief.

Op de terugweg zwegen we als vermoord, alsof we elkaars geheimen niet prijs wilden geven. Opeens pakte het kind het stuurwiel vast en trok er als een bezetene aan. We vielen niet, maar het scheelde niet veel.

‘Wat doe je?’

‘Ik moet je iets tonen,’ zei ze, ‘sla hier linksaf.’

Niet veel later stond ik met het kind aan de hand voor een vreemde grafsteen. Op de verticaal geplaatste steen stond geen naam, wel een jaartal: 1751. Daaronder hadden de rouwenden een rare tekening laten graveren, iets wat leek op een ouderwetse geluidscassette. De tekening had in een bepaalde cultuur misschien een betekenis, maar voor mij leek hij veel op het icoontje dat ik in mijn tekstverwerker gebruikte om de spellingcontrole op te roepen.

In het midden van de horizontale grafsteen lag een bronzen beeldje. Ik zakte door mijn knieën om het wat beter te kunnen zien en herkende er een kale man in. Hij droeg weliswaar zware schoenen onder een gekreukte jeans, maar zijn vest, hemd en das toonden aan dat hij voornaam wilde voorkomen.

Toen ik mijn eigen hoofd herkende, riep het kind:

‘Nooit.’

In een flits zag ik mezelf en Bo in de badkamer. Ze keek me niet aan, maar ze stuurde me wel naar het ‘nooit’, waar en wanneer dat ook mocht zijn.

De reis begon met een projectie van dia’s die ik ooit op vakantie of voor de kunst had gemaakt. Mijn ogen namen alles waar zoals de kijkchip in mijn digitale camera. Ik voelde aan dat wat in de

geheugenkaart bewaard zat belangrijker was dan wat er werkelijk was gebeurd. Hoe kon dat?

Ik legde mijn volledige concentratie op de inhoud van het beeld dat op mijn netvlies werd geprojecteerd. Tot mijn verbazing zag ik mezelf, kijkend naar mezelf, en verder. Geboeid keek ik naar mijn eigen creatie, al mijn ikken achter elkaar, ieder vertoevend in zijn eigen parallelle wereld. Ik kon pas goed zijn als ik al die ikken liet samenkomen, anders werd ik excentriek en zou ik vooral mezelf niet te zijn.

Als experiment dacht ik er goed aan te doen me verdekt op te stellen met mijn camera, niet om iemand in het ootje te nemen maar om twee mensen te zien versmelten tot één.

Een man kwam links het beeld binnenlopen, ik had de indruk dat hij een pyjama droeg. Rechts stapte een vrouw het scherm binnen, ook in nachtkledij en daar twijfelde ik niet aan. Beiden waren slechts silhouetten. Vanwege het rode licht dat door het venster naar binnen viel, raakte het beeld overbelicht. Alles was zwart, behalve het rode licht dat de man en vrouw naar elkaar trok.

Op één meter afstand bleven ze stilstaan. Ik spitste mijn oren om hun gesprek te kunnen volgen.

‘Hoi Zeus.’

‘Hallo Danaë.’

Hun hoofden groeiden dubbel zo groot als normaal. Mond, lippen, neusgaten en tong groeiden proportioneel mee.

‘Flink hoofd heb jij,’ zei Danaë.

‘Jij ook,’ wist Zeus.

De borsten en buik van Danaë zwollen op als voorbereiding op de geboorte van een tienling. Synchroon met de buik zwollen de penis en teelballen van Zeus op tot een totempaal geflankeerd door twee enorme zweethutten met ronde daken. Toen ik wat beter keek, zag ik tussen de benen van Danaë een wezenlijke vergroting van haar schaamlippen, ze puilden uit.

‘Wow, wat een borsten,’ riep Zeus terwijl hij zijn beheersing tot het uiterste puntje van zijn penis liet komen.

‘Van een pispaal gesproken.’

‘Je bent mooi Danaë, een echte vruchtbaarheidsgodin, je lijkt wel op Astarte.’

‘Ik moet toegeven dat je er ook niet slecht uitziet Zeus, als sjamaan, jouw attributen zijn geweldig, sprekend Priapus als je het mij vraagt.’

Het gesprek was tot dan toe technisch gebleven, maar dat kon nog veranderen. Opvallend waren de namen van de heilige Geilheid en de heilige Stijfheid.

Hun handen lieten niets aan het toeval over en betastten elkaars lichamen die voor de rest niet gegroeid waren. Zeus’ handen waren groot genoeg om Danaë’s borsten volledig te omvatten. Waartoe haar handen in staat waren, was onbeschrijflijk. Hij en zij leken sprekend op het mannetje en het vrouwtje van Penfield. Die meneer had in zijn tekeningen met de overdreven grootte van de lichaamsdelen willen aanduiden hoe belangrijk de overeenkomstige hersengebieden wel waren die ze bestuurden.

‘Ik ben jaloers op jou,’ zei Zeus.

‘Waarom?’ vroeg Danaë, want ze zag niets dat Zeus niet had.

‘Je bent moeder van kinderen.’

‘En jij mag toch vader zijn, of niet?’

‘Dat is slechts bijzaak. Jij geeft het leven door als een estafetteloopster. Jouw dochter neemt het van je over, enzovoort.’

‘En mijn zonen toch ook?’

‘Dat is niet hetzelfde. Jullie hangen in rechte lijn aan elkaar terwijl wij zonen aan de zijkant bungelen.’

Het gesprek verliep wat moeizamer, alsof Zeus teleurgesteld was over zijn mannelijkheid. Ik voelde aan wat hem dwarszat: de vrouwen zouden hem wel roepen wanneer ze hem nodig hadden.

‘Dan kun jij je toeleggen op de kunst, creatief bezig zijn lijkt me ook leuk,’ beweerde Danaë, maar ik wist zeker dat Zeus haar niet geloofde.

‘Dat is anders. Ik wil ook weleens een kind op de wereld zetten.’

‘Meen je dat?’

‘Yep.’

‘Schrikt de geboortepijn je helemaal niet af?’

‘Nee,’ zei Zeus.

‘En de maandelijkse ongemakken neem je er ook zomaar bij?’

Zeus antwoordde niet onmiddellijk, wellicht omdat hij niet aan de astrologische cyclus van de vrouw had gedacht. Toch vreemd dat de vrouw net een zwangerschapsduur van 10 maanmaanden had, alsof de oermens zich door de zon, de planeten en de sterren had laten leiden om zijn leven in te richten.

‘Jawel, ik ben toch ook een beetje vrouw vanbinnen, niet?’

‘Het is misschien mogelijk dat jij vrouwelijke trekjes hebt, want ik heb ook wel van die hatelijke mannelijke eigenschappen, maar kinderen zul je nooit kunnen baren, daar ben ik zeker van.’

‘Wat ben je hard voor mij Danaë.’

‘Het kan niet anders. Ik zal je nog één raad geven Zeus, gebruik je fantasie. Het is nu, of nooit.’

Het niet verblindende licht dat de silhouetten van de vrouw en de man op het venster had geschapen, scheen nu veel feller. Ik wendde mijn gevoelige ogen af om oogletsel te voorkomen. Geleidelijk aan verzwakte het licht, tot de kleur van mijn gevangenis weer akelig grijs was.

Ik zette mijn linkervoet een stap vooruit en stond terug in mijn eigen badkamer. Behalve de batterijen en de stank was er ook nog Bo. Ze keek me raar aan, alsof ik onzin had uitgekraamd.

‘Sorry Bo, hoe was de eerste communie?’

‘Jij bent gek,’ zei ze.

Ze draaide zich naar de trap om en daalde af. Ik begreep te laat dat Bo haar eerste communie al een jaar eerder had gevierd.

Via de spiegel keek ik toevallig naar mijn hand. Ik had iets vast. Om te weten wat dat was, bracht ik de echte hand omhoog. Het was een geluidscassette. Op het etiket stond in speelse blokletters

ANONIEME ROMANCE VOOR ZENO VAN ZOON & DANAË TRIAFIDIS
geschreven.

Ik holde Bo achterna, passeerde haar in de hal en haastte me naar de stereoketen die nog voorzien was van een cassettespeler. De cassette zat er in één wip in. Ik drukte op de afspeelknop en draaide de grote geluidsknop tot halverwege de schaal.

Jens en Vif maakten ruzie om een tennisbal.

‘Willen jullie eens stil zijn, alsjeblieft?’

Mijn stemverheffing haalde niets uit, maar het luide gesprek deed alle open monden spontaan dichtvallen.

‘Wie is dat?’ vroeg Bo.

‘Dat lijkt wel de stem van juffrouw Danaï,’ zei Vif.

‘Danaë,’ verbeterde Bo.

Ik reageerde niet.

‘Dat ben jij Zeno,’ beweerde Jens toen er even een stilte viel.

Hij had gelijk.

Ik had door zijn onderbreking niet naar het gesprek kunnen luisteren. Daarom spoelde ik het bandje terug en luisterde opnieuw, maar nu met volle aandacht, in zoverre dat met drie speelse kinderen mogelijk was.

‘Hoi Zeus.’

‘Hallo Danaë.’

‘Hoi sukkels,’ riep Jens.

‘Flink hoofd heb jij,’ zei Danaë.

‘Jij ook,’ zei Zeus.

De kinderen proestten het uit. Ik maakte een gebaar dat ze stil moesten blijven.

‘Wow, wat een borsten,’ riep Zeus.

‘Kijk, ik heb ook tettekkes,’ gilte Vif en tilde haar bloes op.

‘Negerinentettekkes,’ wist Bo.

Jens keek me ongelovig aan.

‘Van een pispal gesproken,’ zei Danaë.

‘Ik heb ook een piemel,’ riep Jens terwijl Bo aan zijn lijf zat te friemelen.

‘Je bent mooi Danaë, een echte vruchtbaarheidsgodin, je lijkt wel op Astarte.’

‘Voor mij twee stukken taart,’ klonk het uit Jens’ mond.

Ik deed geen pogingen om de kinderen gedeisd te houden.

‘Ik moet toegeven dat je er ook niet slecht uitziet Zeus, als sjamaan, jouw attributen zijn geweldig, sprekend Priapus als je het mij vraagt.’

‘Wat is Priapus?’ vroeg Vif aan Jens.

‘Dat is de bakker,’ keelde hij.

Grappig, die taart van Astarte.

‘Ik ben jaloers op jou,’ zei Zeus.

‘Waarom?’ vroeg Danaë.

‘Je bent moeder van kinderen.’

‘En jij mag toch vader zijn, of niet?’

De kinderen bleven heel even opmerkelijk stil. Pappa en mamma waren hun heilig.

‘Dat is slechts bijzaak. Jij geeft het leven door als een estafetteploegster. Jouw dochter neemt het van je over, enzovoort.’

‘Ikke,’ riep Bo.

‘Nee ikke,’ zei Vif die er ook iets van begreep.

‘En mijn zonen toch ook?’

Jens wees naar zichzelf. Hij was en bleef de beste, dat stond buiten kijf.

‘Dat is niet hetzelfde. Jullie hangen in rechte lijn aan elkaar terwijl wij zonen aan de zijkant bungelen.’

‘Wat een gezever,’ wist Jens.

‘Dan kun jij je toeleggen op de kunst, creatief bezig zijn lijkt me ook leuk,’ zei Danaë.

‘Knutselen,’ riep Vif.

‘Dat is anders. Ik wil ook weleens een kind op de wereld zetten.’

Bo stak demonstratief het kussen op de sofa onder haar kleed.

‘Meen je dat?’

‘Yep.’

Vif deed alsof ze meehielp bij de bevalling van Bo's kussen. Jens lag onderuit in de zetel en zette zijn wijsvinger op zijn slaap. Gek waren ze zeker.

‘De geboortepijn schrikt je helemaal niet af?’

‘Nee,’ wist Zeus.

‘En de maandelijkse ongemakken neem je er ook zomaar bij?’

Het kussen was ondertussen geboren, toch trok Bo nog altijd een gezicht alsof de pijn niet weg wilde gaan. Vif had het kussen vast alsof ze zich over haar eigen baby ontfermde, maar onverwachts sloeg ze ermee op Bo's hoofd. Ze giechelden.

‘Jawel, ik ben toch ook een beetje vrouw vanbinnen, niet?’

‘Het is misschien mogelijk dat jij vrouwelijke trekjes hebt, want ik heb ook wel van die hatelijke mannelijke eigenschappen, maar kinderen zul je nooit kunnen baren, daar ben ik zeker van.’

Jens deed een verwijfde man na. Hoe hij dat deed, was onbeschrijflijk.

‘Wat ben je hard voor mij Danaë.’

Jens deed iets met zijn handen, ter hoogte van zijn plasser. Ik zei niets maar luisterde.

‘Het kan niet anders. Ik zal je nog één raad geven Zeus, gebruik je fantasie. Het is nu, of nooit.’

‘Hé, dat heb ik ook gezegd,’ riep Bo, harder dan nodig was.

‘Nu of nooit, hé?’ vroeg ik meer aan mezelf dan aan de kinderen.

‘En je fantasie gebruiken,’ riep Vif, want sinds een week wist ze wat fantaseren betekende.

In een dwaas moment zag ik mezelf als een afzichtelijk monster op handen en voeten naar de top van een berg kruipen. Ik grijnsde om de gedachte dat, als daarboven helemaal geen macht voor het grijpen lag, ik toch het genot had mogen proeven van een overwinning op de natuur.

Er zou een tijd aanbreken waarin ik de fakkel aan een onmens zou moeten doorgeven.

De cassette speelde gewoon verder zonder geluid te produceren, enkel ruis. Ik achtte mijn vermogen om antwoorden te verzinnen enorm groot, maar het raadsel van de cassette vond ik wel erg moeilijk.

‘Hé, heb jij die boeken geschreven?’

Ik keek verbaasd op. Jens had een geel boek vast.

‘Drek?’ vroeg hij.

‘Dat is mijn eerste poging om een boek te schrijven. Ik kan niet zeggen dat de wereld erop zat te wachten.’

Jens’ interesse was gewekt, hij begon spontaan voor te lezen uit het boek:

‘“Niet mijn borstjes maar mijn achterwerk mag je platdrukken, zegt ze. Ik meen daaruit te begrijpen dat ik van haar tettekes moet afblijven, maar ze bedoelt het ironisch.”’

Hij keek op van het boek en was verwonderd dat ik zoiets had geschreven.

‘Heb je dat zelf meegemaakt?’ vroeg hij.

‘Ik denk het wel.’

‘Hier nog iets interessants,’ riep Bo die een oranje boek uit de rij had genomen, ‘“Op vrijdag liet hij de vogels vrij. Hij keek naar hun sierlijke bochten in de lucht, hield van de ruwe dierenwereld rondom hem en keek sprakeloos in de spiegel van het wateroppervlak. Hij schrok van zichzelf, de slimste soort van allen zou hij de volgende dag pas scheppen.”’

Terwijl Jens in het volgende boek uit het rijtje naar een mooie zin zocht, legde ik Bo uit dat mijn tweede boek verhaalde over een rally voor antieke auto’s in zeven dagen, elk hoofdstuk begon met de schepping van iets of iemand.

‘Heeft God de wereld echt in zeven dagen gemaakt?’

‘Dat zegt de bijbel toch.’

Haar gezichtje kreeg een vreemde uitdrukking, alsof ze het een ongelooflijk korte periode vond om de wereld in elkaar te zetten.

Moest ik haar de ware ouderdom van onze aarde verklappen, ze had het ook niet geloofd.

Bo greep naar een rood boek uit een rij van drie. Ze stonden open en bloot op het kastje naast de tv. Ik onderdrukte een lichte vorm van paniek, want een dagboek liet je liever niet door anderen inkijken.

Bo opende het op een willekeurige bladzijde en las voor:

‘Ik vecht met Jens, ik spui graag grote mannenpraat uit met hem. Ik vind het fijn als Bo mijn aandacht opeist en ik ben helemaal in mijn sas als ik Vif zover krijg om samen de schapjes oud brood te voeren. Ik zou ook graag kinderen hebben.’

Bo keek me met gefronste wenkbrauwen aan. Ik durfde mijn drijfveer om dat in mijn dagboek op te schrijven niet bloot te leggen.

‘Trouw dan met juffrouw Danaï,’ stelde Vif voor.

‘Dan moeten we haar snel vinden,’ wist Bo, ‘en het is niet Danaï maar Danaë.’

‘Denk jij dat de juffrouw in het kasteel gevangen zit?’ vroeg ik aan Bo.

‘Inderdaad.’

‘Ik meen me te herinneren dat de juffrouw van het kasteel wegreed toen we haar tegenkwamen. Dan moet ze via een omweg weer naar het kasteel gereden zijn. Kan dat?’

Ik verzweg dat ik ze ook al onder de douche had zien staan.

‘Waarom niet?’ vroeg Bo, ‘misschien is ze ontvoerd. De cassette bewijst genoeg, de stem van de vrouw is die van juffrouw Danaë.’

‘Danaï,’ wist Vif.

‘Hoe kunnen de stemmen van de juffrouw en van mij zijn als we elkaar helemaal nog niet hebben ontmoet?’

Terwijl ik op een antwoord van de kinderen wachtte, liet ik de ontmoeting tussen Zeus en Danaë voor mijn geestesoog rollen. Ik had mannelijke silhouet als mijn lichaam herkend, het haarloze hoofd was duidelijk geweest. Of was Zeus ook kaal? Dat Danaë

rondborstig was, daar hoefde ik niet aan te twijfelen, maar wat had ze me nog meer te bieden?

Jens probeerde een magische kubus uit die ik in elkaar had geknutseld. Vif had zich op mijn enige gedichtenbundel geworpen en deed alsof ze las. Onverwachts gooide Jens de kubus op het salontafeltje, rukte in dezelfde beweging het dunne boekje uit Vifs handen en las:

‘ “Ai, man en vrouw, hand in hand. Man en hand, hand in vrouw. Hand en hand, man in vrouw.” ’

Jens droeg het voor alsof hij vooraan in de klas stond. Hij begreep er niets van, want hij vroeg:

‘Is dat een gedicht?’

‘Voor mij wel ja,’ zei ik lui liggend in de zetel.

Ik vond het niet erg dat ze in mijn schrijfsels spitten.

‘Stuur dat eens naar pappa, die zet jouw gedicht misschien in de volgende “weerdoos”.’

‘Het is “weirdo’s” Jens,’ verbeterde ik hem.

‘Wat wil dat ook alweer zeggen?’ vroeg Bo.

‘Rare kwasten, mafketels, marginalen.’

‘Wat zijn marginalen?’ vroeg Vif.

Ondanks haar onwetendheid kon ze het perfect uitspreken.

‘Dat zijn mensen die aan de rand van de maatschappij staan,’ legde ik uit.

Mijn uitleg bevatte opnieuw een vreemd woord.

‘Wat is maatschappij?’ vroeg ze.

Ik dacht even na terwijl ik Bo in de gaten hield. Ze ging regelrecht op het groene manuscript af dat op het salontafeltje lag en begon in de papieren te bladeren. Het was mijn derde poging voor een volwassen boek en misschien ook voor kinderen boeiend genoeg.

‘De maatschappij?’ vroeg ik, ‘dat zijn wij allemaal, een groep van mensen die samen móeten leven.’

Ze knikte alsof ze het begreep. Jens had zijn aandacht van de boeken naar de miniatuurautootjes verlegd en Bo leek een

interessante passage te hebben ontdekt. Ze schraapte haar keel om aandacht te vragen en las voor:

‘ “Je weet toch wat vrijen is hé? Ja, mamma en pappa kussen elkaar en doen gek, ze betasten zich en lopen dan snel naar de slaapkamer. Ze vrijen daarbinnen, dat hoor ik aan de geluiden die ze maken.” ’

Jens hield even op met de dure modelauto, een Alfa Spider uit 1932 schaal 1/18, over het tafeltje te rijden.

‘Zeno, jij bent niet wijs, weet je dat?’ vroeg hij.

‘Zeker. Heb je er iets op tegen misschien?’

‘Nee, ik niet.’

Vif was op het tapijt gaan zitten en vroeg zich wellicht af wat er aan de hand was, de betekenis van de vreemde zinnen wilde niet tot haar hersentjes doordringen. Toen keek ze me doordringend aan en speelde het spelletje om ter langst aankijken met mij. Zij won omdat iemand me uit mijn concentratie haalde door te zeggen:

‘Als het hart kon denken, zou het ophouden met kloppen.’

Die zin kwam me niet bekend voor. Had ik hem geschreven? Was het een zin uit een toekomstig vierde boek? Zaten we daar niet middenin? Het boek met de grijze kaft?

Ik keek rond om te bepalen wie de zin had uitgesproken. Jens onderwierp een andere modelauto, een Alfa Monza, aan een grondige testrit. Hij stuurde hem vakkundig over het glazen wegdek van de salontafel terwijl Vif de kubus probeerde af te maken. Bo hield haar hoofdje naar het manuscript gebogen en leek erin te lezen.

‘Heb jij dat gezegd Bo?’

‘Wat?’

‘Wel, dat van het hart en het kloppen.’

‘Nee.’

‘Wie dan?’

Ze schokschouderde en las verder in het groene manuscript.

Ik begreep er niets van, eerst schimmen van goden en nu stemmen van geesten. Ik liet mijn blik over het boekenrek gaan en stootte op de scheurkalender. Het was 21 maart.

‘Hé, het is vandaag mijn verjaardag.’

De kinderen keken me ongelovig aan.

‘Echt waar?’ vroeg Vif.

‘Yep,’ zei ik, ‘en omdat ik dikwijls bij jullie mag blijven eten, nodig ik jullie uit om op restaurant te gaan.’

Tot nog toe misten de kinderen hun ouders niet. Ik hoopte dat zij nog even zonder hen zouden kunnen. Het moest voor hun ouders zalig zijn om na bijna tien jaar noeste opvoeding eindelijk eens onder hun tweetjes te kunnen doen wat ze wilden.

De kinderen stoven naar de voordeur. Jens opende de deur op een kier en ik kon de overkant van de straat zien. De mist was eindelijk opgetrokken.

‘Oké, daar gaan we.’

De kinderen spurten naar buiten en liepen spontaan naar rechts terwijl ze niet konden weten dat het centrum van de stad in die richting lag. We kwamen langs de garage waar ik mijn auto normaal parkeerde, maar de poort stond open en de auto was weg. Ergens in mijn geheugen kon ik nog min of meer bijhouden dat hij bij het huis van mijn broer in Kinrooi stond.

Voor de gemakkelijker gingen we te voet naar het restaurant. Het was stralend weer en de kinderen wandelden enthousiast voor mij uit. Ik hoefde hen zelfs niet de weg te wijzen.

Jens stopte op de hoek van een straat en wees naar de geschilderde witte non en zwarte pater op de muur.

‘Is het hier?’

‘Yep, we zijn er.’

Vif was wat achteropgeraakt. Toen ze hoorde dat we er waren, rende ze de laatste meters naar de openstaande deur. Jens en Bo waren al naar binnen gegaan.

‘Na u juffrouw,’ zei ik.

‘Ik ben geen juffrouw.’

‘Toch bijna.’

We kozen een tafel in de hoek uit en samen wachtten we ongeduldig op de dienstster.

Enkele minuten later kwam zij de bestelling opnemen. Zij noteerde alles precies en verdween naar de keuken.

Een halfuurtje later verschenen de schotels op tafel. We gooiden er ons als hongerige wolven op en voor één keer vonden de kinderen het lekker, want zij waren vrij precies over wat de pot moest schaffen.

Na de maaltijd kwam de kok peilen of alles in orde was.

‘En Jens, kun je dat allemaal betalen?’ vroeg hij.

Hoe kende de kok zijn naam? Jens zei zonder na te denken:

‘Diegene die het duurste heeft genomen, moet betalen.’

‘Laat maar jongen, ik trakteer,’ zei de kok.

‘Waarom zou u ons trakteren?’ vroeg ik aan de kok.

‘Omdat u jarig bent natuurlijk.’

Als de kok Jens bij naam kende, wist hij ook wanneer mijn verjaardag was.

‘Oké,’ zei ik, ‘maar ik zal het dessert betalen.’

De kok ging akkoord en maakte zich snel uit de voeten om het grootste dessert in huis klaar te maken, wellicht ook het duurste.

‘Als kermisattractie zal ik me nu in een punt veranderen.’

De kinderen keken me verbaasd aan.

‘Ik ga gewoon naar de wc, dan zien jullie mij niet. Dan ben ik een punt in de ruimte.’

Ik vermoedde dat de kinderen het bekende gebaar van de wijsvinger tegen de slaap gebruikten terwijl ik naar de wc-ruimte achterin wandelde.

Bij mijn terugkomst waren de kinderen al bezig met ijs-scheppen. Ik volgde hun voorbeeld zonder morren.

Toen Jens zich achterover in de gemakkelijke zetel liet vallen, maakte hij het gebaar met de over elkaar schuivende duim, wijs- en middelvinger van zijn rechterhand. Betalen.

Ik liet de dienstster weten dat ik de rekening wilde.

‘Heeft het gesmaakt?’ vroeg ze aan mij.

Een overbodige vraag, leek me. Daarom antwoordde ik niet. Maar ze zag het aan de gezichten van de kinderen.

Ik betaalde de dienst en ze liep tevreden van ons weg.

‘Hoeveel moest je betalen?’ vroeg Vif.

‘Het dessert kost zesendertig euro en achtennegentig cent.’

‘Dat zijn bijna duizend vierhonderd tweeënnegentig oude Belgische franken,’ merkte Jens op om Vif te tonen dat hij de grote getallen onder de knie had.

Hij had het eerder al uitgerekend op een servetje.

‘Dat is het jaar waarin Columbus Amerika ontdekte,’ zei Bo.

‘Nee Bo,’ zei ik, ‘Columbus heeft het eerst voet gezet op een eiland vóór de kust van Amerika. Het is Amerigo Vespucci die Amerika heeft ontdekt.’

‘Juffrouw Danaë heeft dat gezegd,’ zei Bo op een manier die deed denken aan een leerling die niet kon begrijpen dat de juffrouw ook fouten kon maken.

‘Het is niet Danaë maar Danaï,’ zei Vif.

‘Danaë is het, niets anders,’ wist Bo.

‘Kom kindjes, naar huis, dan kan ik jullie daar in punten veranderen, oké?’

De kinderen keken me weer vreemd aan en waren niet bereid om ook voor joker te staan.

‘Oké, dan niet.’

Op het cirkelgazonnetje achter mijn rijtjeshuis liet Jens een solo van hemelse balcontrole zien en toonden de meisjes hun acrobatische kunsten. Bo maakte radslagen als een doldraaiend wiel. Vif schoot kopje over alsof dat haar normale voortbeweging was. Eens te meer werd ik met mijn neus op de harde feiten gedrukt dat de kinderen groot werden. Vooral de dames maakten angstwekkend snel vorderingen, mentaal en fysiek.

Bo was in sommige opzichten het verstandigst, want ze deed uit zichzelf haar jas aan als het buiten te koud was. Jens deed dat

enkel als je het honderd keren vroeg, dan nog wilde hij alleen zijn favoriete jas die bij de trainingsbroek paste aantrekken. Hij was nogal mode-minded, maar daar had hij niet alleen schuld aan.

Het was mooi om te zien hoe Bo, samen met Vif, naast het pad achter de tuin pisploemen voor mamma plukte. Omdat zij er niet bij was, gaven ze de bloemen aan mij.

Na de buitenspelen verplaatsten we ons spel naar binnen. Terwijl Jens en Bo op zolder rondneusden, liet ik Vif mijn kleine bibliotheek zien. Ik trok een leesboek van DE RODE RIDDER uit de rij en vroeg:

‘Kun je al wat lezen?’

‘Ja, Bo leert me sommige dingen,’ zei ze, ‘na de vakantie leer ik lezen en schrijven op school.’

Boven onze hoofden weerklonk het geluid van iets zwaars dat op de grond viel. Hadden de kinderen de oude computer of de vooroorlogse typemachine van tafel geduwd? Ik rende naar de trap van de zolder. Vif volgde me naar boven.

‘Wat breken jullie hier allemaal af,’ riep ik.

Jens was bezig met de ski's uit te proberen. De skibotten had hij al uit de zak gehaald en in de skibindingen vastgeklikt. Hij moest er enkel nog in gaan staan en hij was klaar voor de afvaart naar het virtuele dal.

‘Straks breek je je nek nog Jens, zo zonder sneeuw.’

Bo had zich over de oude typemachine gebogen en vroeg:

‘Heb je een vel papier?’

‘Wacht even, ik denk dat hier nog een pak papier ligt.’

Ik liep gebukt naar de muurkast maar sloeg met mijn hoofd tegen de dwarsbalk. Ik had de positie van de balk voor de zoveelste keer slecht geschat en ik verwonderde me erover hoe sterk mijn schedel wel was. Ik vloekte en de kinderen wisten dat ze beter niets zeiden. Het papier voor Bo kon even wachten en Jens mocht rustig zijn skisprong wagen.

In cirkeltjes liep ik rond het plastic tafelkleed dat op de houten vloer lag en hoopte dat mijn hersens vroeg of laat weer wilden

functioneren zoals vóór de klap. Ik wist niet of het te wijten was aan het ijsberen, maar opeens bolde het tafelkleed op tot een grote bal. Ik bleef stilstaan en nam Bo en Vif ongerust aan de hand vast. Jens verschool zich achter ons.

‘Het is de heteluchtballon,’ riep ik, maar het mandje moest nog uit de houten vloer tevoorschijn komen.

De zolder was te klein om de ballon tot zijn normale afmetingen te laten groeien, vandaar dat de zolderkamer uitzette. Het houten dak kraakte langs alle kanten, het leek op het geluid van een pijnbank die je aanspande, hoewel ik geen idee had hoe dat klonk. De tekeningen op de ballon waren nu abstracter en kleurrijker dan eerder. Terwijl het rieten mandje vorm kreeg, zag ik door het venster aan de voorkant van de zolderkamer een schim voorbijvliegen. Was dat Univère?

Ineens zwaaide het ovale venster open en sloeg tegen de muur. Gelukkig brak het glas niet. In de raamopening verscheen een smalle drakenkop die op Univère leek. Hij had geen geschubd lijf maar een huid van veren en leek meer op een voorhistorische vogel met de kop van een ooievaar. Met bulderende stem zei hij:

‘Stap maar in.’

‘Ben jij het Univère?’ vroeg ik, ‘je ziet er anders uit.’

‘Hoe bedoel je? Volwassen misschien?’

Ik onderdrukte een glimlach, want ik vroeg me af of een draak volwassen mensengedrag kon vertonen. Misschien had deze draak daar helemaal geen moeite mee.

‘Volwassen zou ik niet zeggen, je lijkt meer op een oervogel.’

‘Een pteranodon,’ riep Jens.

‘Ik zou maar niet treuzelen,’ zei de draak.

Hij sloeg ons via het open venster gade en wachtte ongeduldig af terwijl ik de kinderen bij het instappen hielp.

‘Waar gaan we heen?’ vroeg Vif.

‘Heb geen schrik,’ zei ik, ‘ik breng je terug naar huis.’

‘Klaar?’ vroeg Univère.

‘We kunnen vertrekken,’ zei ik.

Het ovale venster was nu groot genoeg om de ballon en alles wat eraan hing zonder problemen door te laten, maar in mijn geheugen was het venster veel kleiner.

De straat verscheen als een rivier in een diep ravijn. Ik vloog hoger dan ik ooit had gevlogen. Het was een aangename manier om te reizen, stilletjes de weg van de wind volgend. Het grote nadeel van de wind was echter dat hij deed wat hij wilde. Een goede ballonvaarder volgde het weerbericht op de voet.

De draak kwam naast het mandje vliegen, maar zijn vleugels bewogen niet.

‘En?’ vroeg Univère, ‘al gevonden wat jullie zoeken?’

De kinderen zochten hun juffrouw. Ik wist niet wat ik zocht.

‘Je vindt nooit wat je zoekt, het valt je zomaar in de schoot,’ filosofeerde ik.

Univère richtte zich tot de kinderen toen hij vroeg:

‘Hebben jullie geen schrik zonder mamma en pappa.’

De kinderen negeerden Univères vraag. Bo haalde een stripverhaal vanonder haar trui en begon erin te lezen. Ik herkende het, het was een strip waarin een moeder en haar kinderen op zoek gingen naar hun vader. Het verhaal leek veel op het onze: kinderen die naar een moeder zochten en hulp kregen van een man die hun vader had kunnen zijn.

‘Ik heb Minny Mouse meegenomen,’ riep Vif die de pluchen muis vanonder haar kleedje haalde.

‘Hé dat is mijn troetelbeer,’ zei ik.

‘Dat is geen beer, dat is een muis.’

‘Met een rokje aan,’ zei Jens.

Zijn schaterlach klonk aanstekelijk.

‘We zijn er,’ hoorde ik Univère nog zeggen.

En weg was hij. Ik kreeg geen tijd om hem te bedanken omdat we in een enorme luchtzak terechtkwamen. De kinderen krijsten in het wilde weg toen de opening van een brede schoorsteen opdoemde, die ons opzoog.

‘Hou jullie vast, want dit gaat slecht aflopen,’ riep ik.

Ik was niet pessimistisch aangelegd, toch ontwaarde ik enkele oorzaken die een fatale val als gevolg konden hebben. De kinderen pakten mij vast, we leken wel een rugbyteam dat klaarstond om de bal onder de mensenbrug in een willekeurige richting te gooien.

Onverwacht schoot me iets belangrijks te binnen waardoor we misschien de helse rit konden overleven.

‘Probeer een punt te zijn, begrepen?’

Hun gezichtjes vertrokken zich tot de lelijke grimassen die ze ook aan tafel lieten zien als ze van hun mamma hun bord moesten leegeten. Ik achtte meer uitleg noodzakelijk en zei:

‘Als we een punt zijn, kunnen de natuurwetten ons niet raken. Stel je voor dat je heel klein bent en al het andere heel groot, oké?’

‘Zoals in die film met de grasmaaier,’ merkte Jens op.

‘Grasmaaier?’

‘Ja, daarin verkleind een pappa met een machine zijn kinderen tot lilliputters kleiner dan een mier.’

Ik wist welke film hij bedoelde, maar de titel schoot me even niet te binnen.

Gelukkig had de conversatie niet lang genoeg geduurd om de bodem van de schoorsteen te bereiken. We konden ons nog volledig concentreren op één punt, al leek het me een hele onderneming om met z’n vieren dezelfde illusie uit onze mouw te schudden. We bogen onze hoofden naar elkaar toe en deden dat wat we moesten doen.

Het ruisende geluid rond de ballon hield op en tegelijkertijd viel het rieten mandje in grijze atomen uit elkaar.

De lucht was grijs. Ik keek omlaag en merkte daar dezelfde saaie kleur op. Mijn voeten leken in de lucht te zweven, toch voelde ik de vastheid van een glazen ondergrond. Zoals het elke protagonist in een actiefilm betaamde, was het ons gelukt om onze val te breken, maar de onwerkelijke plek waar we nu vertoefden voorspelde niet veel goeds.

Vif en Bo hielden zich nog steeds vast aan mijn broekriem. Jens durfde al wat afstand te nemen.

‘We staan op iets en toch op niets. Hoe kan dat?’ vroeg hij.

Onze lichamen functioneerden nog zoals het hoorde, maar onze ogen gaven geen beelden meer door. Alles was grijs. En het was geen mist.

‘Er is niets aan de hand meisjes.’

Ik kon de watermoleculen in de lucht onderscheiden, bolletjes in de luchtledige ruimte, zoals vloeistoffen zich gedroegen in een ruimtecapsule zonder zwaartekracht.

Plots verscheen er een lichtvlek in het grijze heelal. Ik voelde me als een bouwsteen van de ruimte en het ding dat eraan kwam, was een deel van het geheel. Eerst bewoog het ontzettend snel, want het was vanuit het niets in het iets gekomen. Toen het ding niet meer vergrootte, verzwakte mijn interesse ervoor danig. Was het misschien de staart van een komeet geweest?

We zetten ons in kleermakerszit op de grond. Het gaf niet waar, want de vloer was overal hetzelfde, of was er niet.

‘Dames en heren, is het dit wat we zoeken?’ vroeg ik.

Ik keek naar Bo omdat het idee om naar het kasteel te gaan van haar kwam, maar ze sloeg haar blik neer.

‘Zijn we nu punten?’ vroeg Vif.

‘Ja, zo zou je het kunnen noemen.’

‘Ik denk dat we in een computerspel zitten dat wacht op een speler,’ zei Jens.

Jens had een grote verbeeldingskracht. Ik kon mij voorstellen dat het brein van een computer eruitzag als een grijze ruimte wanneer hij niet rekende. Volgens Univrèe moesten we oppassen voor virelengeweld, maar ik troostte me met de gedachte dat ik in dit spelletje over drie levens beschikte.

Bo wilde Jens uitlachen, maar haar glimlach bevroor binnen de seconde. Wellicht voelde zij ook aan dat ze iets was dat alleen o of 1 kon zijn. Ze wist niet wat een bit was, maar ze was het wel.

‘Ik wil naar huis,’ zei Vif, alsof ze zich verveelde.

Jens gaapte. En ik weerstond de neiging om mijn ogen te sluiten en een dutje te doen. Terwijl Vif zich lekker tegen mij aanlegde, zei Bo:

‘Ik ben moe.’

Haar rekbeweging had als ontwaakritueel in een bed niet misstaan, maar in de mistkamer leek ze ermee haar winterslaap te willen inluiden. Binnen de kortste keren lag ook zij te ronken dat het een lieve lust was.

Natuurlijk moesten de mannen wakker blijven en zich sterker tonen tegenover de vrouwen. Jens wilde niet voor mij onderdoen, maar hij knikkebolde en veerde soms recht zoals een treinreiziger die indommelde en door de bewegingen van de trein uit evenwicht raakte. Uiteindelijk viel zijn hoofd op mijn rechterdijbeen.

Even later kon ik zelf het zandmannetje de hand schudden. De luttele seksbelevissen die ik ooit mocht ondergaan, lieten me toe de wildste dromen erover te hebben.

De vrouw van mijn dromen draagt een lange zwarte stretchjurk die tot op de grond hangt. Haar lang blond haar ligt volumineus over haar schouders en haar ogen zijn azuurblauw. Onderweg naar haar slaapkamer kan ik mijn ogen niet van haar wiegende achterwerk afhouden.

In de slaapkamer draait ze zich wulps om. In plaats van mijn handen op haar brede heupen te leggen, trek ik in één haal het kleedje over haar hoofd heen en zwier het ergens in een onbekende

hoek van het heeal. Het eerste dat me opvalt is haar mond, die staat niet horizontaal maar verticaal. Vervolgens laat ik mijn blik wat lager gaan, naar haar wipneusachtige borstjes. Bij haar onderbuik zie ik eindelijk de oorzaak van mijn ongerustheid.

Haar vulva lijkt niet op een verticale mond maar op een horizontale grijper van een kraan. Ook al voldoen al haar vormen aan de normen van een menselijke vrouw, het wezen kan enkel buitenaards zijn. Misschien verkneukelt ze zich al aan de mogelijke bijzonderheden van mijn mannelijk geslacht.

Ze wenkt me en haar handen leiden me als een gids door een doolhof naar het ultieme klaarkom-plekje. Ze verwijt me nadien dat ik met haar orgasme heb gespeeld door het nodeloos te rekken.

Iets nats gleed over mijn gezicht. Toen ik mijn ogen opende, keek ik recht in de twinkellende oogjes van Vif.

‘Hé, wat doe je?’

Ze likte nog eens met haar tong over mijn gezicht, maar ik duwde haar prompt van me weg.

‘Wil je daar eens mee ophouden Vif?’

Ze had er plezier in en hield niet op met mijn gezicht te poetsen.

‘Stop daarmee,’ riep ik op pappa’s dreigende toon.

Vif staakte onmiddellijk haar likspelletje.

‘Ben je gek? Je mag me zoenen, maar niet op die manier.’

‘Mamma heeft me geleerd hoe ik moet tongkussen,’ zei ze.

‘Daar trekt jouw mamma haar plan mee.’

Ik maakte tijd om de omgeving beter te bekijken. Bo en Jens lagen een meter van mij vandaan languit op een houten vloer. Ze ontwaakten langzaam. Tijdens onze slaap was de grijze kamer in een zwarte veranderd. Ze kon doorgaan voor een droomkamer.

De muren van de vierkante kamer waren behangen met zwart papier. Hier en daar flikkerde een gouden sterretje. Het licht kwam van een bol die in het midden bewegingloos hing. De vloer bestond uit parketplankjes en was in vakken van negen vierkante meters verdeeld, gekleurd in afwisselend oranje, groen en geel. Het geheel

had een onaardse sfeer, maar het duurde niet lang of ik voelde me er helemaal thuis.

Bo en Jens stonden van de vloer op. Binnen de kortste keren huppelden Vif en Bo de cancan als geoeffende cabaretdanseressen. Vif trok af en toe haar onderbroek resoluut naar beneden. Dat liet ik oogluikend toe waardoor Bo haar zus getrouw nabootste. Samen konden ze hun pret niet op.

Jens' gezicht stond op onweer, misschien omdat mijn volle aandacht naar de meisjes uitging. Het werd tijd om in te grijpen.

'Meisjes, hou op met bliksemen, willen jullie? Ik ken jullie kontjes al van toen jullie klein waren.'

'Hoe dan?' vroeg Vif.

'Ik heb ooit jullie luiers moeten verversen. En dat was niet altijd een pretje, neem dat maar van mij aan.'

'Is dat echt waar?' vroeg Bo.

Vifs gezicht openbaarde dezelfde verwondering.

'Erewoord.'

'Ik geloof er niets van,' zei Jens.

'Waarom niet?' vroeg ik.

'Omdat jij geen kinderen hebt, jij kent daar niets van.'

'Ik heb het mezelf geleerd,' zei ik.

De kinderen keken elkaar aan, alsof ze niet meer zo zeker van hun stuk waren.

'En jullie noemen mij toch ook al eens bij vergissing "pappa", of niet?'

De hoofdjes van de meisjes knikten verlegen, Jens glimlachte.

Ik merkte een wijziging in de belichting van de kamer op en keek omhoog. De nepsterren hadden plaats gemaakt voor een echt hemelgewelf. Sterrenbeelden vormden zich tot lichtcijfers in het donker en ik vroeg me af welke boodschap ze wilden overbrengen. Ik stak een eindje boven de kinderen uit, maar onze gestalten stelden niets voor als ik ze vergeleek met de grootsheid van het heelal. Toch konden we met onze ingewikkelde breinen alles overzien of pogingen daartoe doen.

Ik had de indruk dat we weer in het kasteel met de vele kamers waren. Het feit dat het kasteel in elke kamer een nieuwe wereld voor ons materialiseerde en dingen liet zien die voor anderen onzichtbaar bleven, dat wees toch op een verbondenheid met de bewoners. Wie was die bewoner? De kaarter? Juffrouw Danaë?

Ergens moest een sleutel liggen om tot bij de verrassing te komen. Ik geloofde dat het mysterie in elke mens opgesloten zat, tussen lichaam en ziel. Het waren niet mijn hersenen die mijn gedachten maakten maar mijn gedachten die iets in mijn hersenen vormden. Mijn brein en het denken waren in elkaar verweven. Ik, de denker, was één met de gedachte.

Op dezelfde manier was ik eeuwig verbonden met de schoot van het universum. Ik kon in elk stukje materie, zwevend tussen ruimte en tijd, het volledige heelal terugvinden, tenminste als ik dat zou willen. Onwillekeurig dacht ik aan de draak. Hij had ons met de ballon ergens heen gebracht en ook weer naar nergens gestuurd. Hij had zijn naam niet toevallig gekozen: Univèrè, alles in één wezen.

Ik tuurde de sterrenhemel in en had de indruk dat ik in de oneindige diepte van de materie opgesloten zat. De sterretjes moesten elementaire deeltjes zijn die het chemische verschil tussen de natuurelementen bepaalde. Om dat fenomeen duidelijker te maken, begonnen de lichtpuntjes een symmetrische dans uit te voeren.

Plotseling schoot een stroom grijze bolletjes voorbij. Ik kon me er niets anders bij voorstellen dan een stroomstoot door een metaal. Nog onverwachter dan de stroomstoot daalde de temperatuur en verstarde de bolletjes als jachthonden met de natte neuzen in de lucht en de rechtersvoeren opgetrokken. De wolk van grijze bolletjes vergrootte en versnelde, tot alles weer asgrauw was. De weerstand was weggefallen en we bevonden ons in een supergeleidend heelal waardoor een eeuwige miststroom vloeyde.

Ik herinnerde me als rechtgeaarde ingenieur elektronica dat je met de materiaalovergangen in een transistor elektronen kon sturen. Tegelijk met die herinnering veranderden de grijze bolletjes weer in sterren en kreeg de metaalstructuur opnieuw de kubusvorm van de sterrenkamer en zijn veelkleurige vloer.

De kinderen hadden me geen moment losgelaten, voor hun eigen veiligheid en die van mij. Om gevaar boven onze hoofden sneller af te zijn, hield ik het plafond in de gaten. De lichtbol veranderde in een zon, een stralend blauwe lucht hoorde daar zomaar bij. De parketvloer onder mijn voeten veranderde in een grindpad dat door een grote tuin kronkelde. De slenterende mensen en de kooien hier en daar maakten me duidelijk dat we in een dierentuin waren beland.

De kinderen liepen onmiddellijk naar de kooi van de apen. Ik hoefde hen niet uit te leggen dat we neefjes van de apen waren.

‘Kijk, die chimpansee speelt met zijn piemel,’ zei Bo.

Jens en Bo giechelden. Vif keek er gebiologeerd naar.

‘Laten we de wolven zoeken,’ keelde Jens en rende de helling af naar de wei van de zebra’s.

We volgden hem, maar hoe we ook zochten, wolven waren er niet te bespeuren.

‘Hoe is het mogelijk dat ze geen wolven hebben?’ vroeg Jens.

‘Kop op Jens. Er zijn hier nog andere interessante dieren.’

‘Ja? Waar dan?’ vroeg hij terwijl hij in het rond tuurde.

‘Daar,’ zei ik en wees in de goede richting, ‘dat is nu de beruchte witte neushoorn.’

‘Waarom is die neushoorn dan niet wit?’ vroeg Vif.

De uitleg daarvoor leek me nog te moeilijk voor het kleine wicht. Hoe kon ik haar duidelijk maken dat de Nederlandse benaming afgeleid was van het Engelse woord ‘wide’, dat je als ‘white’ uitsprak en dat ‘breed’ betekende, vanwege zijn brede lippen. De gewone neushoorn had spitse lippen.

‘De modder kleurt hem zwart,’ beweerde Jens.

Terwijl Jens en Vif probeerden de neushoorn met een gebruikte kauwgom naar de omheining te lokken, slenterde ik samen met Bo naar de poelen voor de zeehonden.

‘Kijk, ze krijgen net hun eten,’ riep Bo, waardoor Jens en Vif hun toenaderingspogingen met de neushoorn staakten.

In plaats van met allerlei gekleurde ballen te spelen, gooiden ze zichzelf in de lucht om zoveel mogelijk vis te vangen. Ze maakten de zotste capriolen en spatten water in het rond. Kwamen de zeehonden uit een circus dat failliet was gegaan?

Bo was niet zo gesteld op rondspattend water en wilde weg.

‘Kom, het is tijd voor de dolfinen,’ zei ik.

Nog meer water, zag ik Bo denken, maar ze zweeg. Jens en Vif konden hun enthousiasme echter niet in toom houden en renden ons voor naar de ingang van het dolfinarium.

We moesten even wachten tot de voorstelling begon, maar het was de moeite van de lange wachtrij waard. De dolfinen maakten ongelooflijke buitelingen en leken er plezier in te hebben. Ik betrapte me erop dat mijn blik geregeld naar de vrouwelijke dolfinafrichter afdwaalde. Haar strakke T-shirt liet slechts weinig aan de fantasie over. Af en toe stootten de kinderen mij aan om een reflectie van hun bewondering voor de dolfinen in mijn ogen te herkennen. Helaas moest ik dan even wegstijven van de knappe vrouw.

Een halfuurtje later wenkten de dolfinen als afscheid met hun staarten en trokken ze zich samen met hun africhters terug in hun trainingsbassin. De kinderen applaudisseerden voor de dolfinen terwijl mijn handgeklap eerder voor de mens achter de dieren bedoeld was.

We waren amper buiten of Vif zag een speeltuin en rende ernaartoe. Jens en Bo liepen om het eerst naar de reusachtige schommel. Ze liepen Vif voorbij, die naar de tol rende en riep:

‘Duwen Zeno, duwen.’

Terwijl Jens en Bo de schommel moeilijk heen en weer kregen, zette ik mijn volle gewicht in om de tol in beweging te krijgen.

Hevig piepend leek de draaibeweging toch op gang te willen komen. En ze bleef vervolgens heel gemakkelijk in beweging vanwege haar eigen traagheid.

‘Harder Zeno, harder.’

‘Ja kindje, ik ben niet meer van de jongste.’

Ze schaterlachte terwijl ze van de ene kant naar de andere werd gegooid.

‘Goed vasthouden Vif.’

Ik gunde me heel even een blik op de rest van de speeltuin en merkte een verbazend goede overeenkomst met de speeltuin van de Scoutsrally in Neerpelt, waar mijn moeder jaren in de winkel van haar vader had gewerkt. De kleuren van de tuigen waren groen, geel en oranje geschilderd. Het was een bont gedoe.

Ik zette me op een bank en zag in een waas de mezelf ook als kind door de speeltuin hossen, samen met mijn broer en mijn drie neefjes. Mijn kindertijd was een geweldige tijd geweest.

‘Zeno, droom je?’

De kinderen stonden rondom mij en keken me bevreemd aan.

‘Ik? Ja, ik droom. Hoe zie je dat?’

‘We hebben je geroepen, maar je reageerde niet. Is er iets?’

‘Nee, helemaal niet. Alleen lijkt deze speeltuin zoveel op de speeltuin waar jullie pappa en ik vele jaren geleden speelden.’

Jens lachte met mijn sentimentaliteit, maar de meisjes luisterden aandachtig en probeerden zich allicht hun vader en mij als spelende kinderen voor te stellen. Aan hun gezichten kon ik ook opmaken dat ze daar niet helemaal in slaagden.

‘Wie paste dan op jullie?’ vroeg Bo.

‘We hadden een neef, die hebben we natuurlijk nog. Hij was tien jaar ouder dan wij, vandaar.’

‘Waar is die neef nu?’ vroeg Vif.

‘Die is priester.’

‘Jij was ook beter pastoor geworden,’ merkte Jens op.

In een snelle beweging gaf ik hem een niet gemeente klap tegen zijn blonde kop. Tot mijn verbazing wilden Bo en Vif mij

verdedigen door zich op Jens te storten, maar gelukkig zagen ze snel genoeg in dat mijn pak slaag slechts schijn was.

Plotseling trok Bo me overeind en zei:

‘Kom, we moeten de juffrouw zoeken. Ben je dat al vergeten?’

Wellicht had het priesteronderwerp haar trouwplannen in herinnering gebracht.

‘Ik niet,’ riep ik harder dan nodig was.

‘Wacht,’ zei Jens, ‘nog één spel en dan zijn we weg.’

‘Voor mij is dat geen probleem, maar je zus heeft andere plannen,’ zei ik terwijl Bo nog steeds aan mijn arm trok.

‘Bo, kom je mee naar de kabelbaan?’ vroeg Jens.

‘Waar?’ vroeg ze, toch geïnteresseerd.

‘Volg me maar,’ zei hij, ‘jij ook Vif.’

Bo liet mijn hand onmiddellijk los en rende achter Jens aan. Ik deed een poging om sportief te zijn en gooide mijn log lichaam in looppas achter de lichtgewichtkinderen aan.

Een ladder bracht ons op het verhoog van de kabelbaan.

‘Ik toon wel hoe het moet,’ riep Jens die het dikke touw vastpakte en zijn voeten op de enorme knoop onderaan zette.

Langzaam kwam de katrol in beweging, door de hellende kabel kreeg hij almaar meer snelheid. Toen hij al een eindje weg was, vroeg ik me af of er wel een stopinstallatie was. De katrol denderde over de kabel, alsof een trein voorbijraasde. Tot mijn grote ongenoegen zag ik dat de andere kant van de kabelbaan in een dikke mist gehuld was. Vandaar de harde geluiden.

Ik overwoog om Jens de raad te geven zich te laten vallen, maar in plaats daarvan riep ik zo hard als ik kon:

‘Jens, wacht aan de andere kant op ons.’

De jongen verdween onherroepelijk in de mist. Ik besloot hem te volgen, maar daarvoor had ik het touw nodig. Bij die gedachte zag ik het touw zonder Jens langzaam terugkomen. Ik begon aan mezelf te twijfelen.

‘Kan dat?’ vroeg Bo.

‘In feite niet.’

Het touw kwam net voor haar gezichtje tot stilstand.

‘Help mij eens, Zeno,’ zei Bo die het verschijnsel gewoon naast zich neerlegde.

Ik hielp haar, in de wetenschap dat ik haar in een afgrond stuurde.

‘En ik?’ vroeg Vif.

‘Wij gaan samen. Is dat goed?’

Haar oogjes glunderden. Dat zag ze wel zitten.

Terwijl ik Bo aan het touw een duw gaf, slaakte ze een kreet die niet overeenkwam met het gevaar waarin ze zich bevond. Ik vroeg me af of ik er wel goed aan deed, toen de mistmuur haar opslokte.

Het touw kwam weer op magische wijze teruggerold. Toen ik in een impuls omhoog keek zag ik Univère een heel eind boven ons hangen.

Ik kon een glimlach niet onderdrukken en vroeg aan Vif:

‘Wil je op mijn nek zitten?’

Ook al wilde ze niet, ze moest, want op een andere manier konden we niet samen door de mistbank reizen.

‘Joepie,’ zei ze met haar armpjes uitnodigend in de lucht.

Ik nam haar ruggelings onder de oksels vast en gooide haar over mijn hoofd in mijn nek. Het was routine.

‘Hou je goed vast. Daar gaan we.’

De katrol begon zijn reis over de stalen kabel en met veel kabaal lieten we ons door de mistmuur glijden.

Er kwam geen klap. Geluidloos kwamen de muren van de kamer een voor een omhoog, vervolgens materialiseerde het plafond zich. De doos sloot zich tot een kamer die nog vlug het uitzicht op de sterren restaureerde. Ik had het kunnen weten, het uitstapje naar de dierentuin en de speeltuin eindigde in de hemelkamer.

Ik had Vif nog steeds op mijn nek. Bo en Jens hadden op ons gewacht en kwamen bij ons staan.

‘Keicool, die rit in de kabelbaan, vond je niet?’ vroeg Jens.

‘Dat was inderdaad te gek,’ zei ik.

Vif maakte aanstalten om van mijn nek te klauteren. Om haar te plagen gaf ik haar een stevige knuffel.

‘Laat me los, ik wil eraf,’ riep ze kwaad en worstelde zich een weg naar de vrijheid.

Ze was sterker dan ik dacht.

De drie kinderen stonden stilzwijgend enkele meters van mij vandaan. Jens had zijn armen voor zijn borst gekruist, Bo en Vif aaptten hem na. Uit hun houding scheen één vraag: wat nu?

‘Er was eens een schone vrouw en een stoere man, maar ze verveelden zich mateloos. Wat konden ze doen?’ zei ik.

Hun gezichten kregen een verwonderde indruk. Vif trok haar schouder tjes op en Bo rolde met haar ogen. Jens zette zijn wijsvinger aan zijn slaap en zei:

‘Jij bent gek.’

‘Ik weet het, maar wat konden ze daar doen, denk je?’

‘Waar?’ vroeg Bo.

‘Goede vraag. Waar denk je dat ze zich bevonden?’

‘Wie?’ vroeg Jens.

‘Wel, die man en die vrouw, wie denk jij dat zij zijn?’

‘Jij en juffrouw Danaï,’ riep Vif.

‘Misschien,’ zei ik op een toon die meer wetenschap verried.

‘Waar is ze nu?’ vroeg Bo, die geen poging meer deed om Vif ervan te overtuigen dat de naam van de juffrouw Danaë was.

‘Wie?’ vroeg ik.

Het gesprek verliep niet zo vlot.

‘De juffrouw natuurlijk. Weet jij waar die zich verstoppt heeft?’

‘Misschien,’ zei ik.

Ik wist echt niet waar ze was en wat me bezielde om de kinderen zo voor de gek te houden. Aan Bo’s gezicht was duidelijk te zien dat ik de pot op kon. Jens had al veel eerder de moed opgegeven, maar Vif vroeg:

‘Wat gingen ze dan doen?’

‘Wie?’

‘Zeno, je bent knettergek.’

‘Oké, ik zal het jullie zeggen. Ze gingen voetballen met de zon en vierden daarna feest.’

Nu was ook voor Vif de maat vol. Ze ging bij haar broer en zus staan en samen stuurden ze mij een dodende blik, alsof ze een pakt hadden gesloten.

‘Wat scheelt jullie?’

‘Ga je nu eindelijk eens normaal doen? We zitten al in een moeilijk parket,’ zei Jens.

‘Parket, daar zeg je het, de vloer zal ons de weg tonen,’ beweerde ik en wees naar het oranje vak waarop we stonden.

Aan de kinderen zag ik dat ze nog altijd niet gerust waren in mijn geestesgesteldheid. Ik vroeg me af waarom ze de boodschap niet snapten.

‘Jullie geloven me niet? En toch is het waar.’

Ik liet even een stilte vallen, niet om de toestand wat spannender te maken maar om na te denken over wat ik ging zeggen. Of beter, hoe ik het ging zeggen, want op een rare manier wist ik het al.

‘Kijk, in mijn tuin heb ik een muur geschilderd met oranje, gele en groene vakken, veertien in totaal. Iemand heeft deze hemelkamer met dezelfde kleuren willen opfleuren en de vloer is toevallig ook in veertien vakken verdeeld. Ik weet waarom ik het ene vak oranje of geel en het andere groen heb geschilderd. In analogie met mijn tuinmuur zou ik hier ook kunnen zeggen “wat” zich “waar” bevindt en “waarom”.’

De kinderen gaapten me aan, zoveel onzin hadden ze nog nooit bij elkaar gehoord. Mijn verhaal was misschien vergezocht, maar het was het enige verhaal dat ik kon verzinnen. Ik was er bijna zeker van dat de hemelkamer de sluis was die alle veertien kamers van het kasteel met elkaar verbond.

‘Nu nog de sleutel vinden,’ riep Jens.

Hoe gek mijn verhaal ook klonk, hij zag er wel wat in.

Met een onderzoekende blik keek ik naar de middagzon aan het plafond. Zwarte silhouetten vibreerden in de glazen bol en de projectie ervan veroorzaakte schaduwen op de vloer en tegen de muren van de hemelkamer. Het fenomeen had me de stuipen op het lijf moeten jagen, maar ik bleef stoïcijns ernaar staren.

Omdat er geen stoelen waren, hadden we ons in kleermakerszit op de parketvloer geïnstalleerd. De kinderen waren stil en leken het moment af te wachten waarop me een lumineus idee te binnen zou schieten.

De mistige deuren van het onwerkelijke kasteel hadden ons op mysterieuze wijze naar andere plaatsen en tijden gebracht. We hadden er dingen gezien die geen dingen waren, en soms had ik zelfs met woorden gesproken die niets zeiden. We waren van kamer naar kamer geslingerd, van mijn huis in Hasselt naar dat van de kinderen in Kinrooi.

We waren al afgedaald naar de wereld van het oneindig kleine. Wat had het kasteel nog meer voor ons in petto? Misschien werden we in de volgende halsbrekende kermisattractie via een ingenieus apparaat naar de iets grotere macrowereld van de insecten gelokt. De regisseur van een film was meester over tijd en ruimte, maar wij hadden niets onder controle, behalve ons creatieve brein dat ons elke keer weer heelhuids terugbracht.

We zaten met zijn drieën op het groene vak en het viel me op dat schaduwspel op de parketvloer het gele vak niet raakte. In een opwelling zei ik:

‘Dat gele vak is een deur naar een andere kamer.’

‘Hoe kom je daarbij?’ vroeg Jens.

‘Zie je dat de schaduwen buiten het gele vak blijven? De patronen zijn als de hoekige kantjes van een sleutel. Door in het sleutelgat te morren, kunnen we de deur openen.’

We stonden op en liepen naar het gele vak.

‘Hoe stel je je dat morren met de sleutel voor?’ vroeg Bo.

Ik moest beginnen met verzinnen en zei:

‘Wieg nog wat meer met je kontje.’

Bo hield op met wiebelen, maar Vif nam het ritme over en deed de twist na. Tot ieders verbazing begonnen de planken te kraken, vervolgens doemde een mist uit het niets op, net zoals iets uit de mist kon opdoemen. Opnieuw verdween de houten vloer onder onze voeten. Bo en Vif gilden, Jens en ik hielden ons stoer.

We wentelden door de ruimte als gewichtloze kosmonauten die een satelliet moesten repareren, of in het ergste geval een volledig ruimtestation moesten restaureren. Ik kon me goed voorstellen dat de ruimtemannetjes in hun logge pakken naar beweeglijkheid snakten, iets wat wij zomaar cadeau kregen.

De kinderen begrepen dat ze zichzelf de nodige bewegingen konden leren om als een vogel door de lucht te klieven. Ik kon mijn eigen ervaring het beste vergelijken met een vrije val vanuit een vliegtuig, maar ik viel zolang ik wilde en in elke richting die ik verkoos.

‘Kijk,’ riep Jens terwijl hij zijn schoolslag toonde.

‘Dat is niets, kijk mij eens,’ keelde Bo.

Ze lag op haar rug en deed de rugcrawl, vervolgens draaide ze zich op haar buik en om de gewone crawl te laten zien. Ze toonde ook hoe goed ze haar radslagen in ijle lucht onder de knie had. Vif probeerde recht te blijven, als wilde ze surfen op de golven van de wind en niet op die van water. Ik draaide me zodanig dat ik hun kunstjes kon bewonderen. Zo reisden we door de mistige wereld.

Niet veel later naderden we houten dwarsbalken die kriskras door elkaar hingen, we moesten onze net verworven vliegkunst gebruiken om ze te ontwijken.

Onverwacht blies een luchtstroom ons door de open dakvensters van het kasteel. Ik wilde nog een waarschuwing naar de kinderen schreeuwen, maar het was al te laat. We scheerden elk door een ander dakvenster naar buiten waarna de kinderen zich langzaam van mij verwijderden.

Liggend op mijn buik verkleinde het grote kasteel met zijn veertien dakvensters als de naar buiten gerichte- en alziende ogen van een stenen reus. Ik werd ook getraakteerd op een panoramisch beeld van het reservaat. In het midden stond een molen waarvan je de ingang alleen via een spiraalweg eromheen kon bereiken. Die moesten we vinden, maar een seconde later belandde ik in een kamer vol rommel. Ik herkende de kamer als de speelkamer van de kinderen in het huis van hun ouders.

Kussens lagen overal alsof ermee gegooid was, legoconstructies stonden op een lage tafel op afbrekers te wachten, in de hoek stond een kraampje met plastic levensmiddelen. Op de tafel waren minstens vijftig boekjes over allerlei dinosauriërs opgestapeld. In een andere hoek van de kamer lagen hun plastic kompanen geluidloos naar aandacht te schreeuwen. Op de grond stond een oude zwart-wit tv te spelen.

De kinderen waren er ook. Bo en Vif zaten aan de oude keukentafel. Vif zocht de tien verschillen tussen twee tekeningen die Bo had gemaakt, maar ze moest lang zoeken.

‘Kom, we gaan voetbal spelen,’ riep Jens.

‘We kunnen niet voetballen Jens, het regent buiten.’

‘Dan spelen we binnen voetbal.’

‘Hoe ga je dat doen?’ vroeg ik.

Hij antwoordde niet maar haalde een vierkante, groene plaat vanonder de lage tafel vandaan. Witte lijnen en doelen waren erop geschilderd.

‘Verdorie Jens, speel je daar nog mee?’

‘Ja, als het regent.’

‘Oké, laten we eraan beginnen.’

Jens haalde uit een doos een aantal spelers die je met de handen moest bewegen. De bal bleef aan een magneet aan de voeten vastkleven, maar met een druk op het hoofd van de speler kon je hem wegschoppen. Alleen was er een probleem met de bal, die was hij kwijtgeraakt.

‘Laten we een dobbelsteen als bal nemen,’ stelde Jens voor.

Ik lachte. Buiten de vierkante vorm leek de dobbelsteen inderdaad veel op een witte voetbal met zwarte stippen.

‘Het is moeilijk dribbelen met een kantige bal,’ merkte ik op.

‘Dan geven we alleen strafschoppen.’

Daarmee kon ik akkoord gaan.

Jens stelde zijn spelers op en rammelde allerlei beroemde voetbalnamen af, maar ze klonken mij vooral vreemd in de oren. Toen was het mijn beurt om mijn manschappen uit het wereldaanbod te kiezen.

‘Sorry dat ik twee keepers opstel, maar dat zijn ook volwaardige voetballers.’

‘Dat is waar,’ zei Jens.

Ik besloot decennia in de tijd terug te gaan om goede voetballers te vinden.

‘En hier is dan Jean-Marie Pfaff, een opschepper van formaat, maar in het strafschopgebied was hij wereldklasse. En dit is de beste voetballer aller tijden, of toch in zijn tijd, veertig jaar geleden. Pél e kent iedereen, niet? En nu alstublieft applaus voor Preud’homme, ik onthoud zijn naam omdat die me aan een preutse man doet denken. Er lopen er niet veel van rond op deze wereld.’

Jens fronste zijn wenkbrauwen.

‘En wat denken jullie van onze Molukker uit Nederland, Gullit, je herkent hem onmiddellijk aan zijn Hollandse bek en zijn pijpjarahen,’ zei ik op die andere Nederlandse manier, ‘en onze Cruyff is ook van de partij. En hier komt de boef van de bende, meneer De Bilde. Hij is geen mooi voorbeeld van hoe het moet, anderen doen het op een minder duidelijke manier.’

Mijn mening werd weer op een fronsend voorhoofd van Jens onthaald.

‘De beste heb ik voor het laatste gehouden: De Grijze. Een van mijn vriendinnen is ook vriendin van hem geweest, maar ze heeft hem voor mij laten vallen, nog voordat hij beroemd werd.’

‘Verzin je dat of is dat echt waar?’

‘Als je het wilt zal ik het zweren.’

‘Oké, het is al goed.’

‘Romario, Oliveira, Ronaldo en Mpenza blijven op de bank.’

‘Waarom stel je die niet op?’

Het gefantaseerde leven mocht al eens anders uitpakken.

‘Pas wanneer een van mijn veteranen het niet meer aankan.’

‘Ik word later ook een beroemde voetballer,’ zei hij, ‘want daarmee is veel geld te rapen.’

Rapen en niet verdienen.

‘Jij doet het enkel voor het grove geld hé?’

‘Inderdaad, ik ga me niet afbeulen zoals jij, elke dag vroeg opstaan om anderhalf uur met de trein te karren en daar ergens achter een stom bureau op een toetsenbord zitten tokkelen. No way José.’

Afbeulen. Karren. Tokkelen. Jens had gevoel voor taal.

Jens dacht er ineens aan dat er sport op tv was en liet zijn voetballers aan hun lot over. Terwijl hij de trap afrende, keek ik van het voetbalveld op en zei:

‘Zo meisjes, ik ben weer helemaal tot jullie beschikking.’

Ze hadden erop zitten wachten, want onmiddellijk lieten ze hun pennen vallen. Vif stelde voor:

‘Verstoppertje spelen.’

‘En Zeno is hém,’ riep Bo.

‘Waarom moet ik hém altijd zijn?’

‘Oké, ik zal hém zijn,’ zei Vif.

‘Dat is fijn meisje.’

‘Je moet wel tellen in de slaapkamer van mamma en pappa,’ zei Bo en ze duwde Vif de speelkamer uit.

Ik volgde Vif om te controleren of ze deed wat we haar hadden opgedragen. Ik kon haar echter vertrouwen, want ze ging voor de spiegel in de slaapkamer staan en begon bekken te trekken.

Ik liep terug naar de speelkamer en wilde me in het hol van kussens werpen, maar tot mijn aangename verrassing had Bo zich daar al genesteld.

‘Mag ik bij jou komen liggen?’ vroeg ik.

‘Yep,’ zei ze en schoof opzij.

We hoorden Vif roepen:

‘Ik kom.’

Ze kwam echter niet onmiddellijk.

‘Die is gek,’ fluisterde ik Bo in het oor.

Om ons niet te verraden knikte ze met haar hoofd en tikte tegelijk met haar wijsvinger op haar slaap. Haar glimlach leek die van een engeltje in de hemel.

We lagen er goed, maar ik voelde me wat loom. Ik besloot me eens goed uit te rekken en strekte mijn armen en benen. Ik voelde me even een kabbalistische kandelaar die zijn zeven armen naar buiten steekt om de helft van de aarde te omvatten.

‘Ik zie jullie in het hol zitten,’ hoorde ik Vif roepen.

Bo deed nog een poging om zich af te tikken in de slaapkamer van mamma en pappa, maar ik hoorde al aan het gejammer dat er iemand onderweg was gesneuveld.

Met mijn nog stramme spieren kroop ik uit de geïmproviseerde woning van een oermens en snelde de gang in. Vif kwam me tegemoet en strekte haar armpjes naar mij uit. Ik vermoedde dat het moment gekomen was om in een innige omhelzing alle nachtmerries te verdrijven.

Ik zakte door mijn knieën en pakte haar op.

‘Wat is er gebeurd Vif?’

‘Bo heeft me geduwd.’

Bo kwam erbij staan en zei naar het bewuste boek wijzend:

‘Dat is niet waar, ze is gestruikeld over dat dikke boek.’

‘Het is al goed, waar heb je je pijn gedaan Vif?’ vroeg ik terwijl ik haar weer neerzette.

Ze wees naar een rood plekje ergens op haar rechterscheenbeen.

‘Ja, dat kan pijn doen hé? Ik zal er een kusje op geven, dan is dat zo over.’

Ze onderging mijn medische behandeling met een air van voornaamheid.

‘Gaat het nu?’ vroeg ik.

‘Kom Zeno, het regent niet meer, voetballen,’ klonk Jens’ stem bevelend achter mij.

Omdat ik niet onmiddellijk reageerde, trok hij me aan mijn schouder omhoog. Ik werd kwaad maar wilde dat nog niet tonen.

‘Laat dat Jens. Zie je niet dat ik met de meisjes bezig ben? Vif heeft zich pijn gedaan en ik moet de wonde verzorgen.’

Hij lachte met mijn overdreven bezorgdheid en trok voor de tweede keer aan mijn hemd.

‘Jens, ga je nu eindelijk eens ophouden,’ riep ik veel harder dan ik wilde.

Dat ik ook nog een hand dreigend in de lucht klaar hield om hem een klap te verkopen, was te veel van het goede gevraagd. Hij stampte met een kwaai kop weg.

‘Gaan jullie ook maar, ik heb genoeg van jullie,’ riep ik naar de meisjes.

Ze lieten zich dat geen twee keer zeggen en verdwenen naar beneden. Ik was verwonderd over de hevigheid van mijn uitbarsting en had de neiging om het weer goed te maken, maar iets hield mij tegen. Op de grond lag het dikke boek dat voor Vif een onoverkomelijke hindernis was geweest. De titel was: DE WERELD VAN SOFIE.

Daar moest ik het fijne van weten. Ik nam het op, liet me in de gemakkelijke groene zetel vallen en opende het. Beneden hoorde ik de kinderen ruziemaken, maar mijn opvoedingsinstinct schakelde ik voor even uit.

Het was een kanjer van een boek over het bewustzijn van de mens doorheen de tijd. Ik vond er mijn idee in terug over de mensheid die de betekenis achter de dingen was vergeten. Hoe sneller je leefde, hoe minder zeggenschap je erover had. Geest en lichaam raakten daardoor hoe langer hoe meer gescheiden. Mensen voelden zich niet meer één met de natuur en moesten zich tevredenstellen met een vrije wil die kunstmatig klein gehouden werd. De schrijver ried de lezers aan om het altijd vooruit willen

een halt toe te roepen. Misschien konden we het bewustzijn dan weer op het goede pad brengen, daar waar de zin van het leven het leven zelf was.

Ik bladerde, bekeek titels en bepaalde in een fractie van een seconde of ik de bijbehorende tekst zou lezen of niet. Beroemde filosofen legden uit hoe ze hun eigen paradox hadden uitgevonden. Socrates kon vertellen, hij schreef nooit iets op, en hij voorspelde dat de kunst van het schrijven de kunst van het herinneren in het hoekje zou drummen. Volgens mijn naamgenoot, Zeno van Elea, was de taal voor een groot deel informatief, maar voor de rest niets dan spelen met woorden. Sommigen spraken zonder iets te zeggen, anderen schreven zonder iets te vertellen. Taal was onontbeerlijk en nutteloos tegelijkertijd. Mensen schreven om allerlei wetenschap veilig te stellen voor latere generaties, maar de inhoud hoefde niet per se waar te zijn, het bleef slechts bij een interpretatie. Het boek was trouwens een beter geheugen dan dat van de hersenen, volgens Zeno van Elea. Als Zeno van Zoon moest ik daarmee akkoord gaan.

Gebonk weerklonk van beneden en het leek me verstandig de kinderen te controleren. Ik legde het dikke boek op het kindertafeltje, liep door de donkere gang en daalde de trap af.

Jens lag languit op de ene zetel terwijl Bo en Vif naast elkaar in de andere zetel zaten van waaruit tv-kijken minder interessant was. Blijkbaar hadden ze unaniem het besluit genomen te blijven logeren, want ze waren in pyjama. Het babysitgevoel dook prompt bij mij op.

‘Gaan jullie al naar bed?’

‘Het is donker buiten,’ merkte Bo op.

De kinderen hadden de gordijnen dichtgedaan. Door het verandavenster zag ik dat de avond was gevallen.

‘We hebben nog niet gegeten.’

‘Heb je iets in huis?’ vroeg Jens.

‘Oké, neem iets uit de ijskast.’

Ik was dan wel kwaad op hen geweest, toch deden ze alsof er niets aan de hand was. Ze renden naar de keuken en wisten dat ze konden nemen wat ze wilden, zolang ze alles op een bordje mee naar de zetel brachten en niet morsten.

Ik liet hen hun favoriete tv-programma uitkijken en maakte toen duidelijk dat ze naar bed moesten.

‘Vertel je mij een verhaaltje?’ vroeg Vif.

‘Zeker kindje, als je daar beter van slaapt.’

‘Voor mij hoeft het niet,’ zei Jens.

Bo zweeg.

In karavaan liepen we door de deuropening naar de hal, we probeerden synchroon stappend de trap op te lopen. Ik volgde Jens zijn kamer in en zag hoe hij als een grote jongen de gordijnen dichtschoof en zich onmiddellijk te slapen legde.

Ook in Bo’s kamer controleerde ik of de gordijnen dichtgeschoven waren.

Toen ik naar Vifs slaapkamer terugliep, hoorde ik Vif vanuit de wc roepen:

‘Gedaan.’

De deur stond open en ze keek me bedremmeld aan.

‘Kun je je kontje niet zelf afvegen?’

Ze schudde haar hoofdje, vervolgens boog ze zich voorover om het me bij het afvegen gemakkelijker te maken.

Ik loste het karweitje snel op waarna Vif enthousiast naar haar bedje rende, onder de dekens duikelde en een boekje van het nachtkastje opnam.

‘Wat moet ik voorlezen?’ vroeg ik.

‘Dit,’ zei ze terwijl ze mij het boekje overhandigde.

‘Waar gaat het over?’

‘Lees maar,’ zei ze, want ze kon zelf nog niet goed lezen.

Op het voorplat stond een getekende wereld waarvan de bergen in verhouding veel te hoog waren. Rond de bergtoppen hing zelfs een kringetje wolken. Het verhaal ging over het weer op aarde, de bewegingen van de wolkenmassa’s werden er mooi in beschreven.

‘De bedenkers van dit boek hebben veel fantasie,’ zei ik.

‘Wat zijn bedenkers?’ vroeg Vif.

‘Dat zijn mensen die over iets nadenken dat nog niet bestaat en dat idee uitwerken.’

‘En wat is “uitwerken”?’

‘Daar vraag je me wat. Bekijk het zo: als je iets gaat maken, moet je het eerst uittekenen. Als je het niet kunt zien, moet je je idee projecteren op het papier. Versta je dat?’ vroeg ik met weinig hoop in mijn stem.

Plato’s ideeën kwamen hier heel goed van pas en Vif vroeg zelfs niet wat ‘projecteren’ betekende.

In plaats van te antwoorden deed ze een poging me onder de oksels te kriebelen. Tot haar verbijstering kon ik daar heel goed tegen.

‘Hoe kan dat? Pappa kan daar helemaal niet tegen.’

Het leek me een prima moment om haar te testen en ik kietelde haar op mijn beurt onder de okseltjes.

‘Als pappa er niet tegen kan, kun jij dat ook niet. Dat is erfelijk.’

Het was lachen geblazen. En Jens en Bo kwamen niet kijken wat er aan de hand was.

‘Slaap lekker Vif,’ zei ik toen ons plezier op was.

Vif deed haar oogjes dicht en leek moeite te doen om zo snel mogelijk naar dromenland te verhuizen.

Toen ik voorbij Bo’s slaapkamer liep, hoorde ik gedempt gesnik weerklinken. Ik ging naar binnen en vroeg:

‘Bo, is er iets?’

‘Nee,’ zei ze vanonder de deken vandaan.

‘Waarom ween je?’

Bo besloot met haar verhaal over de boeg te komen en sloeg de deken van haar af. Ze snotterde nog wat na en zei:

‘Ik ben bang dat deze wereld niet echt is.’

Een vreemde uitspraak voor een kind van acht.

‘En waarom denk je dat?’

‘Het meisje in de molen heeft me dat gezegd.’

Op haar nachtkastje zag ik een boek liggen met als titel HET MOLENMEISJE. Had ze al geslapen en gedroomd?

‘Wat zei ze nog meer?’

‘Dat we ons naar de echte wereld moeten haasten en dat we moeten oppassen voor de dinosauriër.’

Vermoedelijk zag mijn gezicht in het halfduister er niet alleen sinister maar ook ontredder uit, want ze legde het verder uit:

‘Een die mensen eet.’

‘Heeft ze ook uitgelegd hoe we terug kunnen?’

‘Ja,’ zei ze en trok een gezicht alsof ze het niet wilde geloven.

‘Hoe dan?’

‘We moeten al onze knuffels naar de speelkamer brengen.’

Wat een idee.

‘En daarna?’

‘Dat is alles.’

Was het aangeraden om de aanwijzingen van het molenmeisje uit Bo’s boek op te volgen? Och, waarom niet.

‘Bo, kleeft je aan en roep Vif. Zij moet zich ook aankleden en alle knuffels uit haar kamer naar de speelkamer brengen. Jij neemt die van jou mee en ik zal Jens helpen.’

De verhuizing van knuffels had heel wat voeten in de aarde. Uiteindelijk kwam Vif met de laatste knuffel de speelkamer binnengewandeld. Het kasteel kreeg het woord en had het weer eens voor het zeggen.

Een tijdsprong later stonden we weer in de hemelkamer van het kasteel, zonder de bijeengeraapte knuffels. De vloer had nog steeds dezelfde indeling als de muur in mijn tuin: veertien vakken willekeurig in oranje, geel en groen geschilderd. Eén ervan had een strepenpatroon van groen en geel. Als het gele vak ons naar de speelkamer kon brengen, was het oranje vak misschien een deur naar de slaapkamer van mijn ouders, de kamer waar zij mij hadden geschapen.

Vif speelde ook met de gedachte dat alle kamers via de gekleurde vakken te bereiken waren, want ze vroeg:

‘Naar welke kamer zou dat vreemd gekleurde vak in groene en gele lijnen ons brengen?’

Ik trok mijn schouders op, maar ik herinnerde me wel nog de reden van het patroon: de groene en de gele verf waren bijna op geweest.

‘De computerkamer van jouw pappa?’ probeerde ik.

‘Ja, dat zou interessant zijn,’ wist Jens die doelloos rondliep in de lege kamer.

‘Laten we het proberen,’ zei ik.

In karavaan liepen we naar het groengele vak aan de zuidelijke muur.

‘En wat nu?’ vroeg Bo.

‘Ik weet het niet,’ zei ik.

Ik wilde in navolging van Socrates mijn filosofie over de drie kinderen spuien, maar hun gezichtjes stonden op onweer. Vermoedelijk hadden ze genoeg van mijn hersenspinsels en lieten ze me nog liever in mijn eigen vet sudderen.

‘Ik ben dit kasteel beu,’ zei Jens, ‘ik wil naar buiten.’

‘Ik ook,’ wist Vif.

‘We hebben de juffrouw nog niet gevonden,’ riep Bo.

‘Zoek die zelf maar,’ zei Jens en maakte aanstalten om naar de muur te lopen, ook al was er nergens een deur te bekennen.

‘Jens, hier blijven,’ riep ik.

Hij was al een paar meter van ons vandaan gelopen, maar ik had de indruk dat zijn gestalte niet verkleinde.

‘Die muur komt niet dichterbij,’ hoorde ik hem zeggen.

Hij liep verder met zijn armen voorwaarts gestrekt. Opeens slokte een onzichtbare mond hem op. Zijn verdwijning bracht een lichte trilling in het firmament teweeg, die zich als een tsoenami over de muren naar het plafond voortplante.

‘Jens,’ riep ik.

‘Zeno,’ hoorde ik Jens terugroepen.

Mijn naam echode door de kamer.

‘Jens roept ons,’ zei Bo.

Ik twijfelde nog, maar Bo nam Vif bij de hand en trok haar mee naar de muur. De kleinste keek om en riep:

‘Kom Zeno.’

Ik kon haar roep niet weerstaan en volgde de meisjes. Even later floepten ze simultaan uit de kamer. Hun verdwijning veroorzaakte golven in de muren die aan het plafond interfereerden tot een kakofonie van flitsende ruitjes.

Even bleef ik staan kijken. Ik begreep dat ik niets anders kon doen dan de kinderen naar de andere wereld te volgen. Toen ik nog een stap voorwaarts maakte ervoer ik een vreemde sensatie door mijn lichaam. Mijn gezicht vervormde door het onzichtbare vlies van een ballon die zichzelf opblies en uiteindelijk knapte.

Na de plof stond ik middenin een tuin van kleurige bloemen, geurende struiken en statige bomen. De drie kinderen stonden aan de ingang van een park en wezen naar een bord aan de zijkant. Jens probeerde het te lezen, maar dat lukte hem niet.

‘Ar-bo-re-tum,’ articuleerde Bo, ‘is het dat?’

‘Inderdaad, een arboretum.’

‘Wat is arboretum?’ vroeg Vif, het woord kwam feilloos over haar lippen.

‘Ik weet het niet precies. Het is waarschijnlijk een Latijnse term voor de verzameling planten die hier staat,’ zei ik.

We besloten de lentewandeling te lopen. De bomen naast het pad droegen naamplaatjes en het was opmerkelijk dat ze in alfabetische volgorde waren aangeplant.

‘Wel kinderen, hier staan we dan voor de Ailanthus of de hemelboom, daarnaast staat de Aralia of de engelenboom en achteraan zie ik de boom waaruit Jens gevallen is, de Araucaria of de apenboom,’ legde ik uit.

Ze lachten met mijn grapje. Jens gaf toe dat de apenboom hem wel beviel en maakte aanstalten om erin te klimmen. Maar ik wees belerend naar een bordje aan het begin van de wandelweg: FIETSEN NIET TOEGELATEN.

‘Gek, ik ben toch niet aan het fietsen,’ zei Jens.

Zonder woorden wees ik naar een ander plaatje: VERBODEN BLOEMEN TE PLUKKEN.

Jens leek mijn hints niet te willen begrijpen en hing zichzelf aan de onderste tak van de boom.

‘Jens, luister eens. Als je hier niet mag fietsen en je geen bloemen mag plukken, mag je dan in de bomen klimmen?’

‘Ik zou het niet kunnen zeggen.’

‘Ga je eindelijk naar beneden komen,’ riep ik wat kwader.

Voordat ik het besepte, sprong hij op mij. Hij hing zijn armen rond mijn nek, wierp zijn benen rond mijn middel en keek me met een dwaas gezicht aan. Ik kon niet meer kwaad zijn en zette hem met zijn beide voeten op de grond.

Jens holde naar de eerste plant die hij zag en nam de draad op waar ik hem had laten vallen.

‘Big-no-ni-a betekent trompetklimmer,’ zei hij.

‘Ce-las-trus of boomwurger,’ riep Bo, het spel meespelend.

‘Waar is die boomwurger?’ vroeg Vif.

‘Vif, dat zijn namen,’ zei ik, ‘er zit geen wurger in de boom.’

‘Co-ti-nus of pruikenboom,’ zei Jens, ‘hé, trek een pruik van de boom, dan kun je ermee pronken bij de juffrouw.’

Jens en Bo schaterlachten en liepen snel naar de volgende naamplaatjes.

‘Kijk hier, Cy-do-ni-a, de naam van onze poes,’ riep Bo veel harder dan nodig was.

De Cydonia bleek een kweeperenboom te zijn.

‘Weten jullie welk bordje hier ontbreekt?’ vroeg ik.

Ze keken me bang aan terwijl ik het als een grapje bedoelde.

‘Verboden te schreeuwen,’ fluisterde ik.

De kinderen trokken een ongelovig gezicht en achtten me geen blik meer waardig. Jens en Bo ratelden de plantensoorten af: ficus of vijgeboom, gimnocladus of doodsbeenderenboom, hamamelis of toverhazelaar, indigofera of indigostruik. Vif huppelde achter Jens en Bo aan en brabbelde maar wat.

In tegenstelling tot de planten in een echt bos wisselden ze in het arboretum elkaar harmonieus af. Hoge bomen en lage struiken maakten verdiepingen zichtbaar. Op strategische plaatsen waren kleine vijvers met stilstaand water aangelegd. Uit het water rezen platte groene bladeren rechtop omhoog, en het rikkikken van groengele kikkers kon de kinderen niet betoveren.

Sommige plantennamen inspireerden me. Ze konden dienen voor namen van personages in mijn boeken. Thuja, de levensboom. Ulex, gaspeldoorn. Vinca, maagdenpalm. Wisteria, blauwereggen. Xanthorhiza, geelwortel.

Plantennamen zonder vertaling konden slechts hopen op de fantasie van de tuinbewonderaar. Een Yucca was een lelieachtige plant. De Zenobia was een gemakkelijk beklimbare boom omdat de kruin net boven de grond hing, de omgekeerde boom, een groene man, ook wel duivelsboom genoemd. De plant bij uitstek om je in een buitenaards decor te wanen. Hoe eenvoudig was het om verhalen te verzinnen. Het weten van het ene maakte het verzinnen van het andere veel gemakkelijker.

Tijdens mijn gepens waren de kinderen uit het zicht verdwenen. Ik haastte me achter hen aan en zag hen een soort tuinhuisje binnengaan. Het leek op een kleine, houten kiosk begroeid met klimop, een prieel of een pergola.

Bo leunde naar buiten, wenkte naar mij en riep:

‘Kom Zeno, hier kun je schuilen.’

Ofwel ze gebruikte het werkwoord in de verkeerde context, ofwel dacht ze dat ik in de regen stond.

Maar er viel geen druppel uit de hemel. Toch haastte ik me naar de pergola.

Het schuiloord had een achthoekige vorm, was voorzien van zitbankjes en het dak liep spits uit. Ik zette me op het tweede bankje en tuurde naar buiten. Eerder was het lente met knoppen aan de bomen, nu leek de tuin in zijn zomerfase te zijn, want de bomen waren voller en de bloemen minder kleurrijk.

‘Kom hier eens zitten?’ vroeg Bo terwijl ze met haar handje op het blad van het vierde bankje sloeg.

‘Waarom? Ik zit hier goed.’

Bo zat op het bankje net tegenover de ingang van het hutje en Jens zat naast haar. Vif zat op het zesde bankje en perste haar lipjes op elkaar. De kinderen deden geheimzinnig, maar ik gaf toch aan hun wil toe.

‘Oké,’ zei ik en stond op.

Er was net genoeg plaats om tussen Bo en Jens te gaan zitten.

‘Waarom moest ik – ’

Ik hoefde mijn zin niet af te maken, want van waar ik zat, zag ik de tuin in zijn herfstfase. De loofbomen waren bijna bladerloos en het regende pijpenstelen.

‘Te gek niet?’ vroeg Jens.

‘Inderdaad,’ zei ik en probeerde het verschijnsel te bevatten.

Toen viel mijn frank.

‘Is het daar winter Vif?’

‘Yep.’

Ik verzette me en zag nu een sneeuwlandschap voor me. De sneeuw op de grond ging bijna naadloos over in een witgrijze mistlucht waarin ik nauwelijks twintig meter ver kon kijken.

In de winter hielden de planten de schijn op van dood te zijn, helaas was er geen periode voor de mens waarin alle leven stilviel,

waarin hij reserves kon aanleggen en nadacht hoe hij het in de lente zou aanpakken.

‘Wat heb jij het liefst Vif, zomer of winter?’ vroeg ik aan Vif.

‘De zomer om in het zwembadje te spelen en de winter om sneeuwmannen te maken.’

Het kind wist maar al te goed dat zomerse dagen op twee handen te tellen waren en dat sneeuwvlokken slechts sporadisch naar onze gebieden afzakten. Ik had ooit een vriendin die pas op haar achtste haar eerste sneeuwman had kunnen rollen. Het speelse was er nooit afgegaan en haar mond had naar bananen gesmaakt.

‘Hé Zeno, droom je?’

De kinderen stonden in de opening naar buiten, maar ik had echt niet veel zin om de koude in te gaan.

‘Wat is er?’ vroeg ik.

‘Kom, we gaan verder,’ zei Jens.

Hij stapte naar buiten. De meisjes liepen zonder te dralen mee. Ik volgde de kinderen, maar mijn oriënteringsvermogen zei me dat we goed verdwaald waren.

Niet veel verder stond in het midden van het wandelpad een lichtblauwe rolstoel. Een gehuurde rolstoel?

Vif nam in de stoel plaats en Jens wilde haar voortduwen.

‘Hola, stop eens even,’ riep ik.

Ik gunde de kinderen een ritje in een rolstoel, maar dat mocht niet ten nadele zijn van een gehandicapte die ermee naar hier was gereden.

‘Weten jullie waarvoor die stoel dient?’

Bo en Jens keken elkaar aan met een blik van: wat voor een idiote vraag is dat nu?

‘Weet jij echt niet waarvoor die dient?’ vroeg Vif aan mij, ‘dit is een rolstoel.’

‘Oké Vif, dat weet ik ook wel, maar denk je niet dat de eigenaar de stoel nog nodig heeft?’

Daar had ze niet aan gedacht. Dat zag ik aan de bewegingen van haar lippen die ze volumineus naar buiten draaide.

‘We zetten hem nadien terug,’ stelde Jens voor.

Ik reageerde niet onmiddellijk, maar uit mijn lichaamstaal leidde Bo af dat ik wilde toegeven.

‘Vif, laat mij nu ook eens in de stoel zitten,’ zei ze.

‘Meisjes, ieder om beurt,’ zei ik.

‘Ik zal wel sturen,’ zei Jens.

Het leek hem toffer om met het ding te rijden dan gereden te worden. Ik zou ook voor chauffeur hebben gekozen.

Bo wisselde met Vif van plaats en liet zich als een koningin rondrijden. Jens duwde de rolstoel over een licht hellend pad naar een andere pergola. We waren nog een twintigtal meters ervan verwijderd toen ik in het houten huisje de rug van een oude kale man opmerkte. Ik vroeg me af of de stoel misschien van hem was, maar hoe was hij in de pergola geraakt?

‘Ik krijg de stoel niet meer vooruit gerold. De stenen zitten in de weg en jij bent te zwaar,’ riep Jens naar Bo.

Hij liet de stoel staan. Bo sprong eruit, Vif sprong erin.

‘Zeno, duw mij, Zeno. Duwen.’

Het was inderdaad moeilijk om de stoel over de stenen te rollen omdat de wielen tussen de brede voegen bleven steken. Ik had het eerst niet door, maar ineens begreep ik dat het pad naar de pergola aangelegd was met oude verweerde grafstenen waarvan de opschriften moeilijk te lezen waren.

Terwijl ik Vif voortduwde, probeerde ik de namen en de data te lezen: HIER LIGT BEGRAVEN DEN EERS_ME_ M_EN ONG__DAN NES VRO_NA 66 DEN__ 83 IAER IN HAWELYCK GELEEFTE, HVYSVRAU EN IUBILE GEDAEN. De namen en de data kon ik niet ontcijferen, wel begreep ik dat de ongelukkige 83 jaar lang aan de zijde van zijn vrouw had geleefd. TER MEMORIE VAN BARTHOLEYNS STERFT DEN 29 7BER 1729. HIER LIECK GASPAR FRANCIS DIE OVERLEDEN IS DEN 9 __ 1750, ENDE MARGARIT PAVIS SYN HVYSVROVW DIE STERFT IN HET IAER 1776. Dat was de meest lugubere zerk van het stel omdat hij getooid was met een

doodshoofd in bas-reliëf. Het voelde aan als grafschennis om op de zerken van onbekenden te lopen.

We naderden de achthoekige pergola. De oude man verwelkomde ons met:

‘Zo, zijn jullie daar eindelijk.’

Vif sprong uit de rolstoel en schaarde zich achter Bo en Jens. Ik herkende hem. Zoals hij op het bankje zat met zijn benen over elkaar en zijn handen gekruist, biddend, leek hij als twee druppels water op mijn opa van moederszijde. De kinderen waren na zijn dood geboren en kenden hem niet.

‘Zeno, is dat niet de pappa van jouw pappa?’ vroeg Bo.

Ik keek naar de man op het bankje en moest toegeven dat hij nu meer op de andere opa leek. De kinderen konden hem onmogelijk herkennen, want hij was al twintig jaar dood. Van foto misschien? Het feit dat de verschijning van vorm veranderde, bracht me op een ander idee.

‘Ben jij het Univère?’

De man schrok niet maar was wel even verrast.

‘Het geeft niet hoe ik heet,’ zei de oude man, ‘maar je mag me gerust zo noemen.’

‘Een draak die niet kan vliegen,’ fluisterde Jens, in de hoop dat de oude man wat hardhorig was.

‘Ik heb je wel gehoord jongen. Ik ben oud en lelijk, maar dat zul jij ook ooit zijn.’

Jens trok een gezicht alsof dat zijn laatste zorg was. Ik begreep het standpunt van de oude man maar al te goed.

Univère zat op het bankje links van de opening, het zevende van rechts geteld. Hij leek even na te denken over zijn toekomstige betoog en zei toen:

‘Kom, dan zien jullie wat ik bedoel.’

Jens liep als eerste naar binnen en bleef in het midden van het tuinhuisje staan. Bo volgde, ging naast Jens staan en wachtte af. Vif trok me aan mijn hand mee en duwde me op het eerste bankje rechts van de opening. Zelf ging ze op het tweede zitten.

‘Kom hier zitten meisje,’ stelde Univère aan Bo voor terwijl hij met zijn hand herhaaldelijk op het bankje naast zich tikte.

Bo twijfelde even en zette zich naast Vif op het derde bankje. Jens ging op het vijfde zitten en liet zo één bankje vrij tussen hem en de draak in mensenkieren. Univère zweeg en wachtte af.

Buiten de pergola waren andere mensen opgedaagd. Toen ik mijn ogen wat scherper afstelde, merkte ik dat de kinderen en de volwassenen me bekend voorkwamen.

‘Hé, dat is een kleinere versie van Zeno,’ zei Jens, ‘je bent daar een ukkie van amper zes.’

‘Bekijk jezelf eens, je ziet er zo grijs uit,’ zei ik en wees naar de oudere Jens die buiten de pergola voorbij slenterde met zijn handen gekruist op de rug en zijn blik naar de grond.

Even later herkendten Vif en Bo zichzelf in hun oudere versies, Bo als twen en Vif als adolescent.

Univère keek geamuseerd toe hoe we ronddraaiden in de ouderdomsmolen en hoe we langzaam de werking van de tijdmaschine begonnen te begrijpen.

Vif kwam op het idee om van bankje te veranderen, zoals we dat in de andere pergola hadden gedaan. Ze ging tussen Bo en Jens zitten, op het vierde bankje.

‘Hé, jullie veranderen niet,’ zei ze.

Ik wist hoe de vork in de steel zat. Jens was me voor en zei:

‘Je ziet niets aan ons veranderen als je zelf van plaats verandert Vif, voor ons ben je nu een vrouw van rond de veertig.’

‘Inderdaad Jens, alleen als wij van plaats veranderen ziet zij hoe we verouderen of verjongen,’ vervulde ik zijn uitleg.

‘Dat probeer ik ook,’ zei Bo en zette zich naast de oude man, haar eerdere vrees voor hem helemaal vergetend.

Jens lachte en zei:

‘Bo, nu moeten wij van plaats veranderen.’

Ze wilde teruggaan, maar de oude man greep haar vast.

‘Kindje, blijf hier maar zitten.’

Ze keek de oude man aan en ik herkende een zekere geruststelling op haar gezichtje. Univère had niets kwaads in de zin, dat zag ze in zijn ogen.

Ik verzette me naar het tweede bankje.

‘Kijk Zeno, nu heb je háár op je hoofd,’ riep Bo en ze wees naar iemand buiten de pergola.

De mensen in de tuin wandelden in een cirkel. Liepen ze in kringetjes rond hun eigen grafsteen? Ik kon mezelf niet zien, ik zag wel een veel oudere Bo, bijna tegen de zeventig en allang haar schoonheid verloren. Jens was wat verjongd nu hij op het derde bankje zat. Vif had zichzelf naar een rimpelige versie met hetzelfde rebelse uitzicht getoverd door het vierde bankje te bezetten.

Onverwachts flitste de Vif van veertig weg. En ze kwam nergens tevoorschijn.

‘Hé, Vif en Univère zijn weg,’ hoorde ik Jens roepen.

Toen verdween ook de Jens van dertig, alleen de Bo van zeventig omcirkelde haar grafsteen nog steeds.

Ik draaide mijn hoofd terug naar binnen en zag alleen Bo zitten. Ik stond van het bankje op, liep naar haar toe en nam haar bij de schouder vast.

‘Bo, waar zijn de anderen?’

Ze wees naar het zevende bankje.

‘Wat bedoel je Bo?’

‘Univère ging naar buiten en Vif zette zich op zijn plaats.’

‘En toen?’

‘Toen verdween ze.’

‘Deed Jens daarna hetzelfde?’

Ze knikte weer.

Ik liet haar los en tuurde naar buiten. Enkele meters buiten de pergola zag ik de oude Bo staan, verdwaasd. En Univère sukkelde naar de lichtblauwe rolstoel, alleen.

Ik kon Jens en Vif niet aan hun lot overlaten en besloot hun trucje na te doen.

‘Zet je op het laatste bankje Bo. Ik denk dat het veilig is.’

Zonder iets te zeggen schoof ze één plaats op en verdween.

Ik draaide me om en merkte dat ook buiten de pergola Bo in lucht was opgegaan. Univère zat weer in zijn rolstoel en maakte een teken in de lucht. Ik vatte het op als een voorlopig afscheid.

Toen ik op het achtste bankje ging zitten, weerklonk er indianengezang, die me over de interplanetaire wegen naar de interstellaire ruimtes voerde waar het gevoel van alleen te zijn niet bestond.

Even later begon de aarde rondom mij te sissen als een slangennest.

Uit onzichtbare gaten spoten grijze dampen omhoog. Ze deden de omgeving sneller dan het geluid veranderen in een mistbank zonder begin en zonder einde, enkel iets waar je middenin zat. Alweer had ik geen notie van tijd maar wel van beleving.

De mist bleef niet lang hangen, in een wip loste hij op waarna onze ouwe getrouwe wereld weer tevoorschijn kwam: de tuin van mijn broer. Enkele kleine stoeltjes lagen verspreid over het gazon, alsof de kinderen ermee naar elkaar hadden gegooid. We namen elk een stoeltje op, ik een witte en Jens een donkerblauwe, en zetten ons in de schaduw van de grote haag. Het was te warm om een voetbal heen en weer te schoppen.

‘Het is hier altijd iets met het weer,’ zei Jens.

‘Je hebt gelijk Jens, de warmte maakt me zo lusteloos.’

Beter futloos.

‘In de zomer snak ik naar de winter en in de winter wil ik dat het zo snel mogelijk weer zomer is.’

Ik wist even niet wat zeggen, want Jens sloeg de spijker op zijn kop. Ik klopte hem vol enthousiasme met de platte hand op zijn smalle rug. Mannen onder elkaar. Hij glimlachte alsof hij helemaal erbij hoorde.

We aanschouwden de grote grasvlakte.

‘Hoe zouden we ons kunnen verfrissen?’ vroeg Jens.

‘Dat is niet moeilijk, met water.’

‘Ik denk niet dat we van pappa het zwembadje mogen opzetten.’

‘Nee, daar ben ik bijna zeker van. Zou hij iets tegen de waterslang hebben?’ vroeg ik terwijl ik naar de opgerolde gele slang aan de muur wees.

Laaiend enthousiast rende Jens naar de tuinslang om de Olympische waterspelen te openen.

‘Wacht Jens, we moeten het nog vragen.’

‘Ik ga mijn zwembroek al aantrekken,’ riep hij.

‘Zwembroek?’ vroeg Bo die samen met Vif toevallig langs wandelde, terug van een bezoekje bij de moeder van hun moeder.

Jens antwoordde niet, hij rende naar binnen.

‘Waar gaat Jens zwemmen?’ vroeg Bo aan mij.

‘We dachten na over wat we in dit hete weer konden doen en ik kwam op het idee om ons met de waterslang te bespuiten.’

‘Ik doe mee,’ riep Vif, die terug naar binnen ging om haar badpak aan te trekken.

Bo aarzelde nog even en vroeg:

‘Denk je dat we dat mogen van mamma?’

Ik trok mijn schouders op en zei:

‘Van mamma weet ik het niet, maar van pappa mag het.’

Ik deed me als een echte vader voor die in plaats van alles te verbieden alles toeliet.

‘Joepie,’ riep Bo en liep naar de achterdeur.

Toen ze naar binnen wilde gaan, botste ze op Jens die haar ruw opzij duwde. Ze probeerde hem te slaan, maar Jens was haar te snel af. Dat begon goed.

‘Kijk, dit is mijn zwembroek,’ zei Jens en hij wiegde met zijn heupen als een mannequin, ‘kom, help me die slang eens afrollen.’

Ik bood mijn hulp onmiddellijk aan. We trokken het zware ding achter ons aan, tot bijna in het midden van het gazon. Onverwachts ondervonden we weerstand. Ik keek achterom, want ik vermoedde dat de meisjes ons wilden dwarsbomen.

‘Vif, laat dat los,’ reageerde Jens furieus.

Ze liet de gele slang los alsof het een echte was en rende in haar paarse badpakje naar veiliger oorden. Ze maakte gebruik van de grandioze opkomst van Bo in gele bikini en verschool zich achter haar grotere zus.

Bo had haar grote handdoek over haar rechterschouder gezwaaid en liep met haar lange haar in een staartje naar de beste zonneplek op het gazon terwijl Jens verder ging met de werkzaamheden. Ik gaapte nog even naar Bo die haar handdoek uitspreidde, erop ging zitten en een elastiekje gracieus uit haar

haren trok. De hoofdbeweging om het haar uit haar gezicht te werpen had ze wellicht afgekeken van een supermodel op tv.

‘Kom je nog helpen?’ hoorde ik Jens van ver roepen.

Ik lette niet op Jens maar bleef Bo in de gaten houden. Zij maakte een teken naar de poes om dichterbij te komen. Sydonia was duidelijk bang van water, want zelfs voor Bo kwam ze het grasperk niet op. Vervolgens keek Bo naar mij. In haar blik maakte ze duidelijk dat ze van mij verwachtte dat de waterinstallatie snel klaar zou zijn.

Iemand stootte me aan. Het was Jens.

‘Waarom sta je naar de meiden te gapen?’ vroeg hij.

‘Sorry,’ zei ik beteuterd.

Achter me hoorde ik iemand kreunen. Ik draaide me snel om en zag hoe Vif probeerde de spuit open te draaien.

‘Er komt geen water uit,’ merkte ze op.

‘Je moet de waterkraan aan het tuinhuis opendraaien,’ zei ik.

‘Oei, vergeten,’ zei ze en sloeg zichzelf tegen het voorhoofd.

‘Ik zal het doen,’ riep Jens terwijl hij al in de goede richting liep.

‘Oké.’

We wachtten even.

‘Klaar,’ riep hij van ver.

‘Kijk Vif, het achterste grijze stuk hou je met de linkerhand vast terwijl je met je andere hand aan het voorste draait. Je ziet zo in welke richting je moet draaien,’ legde ik uit.

Alsof ze het onmiddellijk had begrepen, rukte ze het ding uit mijn handen. Nog voor ik het goed besepte, spoot ze me van kop tot teen nat. Ik kon mijn eerste reactie tamelijk snel onderdrukken, maar ik wilde ten minste heel zwaar vloeken.

Vif schaterlachte, zoveel geluk had ze nog nooit gehad. Ze liet de spuit los en zette het op een lopen. Jens kreeg de slang te pakken en ik kreeg mijn tweede portie water over mij heen. Het was tijd om een god erbij te roepen.

‘Godverdomme Jens, dit zet ik je betaald.’

Jens was al weg, met de slang.

Bo riep me, maar ik zag haar eerst niet. Toen ze vanachter een smalle boom wiegend met haar heupen over het grasveld huppelde en deed alsof ik haar nooit te pakken zou krijgen, maakte mijn intentie om Jens nat te spuiten snel plaats voor een wilde poging om Bo haar dagelijkse douche te bezorgen, maar zonder spuit zou dat niet gaan.

Jens richtte de waterstraal opnieuw op mijn gezicht en spoot. Voor even was ik compleet de richting kwijt, ik kon zelfs niet vocaal reageren en hield ziedend van woede mijn lippen op elkaar geperst. Het duurde even voordat de wereld rondom mij duidelijk genoeg was om me te kunnen oriënteren.

Toen ik opkeek stond Bo met de waterslang in de hand voor mij. Had Jens haar de slang gegeven? Terwijl ik me dat afvroeg, richtte Bo boosaardig grijnzend de waterstraal op mijn hoofd. Onmiddellijk beschermde ik mijn hoofd met mijn handen, maar ik voelde hoe de straal langzaam naar beneden ging en hopelijk geen verwoestingen in mijn kruis aanrichtte.

Bij toeval stond ik met mijn rechtersoet op de gele tuinslang. Mijn keldergeheugen stuurde een lumineus idee naar het alerte rekengedeelte van mijn brein. Vliegensvlug bukte ik me en plooidde de slang dubbel, waardoor de watervloed onmiddellijk ophield. Ik gaf de kinderen de tijd om te vluchten zodat ik het water uit mijn ogen kon wrijven.

De jacht was open. Bo stond tegen de muur van de garage en leek geen kant uit te kunnen. Ze gaf zich over door haar armen in de lucht te steken en vol overgave 'vergiftigenis' te vragen, maar ik was vastberaden haar terug te betalen. Ik opende het vuur en de waterstraal raakte haar voluit in de buik.

Niet veel later viel de waterdruk ineens weer weg. Ik volgde de loop van de tuinslang dwars door het groene gras en zag hoe Jens mijn trucje tegen mij gebruikte. Kinderen leerden snel.

In een wip was ik bij hem. Ik gebruikte voor even mijn volwassen kracht en rukte de slang uit zijn handen. Vervolgens richtte ik de waterstraal op zijn gezicht. Maar Jens was snel en hij

kon mijn achtervolgende waterstraal met gemak voor blijven, tot hij uit het bereik ervan was.

‘Nu Vif nog,’ riep ik.

Het kleine wicht had staan lachen met de douche van haar broer en zus en reageerde iets te laat om mijn snelle aanval af te kunnen slaan. Ze slaakte een kreet en zette het op een lopen, in de mening dat haar laatste uur geslagen was. Ik mikte op haar hoofd, trof haar mollige bips en liet een overtuigende overwinningskreet horen. Vervolgens draaide ik de sproeikop dicht en riep:

‘Pauze.’

Bo zette zich op haar handdoek en wreef zich elegant in met zonnebrandolie. Jens ging op zijn eigen handdoek liggen – op zijn buik omdat hij vóór de plenspartij al een tijdje op zijn rug had gelegen – en Vif liet zich in de tuinstoel zakken. Ik legde me tussen Bo en Jens in.

Jens lag voor dood en Bo riep de poes die aan de rand van het gras had staan wachten tot het waterfestijn ten einde was. Sydonia overwoog elke stap. De poes wist natuurlijk niet dat de tuinslang levenloos was, maar dat iemand het ding leven kon inblazen, was voor haar zo klaar als een klontje. De kat bleef loeren naar het gele ding zoals Vif naar wormen uitkeek die ongewild tussen haar teentjes konden terechtkomen. Niet veel later nam Bo Sydonia in de armen en wiegde haar in slaap.

Ik sloot mijn ogen en liet de warme zonnestrallen schaamteloos op mijn blote bovenlijf vallen. Ineens voelde ik een vingertje in mijn navel porren, maar ik besloot niet te reageren.

‘Jouw navel is diep,’ hoorde ik Vif zeggen, ‘hoe komt dat?’

Ik richtte me op en zag hoe ze probeerde haar navel zichtbaar te maken door van bovenaf haar badpak omlaag te trekken. Naast me begon Jens te giechelen terwijl hij zijn navel aan een diepgaand onderzoek onderwierp. Bo deed niet mee, want de kat zat in de weg.

‘Jij hebt een platte navel,’ merkte ik op.

‘Hoe komt dat?’ vroeg Vif.

‘Heeft je mamma je verteld dat jij bij de geboorte met een soort kabel met haar verbonden was?’

Ze schudde van ‘nee’. Jens noch Bo herinnerde zich dat detail.

‘Dat is de navelstreng, de vroedvrouw heeft die doorgeknipt.’

‘Jouw tante was de vroedvrouw bij mijn geboorte,’ wist Vif.

‘Verdorie, jij weet dat nog.’

‘Dat heeft mamma me verteld,’ zei ze, ‘maar hoe komt het dat jouw navel zo diep is?’

‘Ik heb geen idee, misschien bepaalt de manier waarop de verpleegster de navelstomp verzorgt of je een diepe, een platte navel of een bobbel krijgt.’

‘Ik heb een bobbel,’ zei Bo.

‘Fijn voor jou,’ riep Jens en lachte.

Hij had een platte, net zoals Vif.

Als afsluiting van het navelonderwerp stak Vif haar wijsvingertje voor de laatste maal zo diep als ze kon in haar navelkuiltje.

Alsof dat de startknop was om in beweging te komen, veerde ze recht en rende naar haar handdoeken. Ze zwaaide de ene handdoek over haar hoofd en drapeerde de grotere handdoek rond haar lichaam terwijl ze probeerde de statige pas van Cleopatra naar haar geweldige Caesar te imiteren. Ze liep met gestrekte voeten over het gras en haar gezicht toonde gemeente ernst met een vleugje humor.

Ik bekeek het tafereel van een afstand. Jens zat in kleermakerszit en had even zijn aandacht van zijn veranderende huidskleur naar Vif verplaatst, toen Vif opeens een kreet slaakte. Haar looppas ging naadloos over in een soort indianendans waarbij ze haar benen om de beurt zo hoog mogelijk optrok.

‘Wat is er?’ vroeg ik.

‘Er zit een worm aan mijn voeten.’

Dat was genoeg om Bo naar de klinkers van de oprit te laten spurten. Zij had het helemaal niet voor slangen, grote, kleine of

gele. Vif volgde het voorbeeld van haar zus. Samen keken ze toe hoe ik me in het rampgebied waagde.

Op de plaats waar Vief had gestaan, kronkelde een redelijk grote regenworm rond enkele grassprietjes. Hij lag er gebroken bij, alsof hij er genoeg van had om alleen door het leven te gaan en zich elk moment in twee ging splitsen.

Ik had het niet zo op regenwormen begrepen, maar Jens schrok voor niets terug en zei:

‘Ik ben van geen enkel dier bang.’

Hij greep naar de regenworm. Even dacht ik dat hij hem naar de meisjes ging gooien, maar hij liep ermee naar de achterkant van het grasveld. Ik liep met hem mee en de meisjes volgden op een afstand.

Jens groef een kuiltje en liet de worm erin vallen, vervolgens gooide hij de aarde in het putje en sloeg hem goed hard aan.

‘Voilà,’ zei hij.

Plots spoten mistlierten uit de grond op. De mist verduisterde de zon en de temperatuur daalden gestaag, dat voelde ik maar al te goed in mijn kletsnatte broek. Onze zwemkledij paste niet meer bij het kille decor en ik rilde van de kou. De mistbank stapelde zich langzaam boven onze hoofden op, waarbij het onderste mistvlak dichter en dichter naar de grond bewoog.

De kinderen stonden als een rij van drie soldaten geduldig te wachten op mijn bevel om te marcheren. Het gras aan mijn voeten was nog niet door de mist opgeslokt en mijn blik viel op een ding dat tussen mijn voeten lag. Ik bukte me en raapte een muntstuk met gekartelde rand op. Ik bracht het wat dichterbij mijn ogen omdat de mist ter hoogte van mijn hoofd was gekomen en las het jaartal af: 1764.

Ik herinnerde me de zilveren munten van de batterijmaker, een ervan was in 1751 geslagen, hetzelfde jaartal als op de grafzerk met de liggende man die veel op mij leek. Wat betekende dat allemaal?

‘Wat heb je gevonden?’ vroeg Vif.

‘Een muntstuk van vroeger, niets bijzonders.’

De kinderen hadden zich rond mij geschaard en we konden elkaar zien in een koker van ongeveer twee meter diameter. In tegenstelling met Jens en Bo die de laatste tijd meer interesse voor geld hadden, kende Vif amper de waarde ervan. De historische waarde van het geldstuk kon zelfs ik niet bepalen.

Plotseling fladderde iets onze mistloze koker binnen. Het was een boek dat met de geopende kant naar beneden wees. Beide boekhelften bewogen als vleugels van een vogel op en neer. Ik stak mijn hand ernaar uit en greep het vast. Ineens loste de mist onmogelijk snel op en we stonden weer in een bibliotheek.

Het boek in mijn hand hoorde in een rij van misschien wel honderd boeken thuis. Onder die rij stond nog zo'n eindeloze rij, de rijen strekten zich naar links en naar rechts uit, naar boven en naar onder. De boekenverzameling plooide zich geleidelijk van een tweedimensionaal vlak naar een driedimensionale ruimte waar het gemakkelijker vertoeven was.

We waren nog steeds gekleed in onze zomerse kleding en de warmte in de bibliotheek voelde aangenaam aan. Gelukkig was er geen strenge bibliothecaris aanwezig die ons kon buiten wippen. Was dit de bibliotheek van het kasteel? Twijfelde het kasteel tussen zich aanpassen aan de bewoners of zichzelf zijn?

De kinderen stoven door de gang die minstens honderd meter lang was. Achter de eerste hoek naar rechts keek ik weer een ellenlange gang in met niets dan boeken aan beide kanten, misschien wel tien meter hoog. Achter elke hoek naar rechts volgden nog meer boekenrijen, maar de gangen werden korter. We liepen rond in een vierkantige spiraal, naar het middelpunt van de kamer waar misschien het ultieme boek verborgen lag.

Ik keek af en toe links en rechts naar de titels van de boeken. Ze klonken interessant, maar er waren er zoveel. Onze wandeling leek uren te duren, tot er achter de laatste hoek naar rechts een kluisdeur opdoemde, de toegang tot een donkere kamer. De deur met metersdikke stalen wanden was open en de kinderen stonden

aan de ingang braaf te wachten. Als er licht had gebrand, zouden ze allang naar binnen zijn gegaan.

‘Zijn jullie bang in het donker?’ vroeg ik.

Ze antwoordden niet. Ik mocht van hen de spits afbijten en stapte over de drempel naar binnen. Het weinige licht dat vanuit de bibliotheek de kamer binnenviel, maakte de kale houten wanden zichtbaar. In het midden herkende ik een kleine lessenaar met een boek erop.

‘Kom binnen, de kust is veilig.’

De kinderen kwamen schoorvoetend binnengewandeld. Tot mijn verbijstering sloeg de stalen deur achter hen dicht en bij die klap floepte het licht in de kamer aan. Een onzichtbare hand had de zware deur gesloten, te snel aan haar gewicht te oordelen. Ook al zaten we gevangen, er brak geen paniek uit.

Ik maakte tijd om het kleine zwarte boek op de lessenaar in te kijken. In gouden letters las ik: NIEUWE WERELDVERTALING VAN DE HEILIGE SCHRIFT. Het was helemaal niet oud en de papieren vellen waren flinterdun. Dat maakte het boek van 1500 bladzijden slechts drie centimeter dik.

‘Zal ik een verhaaltje voorlezen?’ vroeg ik aan de kinderen.

Jens schokschouderde, alsof hij wilde zeggen dat we niets anders konden doen. Hij liep nog steeds in zijn zwembroek met zijn handen gekruist op de rug en bootste daarmee de manier van lopen van zijn opa na. De meisjes reageerden wild enthousiast en zetten zich voor de lessenaar op de warme houten vloer. De temperatuur in de houten kamer was hoog genoeg om onze badkleding binnen het uur droog te krijgen. Als we maar nog zolang zuurstof hadden in de bijbelkamer.

Ik begon te lezen. De kinderen luisterden aandachtig, ook al klonk de taal af en toe ouderwets in de oren. Eva werd de manin genoemd, een rib van Adam ontnomen toen hij sliep. Zij waren schaamteloos voor elkaar en na het nuttigen van de vrucht uit de boom des levens verstopte Adam zich voor zijn god en verried zichzelf.

Als ik al moeite had om de verhaallijn te kunnen volgen, moesten de kinderen er helemaal niets van begrijpen. Een reeks namen passeerde de revue: Kaïn en Abel, Noach en Babel, Abram en Sarai. De laatsten bleven kinderloos. Abram plantte zijn zaad in Hagar de dienstmeid terwijl zijn god even een andere kant opkeek.

De kinderen luisterden nog steeds aandachtig. Merkten zij ook de onverwachte wendingen in het verhaal op? De wereld buiten de Hof van Eden had volgens mij meer weg van een tv-set waar ze een soapserie opnamen.

Honderd jaar later – ze werden toen redelijk oud – kreeg Sarai toch een kind van Abram, de start van een belangrijke natie die godsgezind zou zijn. Vanaf dan heette Abram Abraham en uit Sarai vloeide Sara voort, hun zoon kreeg de naam Isaäk. Als teken van het verbond moesten alle mannen besneden worden.

‘Wat is besneden?’ vroeg Vif, de eerste vraag van de avond.

‘Dan snijden ze je piemel af,’ beweerde Jens die op school wellicht iets dergelijks had opgevangen.

‘Ik heb helemaal geen piemel,’ zei Vif.

‘Nee Jens,’ zei ik, ‘bij de besnijdenis verwijderen ze de voorhuid van de penis.’

‘Wat is voorhuid?’ vroeg Bo.

Ik kon een glimlach niet onderdrukken. Bo glimlachte terug.

‘De voorhuid beschermt de eikel,’ legde ik uit.

‘Welke eikel?’ vroeg Jens.

Ik dacht dat hij mij zou begrijpen, maar dat was niet zo. Toch moest hij weten dat het woord meerdere betekenissen had.

‘Jens, je gebruikt het woord dagelijks wanneer je meent dat iemand stom doet, bijvoorbeeld je pappa, of ik.’

‘Dat weet ik ook wel, maar wat heeft die eikel met de voorhuid van mijn penis te maken?’

Ik wilde het zo goed mogelijk formuleren en dacht even na.

‘De eikel is het voorste stuk van de penis dat vrijkomt als je de voorhuid achteruittrekt.’

Zijn reactie maakte me duidelijk dat hij eindelijk het gebruik van het schuttingwoord eikel begreep.

‘Als ik jou “eikel” noem, bedoel ik dat je veel op de eikel van je penis lijkt.’

‘Voilà, je hebt het begrepen.’

De meisjes keken elkaar aan, ze konden niet zo goed volgen. Ze wisten misschien wel hoe een penis eruitzag, maar hun eerste ontmoeting met de eikel moest nog even wachten.

‘Genoeg over de penis, ik lees verder,’ zei ik.

Stel je voor: Sara was de dochter van Abrahams vader, niet die van zijn moeder, vandaar dat Abraham zijn vrouw op verschillende gelegenheden als zijn eigen zuster voorstelde. Abraham moest zijn zoon Isaäk offeren, als proef voor zijn geloof in zijn god. Toen hij met zijn dodelijke mes boven de buik van zijn eigen zoon hing, zei God hem dat het niet meer nodig was.

Ik stelde me voor dat mijn vader me met een mes bedreigde en onverwachts het weer in de keukenlade legde, schaterlachend om zijn gelukte 1-aprilgrap. Ik zou hem zeer zeker niet meer als mijn vader beschouwen.

De bijbel vertelde verder over de liefdesperikelen in Abrahams familie. Sara stierf en Isaäk werd oud genoeg om zijn oogjes op Rebekka te laten vallen. Hij deed ermee wat zijn god hem had opgedragen. Uit Ismaël en Rebekka sproot een tweeling voort: Esau en Jakob. Er werden zaden geplant en schoten geopend. Het zaad moest per se vermenigvuldigd worden, zo ontelbaar veel als de sterren aan de hemel en de zandkorrels in de woestijn. Als er ergens een vrouw onvruchtbaar bleef, kreeg de heer haar dienstmaagd aangeboden en hij had onherroepelijk betrekkingen met haar.

De bijbel las verdacht gemakkelijk. Bij tijden waren de teksten amusant en prikkelend, maar ook verwarrend of gewoon mooi. Zoals wanneer Rachel tegen Jakob zegt: ‘Laat er geen toorn in de ogen van mijn Heer opflikkeren dat ik niet in staat ben voor u op te staan, want wat voor vrouwen gewoon is, is over mij.’

Ik beëindigde mijn voordracht. De kinderen vroegen niets, waarschijnlijk omdat ze er niets van begrepen. Genesis, het eerste boek uit het boek der boeken was nog niet uit, maar ik hoopte dat ze er een les uit zouden trekken: dat ze zich moesten vermenigvuldigen als ze zover waren.

‘Is het verhaal al gedaan?’ vroeg Vif.

‘Nee, maar het boek is veel te dik.’

Het kon de kinderen weinig schelen. Ze stonden recht en gingen op onderzoek uit. Welk spel konden ze in de bijbelkamer nog spelen?

Ik klapte het boek dicht.

De slag was als een schakelaar om de bijbelkamer in een andere te transformeren, niet ogenblikkelijk maar in fases. De houten wanden veranderden in stenen muren met aan de achterkant een groot venster dat uitzag op een rij huizen aan de overkant van de straat. Het regende pijpenstelen.

Het transformatiefront schoof langs alle kanten naar binnen toe en materialiseerde een grote kast aan de linkermuur waarvan twee schuifdeuren open stonden, binnenin waren honderden dvd-doosjes opgestapeld. Rechts kwamen twee statieven en een deur uit het niets tevoorschijn, voor het venster stond plots een zwart-wit tv met miniatuurautootjes op een verhoogde bureautafel, daarnaast een kleuren-tv en een monochroom computerscherm.

Ik had al een vermoeden waar we waren, maar ik liet de kamer zichzelf afmaken. Middenin bouwde het front een grote tafel met ingewikkelde opnameapparatuur en computers erop. Voor de tafel kwam een dure, gemakkelijk verstelbare stoel tevoorschijn. De kamer was af, even groot als de bijbelkamer.

De kinderen herkenden nu ook mijn filmkamer in mijn huis in Hasselt. Ze snelden naar de deur in de hoek en stoven de zoldertrap op, nog steeds in hun zomerse zwemkledij. Ik liet hen begaan want ze konden langs daar toch niet weg, er lag genoeg materiaal om er een lange regenachtige namiddag in door te kunnen brengen.

Het was warm in de filmkamer die normaal de koudste kamer van mijn huis was. Een warme luchtstroom kwam van beneden en wervelde vanuit het trapgat door de open deur achter mij omhoog naar de zolder.

Ik liep naar de verborgen startknop in de kast en schakelde het systeem aan met slechts één knopindruk. De rode en groene ledjes van de montagetafel en de mengtafel lichtten op. De klokjes van de recorders knipperden omdat ze zich de tijd niet meer herinnerden. Het beeld van de zwart-wit tv kwam geleidelijk op, maar het blauwe beeld van de kleuren-tv was er onmiddellijk. De computer startte langzaam en toonde als achtergrond een draak met twee tongen in grijstinten. De harde schijf ratelde.

In het midden stond een hifi-installatie. De rode lampjes van de equalizer en het lampje op de volumeknop maakten er een heus lichtspel van. Een cassette recorder, een cd- en dvd-speler, daarnaast een tuner die ik nooit gebruikte. Overal lagen er kabels, elk toestel was verbonden met een ander.

Ik herinnerde me ineens de oude geluidscassette die nog in mijn broekzak zat. Gelukkig was ze niet nat geworden tijdens ons waterspel. Toen ik ze op mijn bureau legde, viel mijn blik op een dvd-doesje. Met welk videoproject was ik bezig? Nieuwsgierig stak ik het schijfje in de linkerrecorder. Na wat geklik verschenen bewegende beelden op de drie schermen.

Ik zag de kinderen tussen de struiken naar paaseieren in mijn eigen tuin in Hasselt. Ook de beschilderde muur kwam in beeld, die in gele, groene en oranje vakken was verdeeld. De camera die het beeld had opgenomen, zoomde in naar een oranje vak. Toen het tv-beeld helemaal oranje was, kwam een zolderkamer tevoorschijn waarin een stokoude man achter een computer zat. Hij speelde patience en liet de kaarten door de computer mengen. Was dit de kaarter die ons met een briefje aan de deur van zijn kasteel welkom had geheten?

Ik wist niet of het geluid van de kinderen op zolder kwam of uit de luidsprekers van de tv's, maar iets kreeg me in zijn greep.

Ik reed door een rechthoekige tunnel. Nee, ik bewoog niet, ik stond stil aan het einde ervan en een op hol geslagen beeldentrein kwam op me afgestormd. Een onzichtbare bijl hakte elk frame van de rechthoekige worst die de film belichaamde af en toonde me de geschiedenis van de filosofie.

Een van de eerste filosofen was Socrates. Door zich van den domme te houden en het tegenovergestelde te prediken van wat hij wilde duidelijk maken, dwong hij de mensen die hij ontmoette hun verstand te gebruiken. Plato, een prima leerling van Socrates, dacht dat alle verschijnselen in de natuur slechts schaduwen van eeuwige vormen of ideeën waren. Hij creëerde een wereld binnenin en volgens hem was de wereld erbuiten slechts een kopie daarvan. Uit ervaring wist ik dat de platonische liefde voor een vrouw voldoende was om mijn hoofd op hol te doen slaan. Juffrouw Danaë was aardig op weg dat klaar te krijgen.

Het jagen op illusies resulteerde in creativiteit. In het vermogen om aandacht te schenken lag de kracht om te creëren. Schrijvers kropen in hun pen en lieten de taal voor zichzelf spreken. Woorden maakten de onmogelijke wereld mogelijk, met taal kon je alles bewijzen of ontkennen. Dat stond Zeno van Elea, geboren cynicus en stichter van de stoïcijnse filosofie, als levenstaak voor ogen. Het Griekse woord stoa betekent trouwens ‘onverstoorbare zuilengalerij’. Hij vond dingen in dingen en plaatsen in plaatsen. Een modern voorbeeld van zijn paradoxale voorstellingen is de camera die zijn eigen opnamebeeld op een tv oneindig veel keren projecteert.

De grote boodschap van de beeldentrein was dat alles uit tweedracht ontstond en dat uit strijdige dingen moeiteloos harmonie groeide. Ik deed wat de natuur me opdroeg. Ik wist hoe dat moest zonder het ooit te hebben gedaan. Het laatste beeld dat ik zag, was de bruinblauwe wereld en zijn witte wolkenflarden. Daarna spuugden de tv-schermen me als een kauwgom uit.

De aftiteling schoof voorbij: EINDE VAN EEN GRAP, SORRY, EEN LES IN PRAKTISCHE FILOSOFIE. Op ingenieuze manier draaide de afkorting WTV, wereldtelevisie, in 3d-letters van het scherm weg. Uiteindelijk staarde ik naar drie zwarte schermen.

Het drong tot me door dat ik naar een eigen reportage had gekeken, maar ik herinnerde me niet ze ooit gemaakt te hebben. Ik had gehoopt dat de beelden bij de stemmen op de oude geluidscassette hoorden, dan had ik misschien kunnen achterhalen waar de juffrouw gevangenzat.

Boven mijn hoofd weerklonk gekletter van glas en gebonk als van een vallende zuil. Ik hoorde de kinderen langs de trap naar beneden hollen, nog voor ik van mijn stoel kon opstaan. Uit de deuropening verscheen Jens in een wolk grijze stof, onmiddellijk gevolgd door Bo en Vif wier gezichten grijs van het stof waren.

‘Wat gebeurt er?’ vroeg ik aan Jens.

De bonkende geluiden op zolder overstemden mijn vraag.

Jens maakte gebaren opdat ik zo snel mogelijk uit de filmkamer zou verdwijnen. Vif rende langs zonder naar mij om te kijken. Ik twijfelde, maar Bo pakte mijn hand vast en trok me door de open deur naar het trapgat.

Het plafond van de filmkamer kraakte luid alsof een dansend monster op zolder wilde uitbreken. Even later werd mijn vermoeden werkelijkheid. Het waren niet de poten van een Tyrannosaurus Rex die het plafond versplinterden maar zijn scherpe voorhistorische tanden.

Beneden in de gang stonden Jens en Vif op ons te wachten. Toen ik de laatste drie treden met een sprong overbrugde, zakte alles rondom ons in elkaar, niet op een verwoestende manier maar veeleer op een virtueel reële manier, zoals de tunnel waarin ik de documentaire over de filosofie had bekeken. Voor alle veiligheid verstopte ik mijn hoofd achter mijn armen, de kinderen deden mij weergaloos na.

Het helse kabaal van krakende balken en knarsende tanden stierf langzaam weg. Mijn eerste blik in het rond maakte me

duidelijk dat de gang in mijn huis had plaatsgemaakt voor een vierkante kamer. De grijze muren gingen geleidelijk over in het plafond en de vloer, zoals de rollen gekleurd papier in een fotostudio.

Aan de westelijke kale muur zag ik een kruis hangen. Eeuwen voor Christus was het al een natuursymbool dat de vier punten van de zonnewendes met elkaar verbond. Aan de oostelijke muur hing een mandala, het symbool bestond uit een cirkel die door de punten van de vier zonnewendes ging. De volgelingen van Boeddha zagen er een mystieke betekenis in. Aan de zuidelijke muur hing een ankh, een combinatie van een cirkel met een kruis en hét symbool voor de oude Egyptenaren.

De vier muren en het mogelijke verband met de verdeling van de wereld in symbooldragers maakten me benieuwd naar wat aan de noordelijke muur zou kunnen hangen. Was dat een combinatie van een kruis, een mandala én een ankh zijn?

‘Dat lijkt op een hoorn of zoiets,’ zei Jens.

‘Verdorie, dat is een misthoorn,’ zei ik.

‘Moet je daarvoor vloeken?’ vroeg Bo.

‘Sorry kindje.’

‘Wat is een misthoorn?’ vroeg Vif.

‘Een toeter om te vermijden dat twee boten in de mist botsen, dommerik,’ zei Jens.

‘Wat heb je in je hand Jens?’ vroeg ik.

Jens hief zijn arm omhoog om mij zijn pop te laten zien.

‘Bart Simpson? Waar heb je die vandaan?’

‘Hij lag op jouw zolder,’ zei Jens.

‘En nog veel andere knuffels van ons,’ riep Vif.

Ik herinnerde me de met knuffels volgestouwde speelkamer.

‘Ja, de perzik, de pompoen, de aardbei, de sinaasappel, Mickey, Mini,’ rammelde Bo het rijtje af.

‘En de slaapmutsbeer die ik van jou gekregen heb,’ zei Vif.

‘Hoe komen ze van jullie speelkamer naar mijn zolder?’

‘Dat vroegen wij ons ook af,’ zei Jens.

‘Wat hebben jullie op zolder uitgespookt?’ vroeg ik.

‘We hielden een kussengevecht met de knuffels,’ zei Bo, ‘ik heb er nog nooit zoveel bij elkaar gezien.’

‘Lagen er ook knuffels die niet van jullie waren?’

‘Yep, misschien die van jou,’ zei Jens.

‘En waar kwam het stof vandaan?’

‘Ik had net mijn kleine geelgroene dino naar Vif gegooit,’ zei Jens, ‘die met het belletje binnenin, maar hij ging naast. Toen raakte de speelgoeddino het kader aan de muur.’

‘Wist je dat de dino mijn cadeau voor je geboorte was?’ vroeg ik in een nostalgische bui.

Jens zweeg alsof hij over iets nadacht. Ik maakte me wijs dat de speelgoeddino nu meer waarde voor hem had.

‘Merci,’ zei hij.

‘Welk kader bedoelde je?’ vroeg ik.

‘Dat met die prinses erop, ik weet haar naam niet meer.’

Ik herinnerde een gratis poster van haar.

‘Prinses Diana?’ vroeg Bo.

‘Die ja.’

‘En toen?’

‘Ik dacht niet dat de speelgoeddino het glas zou stukslaan, maar dat gebeurde jammer genoeg wel,’ zei Jens.

‘Nu je het zegt, ik hoorde gerinkel van glas, maar dat bonzen, waar kwam dat geluid vandaan?’

Jens keek naar Bo. Bo trok een gezicht alsof ze de gebeurtenissen op zolder niet zomaar wilde geloven. Vif wilde haar eigen versie over de feiten kwijt en zei:

‘Op de plaats waar Dana hing, kwam een lange gang van stenen palen. En uit die gang kwam die kwaai dino gestapt.’

Bo gaf er blijkbaar niets om dat Vif de naam van de prinses verkeerd uitsprak en vulde het verhaal van haar kleine zus aan:

‘Dezelfde als de speelgoeddino maar veel groter, op zijn rug zat prinses Diana.’

‘Dana,’ verbeterde Vif.

Bo bleef stoïcijns kalm.

‘Je bent gek,’ zei ik, hoewel ik me Diana goed kon voorstellen als de godin van de jacht, op een elegant paard rijdend.

‘Ik ben helemaal niet gek,’ riep Bo.

‘Sorry meisje, zo bedoelde ik het niet.’

‘Ik kan het getuigen,’ zei Jens.

‘Ik ook,’ riep Vif enthousiast en ze stak haar handje in de lucht om op de bijbel te kunnen zweren.

Niets dan de waarheid vertelden ze me, dat stond vast. Dat een grote T-rex mijn filmkamer en zolder naar de vaantjes had geholpen, dat had ik zelf gezien, maar was het werkelijk de prinses die hem had bereiden? Wilde juffrouw Danaë ons misschien zo afschrikken? Was het mogelijk dat ze niet wilde dat we haar zochten? Of moesten we eerst nog andere kamers doorlopen en wetenschap vergaren? Terwijl ik nadacht, maakten de meisjes ruzie om de naam van de prinses.

‘Da-na,’ riep Vif.

‘Gek, het is Di-a-na,’ wist Bo.

Ik mengde me niet in het gesprek. Het was duidelijk dat Diana dezelfde letters bevatte als Danaï, en over Danaï en Danaë hadden de dames ook al scènes gemaakt.

‘Nu weet ik nog niet waar het stof vandaan kwam,’ zei ik.

‘De stenen palen vielen een na een achter de dino in stukken. Niet in grote brokken, maar tot stof.’

‘Oké,’ zei ik, maar dat was het niet.

De meisjes renden gillend door de kamer en maakten op hun eigen manier zichzelf weer vriendinnen van elkaar. Jens stond naast me en keek naar de misthoorn aan de muur. Hij deed een poging om hem van de haak te halen, maar daarvoor was hij nog te klein.

Toen ik de misthoorn in mijn handen had, kwamen ook de meisjes erbij staan. De hoorn was niet al te groot. Hij leek op een heel korte trompet zonder drukknoppen. Het metaal glansde, maar ik kon onmogelijk zeggen van welk materiaal hij was gemaakt. In

de krul zat een leren handvat voor een tamelijk kleine hand, hij leek wel gemaakt te zijn voor een kinderhand.

‘Mag ik blazen?’ vroeg Jens.

‘Nee, ikke,’ zeurde Bo.

‘Hier Vif, jij mag blazen zo hard je kunt, oké?’

Ik overhandigde de hoorn aan de kleinste van de drie, omdat de twee groteren haar wegduwden.

Jens en Bo keken toe hoe Vif een poging waagde. Ze lachten in hun vuistje omdat hun zusje er geen geluid uit kreeg.

‘Kijk Vif, je moet je lippen op het mondstuk zetten zoals je aan een papfles zuigt. Vergeet niet eerst goed adem te halen.’

‘O,’ zei ze.

Ze deed een tweede poging. Haar buikje rees op van de lucht die ze naar binnen hapte en haar mondje kleefde zich aan het mondstuk vast. Na wat pruttelende geluiden klonk eindelijk een harmonische klank weer. Het was ook de sleutel die de deur naar de volgende kamer opende.

De houten muren en de vloer plooiden zich open tot een vlakke zee, het plafond veranderde in een azuurblauw gewelf met enkele schaapjes van wolken erin. Het was een hele opluchting toen ik merkte dat we op de voorplecht van een modern jacht stonden. Ik hoorde geen geluid van een draaiende motor, de boot dobberde als een speelbal op de kalme zee.

De kinderen waren niet eens verbaasd over de vreemde capriolen van hun wereld. Onze zwemkledij paste goed bij het zonnige weer op zee en de zwoele wind blies het grijze stof eraf.

Ik nam de misthoorn uit Vifs handen en tuurde in het rond op zoek naar menselijke aanwezigheid. Jens dacht dat het zijn beurt was om te blazen en probeerde de hoorn uit mijn handen te trekken.

‘Hou op Jens, eerst zoeken we de eigenaar van deze boot.’

We stonden aan stuurboord en liepen naar het achterdek tot vlak bij het kleine deurtje van de kajuit. Dat ging gemakkelijk open,

maar de stuurcabine was leeg. Er was geen bootsman aan het roer te zien.

‘Ahoy,’ riep ik, maar niemand antwoordde.

Ik daalde het trapje af. De kinderen volgden me op de voet de kajuit in. De boot was groot genoeg voor een gezin van zes. Aan stuurboord was een grote tafel met daarachter een lederen hoekbank met groene kussens en dekens erop. Aan bakboord hingen geeloranje gordijnen die de kooien afschermden. Binnen de kortste keren gooiden de kinderen met de kussens van het bankje achterin en speelden ze met de bloempotjes en de speelgoedmannetjes die op zeerovers leken.

Aan de voorkant was een panoramisch venster. Ik aanschouwde de open zee en merkte dat er iets veranderd was.

‘Kijk Zeno, ijsbergen,’ zei Jens, ‘is dat niet raar?’

Bo keek bezorgd, maar Vif speelde gewoon voort met een pop in de vorm van Popeye.

Om alles nog wat vreemder te maken daalde de zon als een vuurball in recordtijd naar de horizon en steeg de vollemaan even snel op uit het sissende zeeoppervlak. Het licht van de maan scheen over de ijsbergen en maakte er een boeiend schouwspel van.

‘Ik ga eens kijken of de motor start,’ zei ik.

‘Ik ga mee,’ zei Vif en rende het trapje naar de stuurcabine op. De contactsleutel hing naast het roer te bengelen.

‘Mag ik hem aanzetten?’ vroeg ze.

‘Natuurlijk kapitein.’

‘Ben ik de kapitein?’ vroeg ze.

‘Yep, en ik ben jouw eerste matroos.’

‘De beste.’

‘Dat hoop ik toch.’

Vif draaide de sleutel, maar de motor sloeg niet aan, de elektrische startmotor gaf zelfs geen kik.

‘We moeten naar het motorcompartiment, misschien kan ik het probleem snel oplossen.’

Op het gebied van verbrandingsmotoren kon ik mijn mannetje staan.

Vif en ik verlieten de stuurcabine en liepen aan stuurboord langs de smalle zijkant naar het voordek. Ik zocht naar een opklapbaar deksel waaronder een motor verstopt lag.

Plots schrok ik van een kloppend geluid achter mij. Ik draaide me om en zag Bo en Jens achter het panoramische venster zitten.

‘Wat doen jullie daar,’ riep Bo.

Jens wachtte mijn antwoord niet af en liep naar de achterkant van de kajuit. Ik maakte met een wenk duidelijk dat Bo ook moest komen, want het leek me beter het gezelschap bij elkaar te houden.

Terwijl ik wachtte op Jens en Bo bekeek ik aandachtig de voorkant van de boot. Door het felle maanlicht kon ik de verschillende onderdelen ervan goed onderscheiden, maar wat helemaal in de spits stond kon ik niet zo snel thuisbrengen. Omdat er geen enkel deksel in de voorsteven te zien was, besloot ik het onbekende ding van dichterbij te bekijken. Vif liep mee en riep:

‘Dat zijn schoenen.’

Bootschoenen.

Jens en Bo waren ondertussen bij ons komen staan.

‘Van wie zijn die schoenen?’ vroeg Jens.

‘Ik weet het niet,’ loog ik.

In gedachten zag ik de kapitein van de boot vergeefse pogingen doen om de motor te starten. Ik kon me voorstellen dat hij voor de laatste keer de misthoorn had laten weerklinken – ook al was er geen mist – en toen van de boeg was gesprongen. De bootschoenen waren een symbool van ‘man over boord’, gewild en niet per ongeluk.

In mijn linkerhand hield ik nog steeds de misthoorn vastgeklemd. In een plechtig moment zette ik hem aan mijn lippen om een laatste groet aan de zelfmoordenaar te brengen. Het trompetteren weerkaatste tussen de ijsbergen die dichterbij dan ooit waren – ze leken ons te willen ommuren tot een kamer van ijs

– maar het had helemaal geen effect. Enkel de kou deed ons nog heviger rillen.

‘Kom kindjes, terug naar binnen.’

Ik nam de bootschoenen op en volgde de kinderen.

Toen we aan tafel zaten, vroeg Jens:

‘Wat gaan we eten?’

‘Laten we in de koelkast kijken,’ zei ik en legde de misthoorn erbovenop.

‘Ik heb grote honger,’ riep Bo.

‘Ik kan wel drie kinderen opeten,’ zei ik.

Het was lachen geblazen tijdens het plunderen van de ijskast. Er lagen een heleboel tomaten in, minstens tien yoghurtpotjes, enkele repen chocolade, een grote pot appelcompote, een harde salamiworst waarvan al een stuk afgesneden was, een tweetal eieren, één sinaasappel en vier chocoladewafels met fruitvulling. Er was geen brood aan boord. In een kastje boven de koelkast vonden we blikjes bonen, erwten, wortelen, ananas, worstjes, sardines en zalm, een voorraad voor minstens vier weken.

Het eten smaakte beter dan ooit. Na het avondmaal wilden de kinderen buiten gaan spelen.

‘Meisjes, we hebben hier geen tuin om in te spelen. En Jens, ook geen straat om te voetballen.’

‘Er is zelfs geen bal,’ zei Jens.

‘Dan kunnen we eindelijk meisjesspelletjes spelen,’ zei Bo.

Terwijl de kinderen daarover nadachten begon ik de tafel af te ruimen en het kleine aanrecht in de smalle keuken achteraan schoon te maken, voor het geval de eigenaar onverwacht weer opdook. Toen ik daarmee klaar was, stelde Jens voor:

‘Zeno, jij zegt wat we moeten doen en wij doen het.’

‘Oké, laat me denken. Wat dacht je van honderd meter achteruitlopen en terugkomen.’

De kinderen lachten slap met mijn domme grap.

‘Maak er dan twee meter van.’

Dat deden ze een voor een.

‘Op je hoofd op de bank staan.’

Dat deden ze alle drie tegelijk. Alleen Jens slaagde in de proef. Ik beval nog enkele dingen en ze deden het allemaal zonder erbij na te denken. Even konden ze de tv missen, ook al was televisiekijken thuis hun favoriete bezigheid.

Ineens stond Jens op en schoof het bovenste gordijn aan stuurboord open. Ik had al vermoed dat daar de kooien waren, maar er kwam nu ook een mini-tv met ingebouwde dvd-speler tevoorschijn. Jens’ intentie om te gaan slapen vervloog snel bij het vooruitzicht van een spannende film.

‘Dat valt mee,’ zei hij.

De dubbelpunt van het groene klokje knipperde lustig. Het betekende dat er nog voldoende stroom aan boord was, ook al flikkerde de lamp aan de zoldering af en toe.

Jens drukte zonder vragen op de afspeelknop.

‘Hé, wacht even,’ riep ik, maar het was al te laat.

Ik herkende de intro van een dinosaurusfilm.

De kinderen waren wild enthousiast over de film.

‘Er lopen mensen en dino’s op dat eiland rond. Hoe kan dat?’ vroeg Bo.

Ik keek haar verwonderd aan, want het meisje wist niet hoe juist haar opmerking was.

‘Goed zo Bo, de oermens heeft nooit een dino ontmoet, toch droomt de mens ervan in het landschap van de dinosauriërs te kunnen wandelen. Geef toe dat ze fascinerend zijn.’

Ze begreep dat ik de speelgoeddino bedoelde die op zolder in een levende T-rex was veranderd.

‘Willen jullie eens stil zijn?’ vroeg Jens.

Tijdens de film bleek hoeveel schrik de kinderen hadden van de virtuele monsters op het tv-scherm. Toen een dinomuul in een oogwenk een ongelukkige in zijn wc-hokje opslokte, schaterde Bo het uit van pure angst. Vif was ondertussen al onder de kussens van de bank gekropen. Jens hield zich sterk door naar de gruwelijke

taferelen te blijven kijken. Op dezelfde manier gaapte ik soms naar bloederige chirurgische ingrepen op tv.

Tot mijn verbazing gingen ze na de film onmiddellijk akkoord met mijn huiselijk bevel om naar bed te gaan.

‘In welke pyjama’s moeten we slapen?’ vroeg Vif.

‘Kijk eens in de kast naast de tv,’ stelde ik voor.

‘Ik doe geen pyjama van iemand anders aan,’ riep Bo.

Die kon inderdaad niet lekker zitten, daarom zei ik:

‘Ook goed, slaap in jullie zwemgerief.’

Dat leek hen een goed idee. Er waren zes kooien, twee sets achter elkaar van drie bedden boven elkaar. Jens legde zich bovenaan, Bo in het midden en Vif moest van mij beneden liggen.

‘Doe de netten dicht zodat jullie er niet uit vallen.’

Ik bukte me om in het onderste bed van de tweede rij te gaan liggen, in bloot bovenlijf maar met mijn lange broek nog aan.

‘Slaap wel,’ zei ik en knipte het licht uit.

Niemand reageerde.

‘Slaap lekker en morgen gezond weer op,’ merkte ik op.

Ze giechelden. Maar ze hadden niet in de gaten dat ik Sonja Barend in haar tv-show nadeed.

‘Snaveltjes toe en slaap lekker,’ zei Vif.

De Fabeltjeskrant uit mijn eigen kindertijd kenden ze van de vele herhalingen.

Het duurde niet lang of de kinderen sliepen. Vif bonkte voortdurend met haar handen tegen de wand van de kajuit waardoor ik niet kon inslapen. Jens reisde van de ene kant van zijn kooi naar de andere, pratend in zijn slaap. Buiten hoorde ik de ijsbergen kraken. De boot bewoog amper.

Gelukkig wiegde de bijna geluidloze ademhaling van Bo me in een droomvolle slaap.

Ik ren naar het portaal van het kasteel omdat het begint te regenen. De deur gaat gemakkelijk open, het geluid van een knetterend open haardvuur komt me tegemoet. Ik ga naar binnen, loop naar de

woonkamer en schrik halverwege op van de voordeur die met een harde slag in het slot valt.

Een man in lang gewaad staat voor de flakkerende vlammen van de haard, zijn armen wijd uit elkaar geslagen als de Zoon van God aan het kruis. In zijn linkerhand ligt een kronkelende zaadcel van een reus, als een spartelende vis op het droge. In de andere hand weegt hij de eikel van een reuzin. Hij heft zijn armen tot boven zijn hoofd op en laat de cellen samensmelten. Daarbij transformeert de man naar een vrouw die veel op de roodharige Sonja uit de film lijkt. Ze draait zich om en kijkt me vragend aan.

Een reuzensprong brengt me tot aan de rand van haar lichaam en dat van mij past er goed in, als mijn skischoenen die wellustig in de bindingen van een stel ski's klikken. Mijn mensenhuid is als het geile omhulsel van seksuele lust. En wat voel ik?

De borsten van juffrouw Danaë.

Een symfonie van knallen die ergens het nieuwe jaar luidruchtig inleidden haalde me uit mijn dromen. Vuurwerk midden op zee? Ik wreef mijn ogen uit en moest ze geloven, want vuurpijlen schoten omhoog en ontploften in allerlei vormen en kleuren. Ik liet het licht in de kajuit uit omdat het schouwspel achter het venster zo beter tot zijn recht kwam.

‘Waar is dat feestje?’ vroeg Jens vanuit zijn bed.

Ik antwoordde niet omdat hij het zelf al begreep.

Bo kroop uit haar kooi en gaapte naar het schouwspel.

Bij de eerstvolgende ontploffing van een vuurpijl viel een droomflard van mijn hersenpan. De reis door de kamers van het kasteel was begonnen met de wil van Bo om me te koppelen met juffrouw Danaë. Ik had toegegeven, ondanks mijn sceptische houding. Nu bleek uit mijn droom dat de juffrouw ergens in het kasteel opgesloten zat.

‘Wauw,’ riep Vif die ook wakker was geworden.

Ze ging bij haar zus staan en keek naar buiten.

‘Misschien is er iemand in nood,’ zei Jens terwijl hij uit het zijn kooi klauterde.

‘Ik weet het niet. Wat stellen jullie voor dat we doen?’

Ik vond het opmerkelijk dat ik de mening van de kinderen vroeg, alsof ik zelf geen uitweg kende.

‘Ik moet kleren hebben,’ riep Vif.

‘Oké,’ zei ik, ‘plassen, wassen en kleren zoeken.’

Ik stak het licht aan en liet me uit mijn kooi zakken. De kinderen stonden naast elkaar, als matrozen die wachten op de instructies van hun kapitein. Het bovenste stuk van Bo’s gele bikini was tijdens haar slaap naar boven geschoven.

‘Kijk de tetjes van Bo eens,’ riep Jens.

Bo trok het bovenstukje recht en sloeg tegelijk met haar andere hand naar Jens. Het was jammer genoeg ernaast.

‘Jens, hou je fatsoen,’ riep ik.

Hij gehoorzaamde onverwacht snel.

In karavaan liepen we door de kajuit naar de achtersteven. Aan stuurboord was een deur, die opende ik. Er kwam een badkamer tevoorschijn, groter dan ik had verwacht. Ze bestond uit een doucheceel, een wasbak en een klein toilet. Er was maar plaats voor één persoon, of twee kinderen.

‘Ik kleed me niet uit waar jongens bij zijn,’ riep Bo.

‘Ik ook niet,’ zei Vif.

‘Meisjes eerst,’ zei ik.

Ik wenkte Jens dat hij mee moest komen. Terwijl we in de stuurcabine op de meiden wachtten, hadden Jens en ik een volwassen gesprek.

‘Mamma en pappa doen ook andere dingen onder de douche.’

‘Wat dan?’ vroeg ik.

‘Ze vrijen.’

‘Wat weet jij daarvan?’ vroeg ik.

‘Ik weet wat vrijen is, dat is knuffelen op een harde manier.’

Dat was geen slechte uitleg.

‘Jens, je weet niet hoe dicht je bij de waarheid zit.’

Zijn gezicht verried verwarring.

De kinderen gehoorzaamden me blindelings. Ik vroeg me af waarom ze dat niet altijd deden. Ze waren zelfs bereid om kleren van iemand anders aan te trekken. Onder elke kooi zat ook een lange lade. Daaruit toverden we kleren van een gezin dat klaarblijkelijk uit een paar ouders en een stel kinderen van ongeveer dezelfde leeftijd als Vif, Bo en Jens bestond.

Terwijl ze iets voor zichzelf uitzochten, vroeg ik me af wat er met de moeder en haar kinderen was gebeurd, als alleen de schoenen van de vader op de boot waren achterbleven. Ik vond een boxershorts en een lange grijsgroene jeans die me pasten, daarover trok ik een geel T-shirt en een lichte trui van grijze stof. Om de hoge schoenen aan te trekken zette ik me op het bed.

Onverwachts kraakte de boot hevig. We staarden door het panoramische venster en zagen de ijsmuren dichterbij dan eerder. De bergen hadden ons helemaal ingesloten. Doorheen de bijna doorzichtige ijsmassa zag ik een vroege zonsopgang.

‘Kleed je warm en zoek een paar schoenen,’ zei ik, ‘snel.’

Hun aandacht ging onmiddellijk uit naar de zoektocht voor schoenen. Als zij nu ook nog een paar met de perfecte maat vonden, moest ik concluderen dat we in onze eigen boot op zee voeren en dat ik overboord was gesprongen. Of was ik met twee kinderen onder mijn armen en één op mijn rug weggevoegen? En waar was mijn vrouw dan gebleven?

‘Allemaal klaar?’ vroeg ik toen ik klaar was.

Mijn drie matrozen stonden al gereed. Jens salueerde en Vif probeerde hem na te doen, maar ze bakte er niets van. Ze tuurde als een indiaan over de vlakte en weerde met haar hand de zon uit haar ogen.

‘Geef acht,’ riep ik, ‘inspectie van de troepen.’

Hun kleren kwamen matroosachtig over. Jens droeg een iets te grote zwarte broek waarvan hij de pijpen in een paar rubberen botjes had gestoken, zwarte. Boven de broek droeg hij een groenrood regenjasje.

Bo had haar gele bikini verwisseld voor een gele regenjas, maar ik zag niet wat ze daaronder had aangetrokken, hopelijk iets warm. Haar stretchbroek had een vreemde bruine kleur die echter goed bij het gele jasje paste. Ze had ook een paar rubberen botjes in haar maat gevonden, in het rood.

De kleinste matroos stond in het midden en ik vond haar het mooiste. Vif had voor een echte matrozenmuts gekozen en een lichtgroene dikke trui met Donald Duck erop genaaid. Haar donkergroene broek was van dezelfde stof als haar trui, iets te kort van pijpen wat ze met botjes had kunnen verdoezelen. Ze droeg een paar lage schoenen van een maat die eerder voor Bo bedoeld waren, gele dus.

Hun schoenen vormden toevallig de Belgische vlag.

‘Zit alles prima?’

Ze knikten. Onze reis kon niet meer stuk, maar de boot kraakte hevig. Hoogtijd om het zinkende schip te verlaten.

Ik griste de misthoorn van de ijskast en liep voorop, door de lange kajuit naar de stuurcabine en daarna over het trapje naar boven en naar buiten. Vanaf het achterdek aan stuurboord controleerde ik de boot.

Van het plafond van de ijskamer viel af en toe een dikke druppel naar beneden. De muren waren niet doorschijnend, toch scheen een diffuus, oranje licht erdoorheen. Ze waren minstens tien meter hoog en schuurden tegen de boord van de boot. Ze hielden hem gevangen.

‘Bo, het is jouw beurt om te blazen,’ zei ik en overhandigde haar de kleine misthoorn.

‘En ik?’ vroeg Jens.

‘Jij mag de volgende keer dat – ’

Een klare toon uit de misthoorn onderbrak mijn zin. Bo wist van geen ophouden en blies haar longen leeg. Ik trok de misthoorn van haar mond en hield hem angstvallig vast.

Aan bakboordzijde was een gat dwars door het ijs verschenen. Ik nam aan dat dit het effect was van het geluid uit de misthoorn en zei:

‘Kom kinderen, daar moeten we zijn.’

We liepen via de achterplecht naar bakboord terwijl de polyester onder de druk van het ijs kraakte. Het gat in het ijs was rechthoekig met de lange kant naar boven, het leek op een deuropening voor kinderen. De tunnelwand was grijs, alsof hij geschilderd was. Aan het einde bewoog iets kleurigs, maar ik kon er niets in herkennen.

De boot kraakte weer hevig.

‘Vlug Vif, jij gaat eerst.’

Ik nam haar onder de oksels vast en zette haar op de rand van het gat. Vervolgens nam ik Bo in dezelfde greep beet en hief haar in

de tunnel. Ze gleed bijna uit, maar ik kon haar op tijd recht houden. Jens krom van boord en wilde verder lopen.

‘Hé, wacht even, help mij eens.’

Hij kwam terug en trok me omhoog.

‘Bedankt,’ zei ik, ‘we gaan verder.’

Ik keek nog één keer achterom naar de boot die heviger kraakte. Het beeld van de door het ijs ingesloten boot werkte inspirerend. Het idee was een kunstwerk waard, mooi en lelijk tegelijk, zoals dat met de meeste kunstwerken het geval was.

De kinderen konden rechtop lopen, maar ik moest me bukken. De gang verbreedde en verhoogde gestaag zodat ik uiteindelijk ook mijn rug kon rechten. We liepen naar wat ik als een breedbeeldtelevisie aan het einde van de grijze gang herkende.

In de verschillende kamers die we al hadden doorlopen, hadden we niet noodzakelijk alles even mooi gevonden. Bo vond de wereld van de dieren afschuwelijk, Vif moest niets van de elektronenwereld hebben en Jens zweerde bij actie en geweld. Ik hield niet van volle mensensteden, maar het waren net die steden die de tv ons liet zien.

De tv was verticaal opgesteld en toonde het zoveelste wereldbeeld door de ogen van een ander. Een onzichtbare hand zapte ons voorbij honderden kanalen. De meeste zenders kraamden onbenullige informatie uit. De journalisten waren op sensatie belust omdat de kijkers dat wilden zijn. Nieuwsbeelden toonden saai plaats delicten. Meestal hing de dood ergens in een hoekje de goede sfeer te bederven.

Ze toonden een ooperatie van een vrouw die last had van oorsuizingen. Een staking van taxichauffeurs in een van de drukste steden van de wereld, voor één keer waren er geen files. Vijf triolieten van Stonehenge met hun spleten, te smal om mensen door te laten maar breed genoeg voor zonnestralen. Maya's die hun doden onder de vloer van hun eigen huis begroeven, in tegenstelling met onze aanpak om het kerkhof zo ver mogelijk weg

te steken. Een man die alleen woonde, maar zijn huis was groot genoeg voor een gezin met tien kinderen.

Het beeld van de eenzaamheid deed me nadenken over mijn eigen ascetische leven. Was het leven niet veeleer omgaan met je soortgenoten dan in je eentje? Moest ik me vasthouden aan de normale gang van zaken? Opgroeien, puber worden, liefde zoeken, er halsoverkop mee trouwen en kindjes krijgen, om daarna een nieuwe relatie te beginnen. Of moest ik me toch maar eens voortplanten en kijken hoe ik mijn kinderen opvoedde?

Het tv-scherm kleurde ineens grijs, zoals de wanden van de tunnel. De voorstelling was gedaan. Ik keek achterom en ook daar had een grijze muur zich gematerialiseerd.

‘Weer gevangen,’ zei Jens.

‘Ik wil hier weg,’ riep Bo.

Door Bo’s reactie begon Vif naar haar mamma te vragen.

‘En juffrouw Danaë in de steek laten zeker? No way,’ riep ik.

De zoektocht naar de juffrouw was nu het belangrijkste in mijn leven. De kinderen hadden me gepusht, ook al was het hebben van speelkameraadjes hun enige beweegreden. Zo jong en al kleine egoïstjes. En hoe knap was juffrouw Danaë dan wel? Of was zij louter een mistige vorm, een grijs silhouet dat de schijn van een echt wezen ophield? Geesten waren we al tegengekomen, dat waren zielen zonder vorm zoals Univère, maar ik verwachtte ook golems op het feestje, dat waren vormen zonder ziel.

Aan Bo’s gezicht merkte ik dat ze zichzelf als drijvende kracht zag. Ze zei vol goede moed:

‘Nu we hier toch zijn, moeten we er het beste van maken.’

‘Wat vind jij Vif? Heb jij mamma nog nodig of ben je tevreden met mij als je tijdelijke pappa?’

Ze nam mijn hand in die van haar, niet omgekeerd.

‘We moeten een team blijven, dan kunnen we alles aan,’ zei ik, ‘akkoord jongens?’

De meisjes knikten en keken toe hoe Jens een uitweg begon te zoeken door op de grijze wand te bonken.

‘Ik ken een kortere weg,’ beweerde Bo toen ze zag dat Jens’ oplossing geen zoden aan de dijk bracht.

‘We kennen niet eens onze bestemming,’ zei ik.

‘Ik wel,’ zei Bo.

‘Waar moeten we dan zijn Bo?’ vroeg Jens.

‘Op zolder, daar vinden we Danaë.’

‘Dana,’ zei Vif.

‘Het is Danaë,’ wist Bo.

Vif twijfelde en zei:

‘Nee, het is Danaï.’

‘Sukkel,’ zei Bo.

‘Oen.’

‘Hou op meisjes,’ zei ik en was blij dat Jens zich niet in het gesprek mengde, ‘hoe meen je naar die zolder te gaan?’

‘De virtuele trein brengt ons wel.’

‘Bo, je weet er niets van,’ wist Jens.

‘Leg dat eens uit,’ zei ik en krabde me achter de oren.

‘Je hebt het zelf gezegd,’ zei Bo, ‘we moeten ons voortdurend afvragen wat echt is en wat niet, anders vergeten we hoe we het verschil kunnen onderscheiden.’

Ik dacht heel hard na en zei:

‘Ik herinner me niet dat gezegd te hebben.’

‘Je gaf toen het voorbeeld van een boek of een film bekijken, radio beluisteren, onze eigen huid of die van een ander bevoelen, bloemen ruiken en eten smaken. Dat zijn allemaal virtuele realiteiten die ons de weg wijzen naar onszelf.’

‘Bo, waar heb je in godsnaam die filosofie opgesnoven?’

‘Jij hebt me dat geleerd,’ hield ze vol.

Langs welke duistere droombeelden van Bo’s wereld moesten wij nog gaan om de waarheid te achterhalen?

‘Oké, het is al goed. Hoe komen we nu op die neptrein?’

‘Mag ik eens op die misthoorn blazen?’ vroeg Jens.

Ik had de hoorn half in de achterzak van mijn broek weggestoken.

‘Verdomme, ik was hem bijna vergeten,’ zei ik, ‘hier jongen, speel eens een deuntje.’

Jens bracht er niet veel van terecht. De klank die vrijkwam kon je niet bij die van de harmonischen catalogiseren, eerder bij de chaotische. Het was de beurt aan Bo en Vif om hun broer uit te lachen.

Niet veel later weerklonk een treinfluit, en vanuit de verte naderde een locomotief met zijn witgrijze stoompluim. Een echte trein. Wat ik niet verwachtte was de snelheid waarmee het ding naderde.

‘Uit de weg kinderen, aan de kant.’

Net op tijd, maar ook weer niet. Het volgende moment stond hij sissend stil op de sporen. Achter de loc hingen heel oude treinstellen, elk compartiment had zijn eigen deur. Eén van de zijdeurtjes stond uitnodigend open.

Een stem riep om dat we mochten instappen.

‘Kom,’ riep Bo.

Ze gaf het voorbeeld door als eerste in te stappen. Wij volgden. Toen ik het deurtje achter mij dichtklapte, zette de virtuele trein zich langzaam in beweging.

We hadden een compartiment van zes zetels voor ons alleen, eerste klas. Aan de ene kant scheidde een houten paneel ons af van de gang door het treinstel, aan de andere kant was een raam. We zetten ons in de dikke, zachte zetels en keken naar buiten.

Bomen suisden voorbij, allerlei huizen, wegen met auto’s, vogels in de lucht, heel hoog een stalen vogel blinkend in de zon, witte en donkere regenwolken. Kortom, de wereld zoals wij die het beste kenden. Maar er gleed regelmatig een donkere schaduw over ons heen, als van een molenwiek die langs het raam ruiste.

We reden een kerkhof voorbij. Een eenzame slordige man stond aan een open graf en zwaaide zo enthousiast als een kind dat zou doen. Zonder na te denken wenkte ik terug en in een flits

verdween de man uit het zicht. De gedachte dat ik naar mezelf had gezwaaid kon ik nadien moeilijk uit mijn brein verbannen.

‘We komen aan in Hasselt. Eindstation van deze trein. Gelieve ons te verontschuldigen voor de opgelopen vertraging,’ riep een zangerige treinconducteur af.

Ik kon een glimlach niet onderdrukken.

‘Kom kinderen, we zijn er.’

Voor het station stond een lijnbus te wachten. We stapten in en ik gaf de chauffeur de opdracht naar het cultureel centrum van Hasselt te rijden, want ik had een verrassing voor de kinderen.

Niet veel later stopte de bus voor een groot gebouw. Toen de kinderen als kleine robots van de bus stapten vroeg ik me af of ik hen ooit nog uitbundig zou krijgen.

Ik wist niet of het de swingende muziek was, maar plots renden de kinderen het gebouw binnen zonder zich zorgen te maken om het toegangsbewijs.

Toen ik de zaal binnenging, was een poppenmeester met zijn act bezig. Hij liet de poppen allerlei kunstjes doen. Als apotheose wekte hij een skeletpop uit een doodkist op. De pop maakte voetstappen alsof hij rende, terwijl hij gewoon wandelde. Toen riep de poppenmeester een stoere knaap naar voren die hem bij zijn volgende act kon helpen.

Jens was de gelukkige. De jonge voelde zich niet op zijn gemak, hij stond daar maar wat en vroeg zich waarschijnlijk af wat zijn deel in het optreden was. Gelukkig maakte de poppenmeester tekens in de lucht zodat Jens ongeveer wist wat hij moest doen. Hij danste met magere Hein mee. Het tafereel stond symbool voor de dood onder ons, dichterbij dan ooit, ook al waanden we hem op het kerkhof enkele kilometers buiten de dorpskern. Het was een luguber toneel, maar ook dwaas, want iedereen lachte ermee.

Toen Jens het podium verliet, kreeg hij een hartelijk applaus. De doodspop zwaaide hem na met zijn grote geraamtehand. Vif en Bo lachten zich een bult omdat Jens bloosde. Ik zweeg wijselijk.

Door het applaus heen zei Jens:

‘Anouk heeft me verteld dat er vijf meisjes verliefd op me zijn. Ben jij ook populair geweest?’

‘Wat is dat volgens jou, dat populair zijn?’ vroeg ik.

‘Dat ik knap ben, dat ik goed kan leren, dat ik goed kan voetballen, dat ik mooi kan spreken, dat ik de beste ben,’ zei hij met nog meer vuur in zijn stem.

‘Ik ben nooit populair geweest op school.’

‘En op het werk?’

Ik dacht even na.

‘Misschien, maar ik weet niet of ik daar trots op moet zijn.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik maak mijn collega’s aan het lachen door de dommerik uit te hangen, zo voel ik me op en top filosoof.’

‘Wat is een filosoof?’ vroeg Jens.

‘Ken je Socrates?’

‘Nope.’

‘Die man vroeg zich als eerste af wat hij als mens op deze wereld kon uitrichten. Die zijn weg wil ik volgen.’

Alleen zijn dood was wat tragisch geweest, maar dat verhaal hield ik voor mezelf.

Jens draaide met zijn ogen. Hij vroeg niet verder omdat hij dacht dat ik gek was.

‘Heb je al eens van Zeno van Elea gehoord.’

Jens schudde zijn hoofd.

‘Het is jammer dat jullie geen filosofieles krijgen,’ zei ik.

‘Zeno van Zoon, doe normaal. Straks smijten ze ons buiten,’ zei hij, ‘ik zal je een geheimpje verklappen. Het zijn er geen vijf maar drie.’

‘Drie wat?’

‘Drie meisjes die verliefd op mij zijn.’

‘Ach zo.’

‘Jens,’ riep een meisje dat achter hem was komen staan.

Van perfecte timing gesproken.

Jens draaide zich om en keek het knappe meisje met halflang rossig haar verbaasd aan.

‘Anouk?’

‘Ga je mee buiten spelen?’ vroeg ze mooi articulerend.

Ze had waarschijnlijk dictie gevolgd, zoals Jens.

Hij maakte zijn blik voor even van het wicht los en keek achterom naar mij. Zijn gezicht straalde, waarschijnlijk was zij een van de drie. Ik zou hem geen ongelijk geven als hij onmiddellijk zou toehappen.

‘Doe maar Jens, maar niet te ver weg gaan, hé?’

‘Oké,’ zei hij.

Ik wilde hen achtervolgen, maar ik zocht eerst Bo en Vif. Ik vond hen bij de poppenmeester die de aanwezige kinderen leerde om anders met poppen te spelen.

‘Kom meiden, we gaan Jens schaduwen. Die is net met Anouk naar buiten gegaan.’

‘Wat is schaduwen?’ vroeg Vif.

‘We gaan Jens en Anouk in het oog houden zonder dat ze dat weten. Misschien doen ze dan iets wat niet mag,’ zei ik.

‘O ja,’ riep ze, dat zag ze wel zitten.

We haalden ze gemakkelijk in. Om niet op te vallen verstopten we ons achter de gevels wanneer Jens of Anouk schijnbaar achteromkeek.

Ze liepen hand in hand, als een verliefd koppeltje, door de smalle straten van de stad.

‘Het lijkt erop dat ze naar mijn huis wandelen,’ zei ik.

‘Ik weet een kortere weg naar jouw huis,’ riep Vif.

‘Wat weet jij daarvan,’ zei Bo.

‘Toon ons die weg eens,’ zei ik tegen Vif.

‘Zij kent de weg helemaal niet,’ zei Bo.

‘Bo, laat Vif ook eens initiatief tonen. Als het niet de goede weg is zullen we dat wel merken.’

‘Via het bruggetje en het voetbalveld is het korter, echt waar,’ riep Vif.

Ik geloofde haar, maar Bo duwde haar kleine zus omver en Vif begon te wenen.

‘Bo, laat dat. Ik dacht dat je verstandiger was.’

Haar grimas vertelde me dat ze het zich niet wilde aantrekken.

‘Mag ik op jouw schouders zitten?’ vroeg Vif met tranen in de ogen.

‘Kom meisje, laat Bo maar in haar eigen sop gaarkoken.’

Door de manier waarop ik dat zei verscheen een leuke glimlach op haar gezichtje. Ik torste haar boven mijn hoofd en liet haar weer op mijn schouders zakken.

‘Hierboven heb ik een goed uitzicht, ik kan jouw huis al zien,’ riep Vif.

Ik kon het niet zien, maar Vif wees de goede richting aan terwijl Jens en Anouk om de hoek van de straat verdwenen.

Hand in hand staken we de drukke steenweg over. Eenmaal aan de andere kant haalde ik Vif van mijn schouders en samen met haar zus rende ze via de smalle weg naar de achterkant van mijn huis.

Toen ik in mijn tuin aankwam, stond de achterdeur open. Dat was niet zo opmerkelijk omdat de kinderen de sleutel wisten liggen.

Ik liep naar binnen en vond de drie kinderen in de zetel, kijkend naar de tv.

‘Jens, waar is je liefste?’ vroeg ik.

‘Jij bent gek, ik heb helemaal geen lief.’

‘Je hebt er niet één maar drie,’ zei ik.

Jens glimlachte en keek verder tv. Ik had hem kunnen vertellen dat verliefd-zijn het veel van je krachten vergde, maar ik deed het niet. Als ik niet wist waar juffrouw Danaë gevangen zat, moest Jens ook niet vertellen waar Anouk zich had verstopt.

In een mum van tijd gingen zakjes chips open en lagen snoepgoedpapiertjes her en der op de grond. Op mijn vraag ‘mag dat zomaar?’ antwoordden ze in koor ‘waarom niet?’. Ik kon geen goede reden bedenken, als ze maar niet vergaten hun tandjes te poetsen vóór het slapengaan.

Op commando trokken Bo en Vif een uur later naar de logeerkamer op zolder. Ik was niet voetbal-minded, maar Jens mocht nog even opblijven om de match België-Nederland uit te kijken.

België won met 3-2. Nadat ik Jens met oordopjes van watjes in zijn oren naar dromenland had gestuurd, viel ik ook in slaap.

Ik lig met mijn rug op de houten parketvloer van een zolderkamer en zie een vrouwelijk silhouet op mij af komen. Ik blijf voor dood liggen en zie door spleetogies hoe de slanke gestalte op hoge hakken bij me komt staan.

De dame zakt op een gracieuze manier door haar knieën en lijkt mijn ademhaling te beluisteren. Terwijl ze zich weer opricht, transformeert ze naar een skeletpop waarin ik niemand anders kan herkennen dan Ramses de tweede. Hij steekt onmiddellijk van wal en zegt:

‘Die archeologen hier, dat zijn uilen. Ze zoeken al jaren naar de zin van deze enorme graftombe, maar ze zien niet dat ze is uitgehakt in de vorm van het lichaam van een van mijn vrouwen. Alle lege kamers staan in verbinding zoals de cellen van een lichaam, elke kamer geeft signalen door zoals de stervende cellen dat aan de levende doen.’

Ineens knalt de pop uit elkaar en ik lig niet meer plat op de grond maar dans met een aantal indianenbroeders rond een vreugdevuur. We vieren de eerste verticale equinox en hopen op een goed gesternte voor de leden van de stam en hun nakomelingen. In een grote kring rond het vuur wachten de vrouwen hun eigen vruchtbaarheidsdans af.

Ik spring zo hoog dat ik van de wereld dreig te vallen. Het volgende moment spuit ik mijn zaad als een fontein in het rond en dat maakt vlekken op de parketvloer. Gelukkig verkleinen de zaadplekken zienderogen, alsof het kasteel alle leven opslurpt om het in de kelder op te stapelen. Ik voel dat het zaadsparende mannen haat.

Ik werd wakker omdat mijn bed schudde. Tot mijn grote verbazing lagen we in de zachte zetels van de oude trein die ons naar Hasselt had gebracht, in pyjama. Op de nachtponnetjes van de meisjes stond IN DE ZOMMER AFSpraak IN HET LOMMER geschreven en Jens droeg zijn favoriete groengele pyjama waarop LENTEWEER stond. De schommelende trein op het oneffen traject maakte mij duizelig, maar de kinderen lagen nog mooi te slapen.

Terwijl ik langzaam wakker werd, herinnerde ik me enkele interessante dromen. Blijkbaar stonden de kamers van het kasteel in verbinding zoals de cellen van een lichaam. In een van die kamers wachtte een vrouwenlichaam op zaad. Zaad van een indiaan? Was ik die indiaan? Of stond de indiaan in mijn weg? Hoe ik het ook zou doen, mijn zaad sparen had geen enkele zin, ik moest het deponeren tussen zolder en kelder, de uiterste plaatsen in een huis. Ik nam me voor samen met de kinderen eerst de juffrouw uit de handen van de oude man te redden zodat ik met haar kon trouwen. Ik kon haar achteraf nog altijd zwanger maken.

De trein vertraagde en deed dat met onaangename schokken. Vif schoot wakker. Door haar onbesuisde beweging maakte ze ook Bo klaarwakker. Jens had de meeste moeite met het ontwaken, hij tuurde met spleetoogjes door het raam.

‘Jens, heb jij de misthoorn? Jij hebt er het laatst op geblazen.’

‘Waar zijn we?’ vroeg hij.

‘Ik heb net het bord “Bokrijk” zien voorbijkomen.’

‘Zijn we in Bokrijk?’ vroeg Vif.

‘Stomme koe, waar anders,’ blafte Jens.

‘Och jong,’ reageerde Vif.

‘De trein gaat stoppen,’ merkte Bo op, ‘stappen we hier af?’

‘Luister nu eens. Heeft iemand van jullie de misthoorn nog?’

Het duurde even voordat Jens zei:

‘In het cultureel centrum heb ik er nog op willen blazen, maar een oude brompot trok de hoorn uit mijn mond.’

‘Univère?’

‘Voor mij lijken alle oude mannen op elkaar,’ zei Jens.

‘Oké, die zijn we kwijt,’ zei ik hoewel ik dat niet oké vond.

De remmen van de trein piepten hevig. We kwamen aan in een station, maar de conducteur was nog niet was langsgelopen. Een geluk, want ik had geen vervoerbewijzen.

‘Wat denken jullie? Afstappen of doorrijden?’ vroeg ik.

‘Ik wil de oude boerenhuisjes zien,’ riep Vif.

Ineens begreep ik dat de jaartallen op de oude munten en de grafzerken naar het Bokrijk van de achttiende eeuw verwezen. 1751 en 1764.

‘Akkoord Jens?’ vroeg ik, ‘en jij Bo?’

‘In pyjama?’ vroeg ze.

In onze nachtkledij zouden inderdaad we opvallen. Zelf droeg ik niet meer dan een zwarte boxersshort en een wit onderlijf.

De trein kwam eindelijk tot stilstand.

‘Wij zijn vroeg, dus er zullen nog niet veel bezoekers zijn.’

‘Ik ga niet op blote voeten van de trein,’ riep Bo.

Vif en ik droegen een stel sloffen. Ik herinnerde me dat ik haar op de wc had moeten helpen. Maar Bo en Jens waren blootsvoets.

‘Ik heb daar geen problemen mee,’ zei Jens, ‘dat is cool.’

‘Hier Bo, neem jij mijn sloffen maar,’ zei ik, ‘haast je.’

Ze trok ze aan en slofte naar de deur. Jens deed de deur van ons compartiment open en daalde van het steile trapje af. De kou kon hem niet deren. Vif volgde hem.

‘Gaat het Bo?’ vroeg ik.

‘Ja, het is al goed.’

Ze trok een vies gezicht, maar ze liet zich toch van de hoge trapjes af helpen.

Het was nog heel vroeg, ook nat en koud, vooral aan mijn voeten. Achter ons kwam de trein weer langzaam in beweging. Ik draaide me om en de kinderen volgden mijn voorbeeld.

Achter de weggrijdende trein kwam een ouderwets trekspan tevoorschijn, een soort huifkar getrokken door twee

boerenpaarden met belletjes in het gareel. Op de bok van de huifkar zat een boer in een donkerblauwe kiel en een rood-wit gestreepte sjaal om zijn nek geslagen. Terwijl hij zijn pet als groet afnam en terug opzette, zei hij:

‘Stap maar in, ik breng jullie wel naar een veilige haven.’

‘Gaan we naar een haven?’ vroeg Vif.

‘De boer bedoelt dat we veilig zijn in zijn warme koets,’ zei ik.

We naderden de huifkar terwijl de boer afstapte, een deurtje achteraan opende en een trapje naar buiten schoof.

‘Zal ik de dames helpen instappen?’ vroeg de boer.

Bo keek de oude man raar aan, toch liet ze zich aan de hand over het trapje naar binnen leiden. Het ging iets moeilijker met die grote sloffen aan haar kleine voeten. Vif volgde het voorbeeld van haar grote zus zonder te stoppen met giechelen.

‘De jongheer heeft wellicht geen hulp nodig,’ zei de koetsier.

‘Als je dat maar weet,’ zei Jens en stapte in.

Ik volgde Jens de huifkar in terwijl de boer terug naar de paarden liep. Ik sloot het deurtje achter me en wachtte af. Het was vrij warm onder het zeildoek.

Het interieur was onverwacht mooi. De smalle bankjes waren bekleed met een fluweelrode stof onder dikke kussens. Tussen de gecapitonneerde bankjes stond een vaste tafel van hout die plaats bood aan minstens acht reizigers, het tafelkleed had een bloemenmotief in geel-oranje-groen. Aan de voorkant was een kleine keuken met wastafel ingericht, bovenaan kastjes met raampjes waarachter kopjes, glazen en borden stonden opgesteld. Onderaan waren kastjes zonder raampjes waarachter waarschijnlijk levensmiddelen verstopt zaten, of een gecamoufleerde koelkast.

We zetten ons aan de tafel. Tot mijn grote verbazing lagen er klompen onder. Dat kwam goed uit, ik hoefde niet langer op blote voeten door dit dromenland te wandelen.

De huifkar wiegde even heen en weer, waarschijnlijk omdat de boer op de bok ging zitten. Even later zette het ding zich krakend

in beweging en swingden de belletjes aan het gareel lustig op het loopritme mee. Mijn opa had me ooit verteld dat het gezegde ‘in het zweet des aanschijns’ afkomstig was van het paardenzweet ter hoogte van het gareel, of het aanschijn.

‘Pappa,’ begon Jens, maar hij corrigeerde zichzelf snel, ‘Zeno, hoe weet die man waar we heen moeten?’

Het was niet de eerste keer dat hij mij ‘pappa’ noemde en ik glimlachte om zijn vergissing. Zelfs Bo en Vif hadden die flater al ooit begaan, maar zij zagen mij meer als hun mamma.

‘Mijn zoon, we hadden het hem beter gevraagd.’

‘Ik ben jouw zoon niet,’ merkte Jens op.

‘Dat is jammer,’ zei ik.

Jens liet een glimlach doorschijnen.

‘Jij mist een feestdag,’ merkte Bo op.

‘Hoezo?’ vroeg ik, hoewel ik een idee had van wat ze bedoelde.

‘Jij kunt nooit Vaderdag vieren.’

Het klonk niet zo hard als ik had gedacht.

‘Je hebt helemaal gelijk,’ zei ik, maar de krop zat in mijn keel.

‘Het is wel elk weekeinde oompjesdag,’ zei Vif.

‘Dat vind ik fijn van je Vif. Kom hier, mijn schat.’

Ik zakte door mijn knieën en gehurkt strekte ik mijn armen naar haar uit om haar te omhelzen.

‘Gekkerd,’ zei ze.

In plaats van naar mij toe te komen, veegde ze mij met haar handje in de lucht uit haar nabije omgeving weg.

Elke zaterdagavond of zondagnamiddag deed ik een poging om bij de kinderen te zijn. Meestal verscheurden ze mij letterlijk, want de meisjes wilden met me spelen als Jens in de buurt was en Jens wilde met mij bezig zijn als ik de meisjes dat had beloofd. Het was het een of het ander, een spel met z’n drieën bestond niet.

Ik zat nog steeds gehurkt op Vifs omhelzing te wachten, maar het was Bo die me op het voorhoofd kuste.

‘Waar heb ik dat aan verdiend?’

‘Zomaar.’

Ze bloosde, maar niet lang. Ze had zo haar eigen redenen en die verklapte ze niet waar Jens en Vif bij waren.

Vif wilde me liefdevol in mijn maag porren, maar zonder verwittiging kwam haar vuistje in Bo's gezicht terecht. Bo deelde op slag een elleboogstoot uit en dat was de aanzet tot nog meer duw- en trekwerk.

‘Jij bent een oen,’ zei Bo.

‘Jullie zijn stout, hou eens op,’ riep ik.

‘Jij bent een uilskuiken,’ riep Vif naar Bo.

‘Hola, ik dacht dat jullie elkaar beter konden verdragen.’

‘Hoe langer hoe minder,’ zei Jens.

Ik slaagde erin de meisjes te scheiden. Vif zette zich aan het einde van de tafel en Bo staarde aan de andere kant door het plastic venster naar buiten.

‘Kijk daar, een molen,’ riep ze.

Vif en Jens haastten zich naar het raam en piepten met Bo mee door het kleine venster.

‘Laat mij ook eens kijken?’ vroeg ik.

Bo en Jens weken uiteen, de een naar links, de ander naar rechts. Vif bleef staan omdat ze amper boven de vensterrand uit kwam.

We naderden een dorpje uit de zeventiende of achttiende eeuw. Een molen stond op een kunstmatig verhoogde terp om de wind beter te kunnen vangen. Ze was ongeveer tien meter hoog, de wieken staken er nog een eindje bovenuit. Ik herkende het ding uit een van mijn virtuele reizen: de molen waarvan je de ingang enkel via een spiralende en hellende weg eromheen kon bereiken.

Opeens verscheen de zon vanachter de wolken achter ons. Haar stralen maakten de mooiste regenboog die ik ooit had gezien zichtbaar. De cirkelboog omvatte de molen en het geheel leek op een mandala met ronddraaiend kruis erin. Toen ik het silhouet van de molen een omgekeerde ankh herkende, begreep ik dat de misthoorn hier een magische deur had kunnen openen.

‘Kijk daar, een regenboog,’ riep Jens.

We gaapten door het raampje en lieten ons door het bizarre natuurverschijnsel fascineren. Toen een regenwolk voor de zon schoof, verdween de regenboog spoorlags en kwam de huifkar voor de molen tot stilstand.

‘We zijn er,’ riep Vif alsof ze nog nooit een molen had gezien.

De boer had het achterdeurtje van de huifkar al opengezet en de kinderen haastten zich naar buiten. Ik had wat meer tijd nodig om aan de klompen te wennen.

In plaats van als gids van de molen op te treden, klom de boer terug op de bok en maande de paarden aan verder te lopen door met de teugels op hun achterste te slaan. De huifkar kroop rinkelend van me weg en de boer op de bok keek niet meer om.

‘Wat nu?’ vroeg ik aan mezelf, want de kinderen klommen al over de steile helling naar de ingang van de molen.

Ik besloot ze te volgen.

‘Zeno, klim over het gras, dat is een kortere weg,’ riep Vif.

Ze stond aan de houten deur van de molen, Bo en Jens waren al binnen.

‘Nee, ik loop rond over het pad,’ riep ik.

Vif knikte en verdween in de molen.

Ik verkoos de wijsheid boven de jeugdigheid en bewonderde de molen eerst aan de buitenkant. Ze was van hout, achthoekig van vorm en had twee verdiepingen. Elke zijde had een venstertje per verdieping, behalve de benedenverdieping, want die had enkel een drietal met ronde plankjes afgedekte kijkgaten. Om de wieken in de juiste windrichting te kunnen draaien, hadden de bouwers het volledige dak beweegbaar gemaakt. Elke wiek was minstens vijf meter lang en bestond uit een dikke balk waaraan een raamwerk van smalle houten latten bevestigd was.

Tegen de achterkant van de molen stond een grafzerk met als opschrift: HIER LIGGEN _E __A_EN ZENO VANEIGENS, GESTORVEN DEN 21 MERT 1758 ENDE DANAH VANNOTTE, SYN VROVW DIE STIERF DEN 21 JUNY 1764 BIDT GODT VOOR DE ZIELE AMEN. De zerk herinnerde me aan het grafstenen pad in het arboretum. Wat opviel waren de

voornamen, net zoals die van de juffrouw en die van mij. Ik nam aan dat Danaï, Danaë en Diana van Danah afgeleid waren. Vif en Bo zouden erover discussiëren.

Ondanks de goede staat van de gebeitelde letters was één woord onleesbaar. Uit de context leidde ik af dat de beitelkunstenaar ‘begraven’ had bedoeld. Dat ze in de achttiende eeuw ‘godt’ met dt schreven was wel heel verrassend.

De data waren ook heel opmerkelijk: 21 maart 1758 en 21 juni 1764. De arme man was op mijn verjaardag gestorven, meer dan tweehonderd jaar geleden. En dat jaartal 1764 had ik ook op een oude munt gezien. Veel tijd om daarover na te denken kreeg ik niet omdat Bo riep:

‘Kom je nog?’

‘Ja, het is al goed, ik kom eraan.’

Terwijl ik naar de open deur aan de voorkant liep, hoorde ik Jens vanuit het binnenste van de molen roepen:

‘Kom eens helpen Zeno.’

Op mijn klompen stapte ik de molen binnen en zag dat het interieur verbazend goed gerestaureerd was. De houten balken hadden nog die gelige kleur. Het was er kraaknet en veel was er nog niet gemalen. Er bevonden zich op de benedenverdieping allerlei landbouwtoestellen die ik geen naam kon geven. Aan de wand hingen dikke touwen die me de indruk gaven louter als versiering te dienen. Er lagen her en der scheppen om zakken met meel te vullen, in de hoek lagen balen stro.

Jammer genoeg was de doorgang naar de trap versperd. Een houten hek van anderhalve meter hoog maakte het de bezoeker onmogelijk om de bovenste verdiepingen van de molen te bezichtigen. Jens was echter goed op weg om daar een oplossing voor te vinden.

‘Help mij eens hierover?’ vroeg hij.

‘Wacht, ik denk dat hier nog iemand is,’ merkte ik op en wees naar een trui die in een van de hoeken op de grond lag.

‘Hallo, is daar iemand?’ riep Jens naar boven.

Vif en Bo keelden mee, maar niemand antwoordde.

‘Zie je? Er is niemand,’ wist Bo.

‘Hé molenaar, ben je daar,’ riep ik.

Nog steeds geen reactie.

‘De kust is veilig,’ riep Vif die een oogje in het zeil hield.

‘Ik zal even boven gaan kijken,’ zei ik, ‘als er niemand is, kom ik jullie halen.’

Toen ik over het hek sprong bleef ik met mijn been achter een paaltje hangen en ik donderde aan de andere kant van het hek tegen de harde vloer. Ik verwachtte dat de kinderen me zouden uitlachen, maar hun gezichtjes stonden bezorgd.

‘Mij mankeert niets, het gaat weer,’ zei ik terwijl ik opstond.

Voorzichtig besteeg ik de steile trap naar boven en ontwaarde op de eerste verdieping een lege ruimte. In het plafond zat een gat dat vermoedelijk diende om het koren in zakken te verzamelen.

‘En nu?’ hoorde ik iemand vlakbij vragen.

Ik draaide me om en zag Jens in de trapopening staan.

‘Wat heb ik je gezegd? Beneden blijven.’

‘Er is hier niemand,’ zei Jens, ‘Bo weet het zeker.’

Was Bo misschien de profeet van de dag?

‘Oké dan, roep de meisjes ook maar naar boven.’

‘Jij zult ze moeten helpen, alleen kunnen ze niet over het hek.’

‘Hoe heb jij dat dan klaargespeeld?’

‘Zoals jij, maar zonder te vallen,’ zei Jens terwijl hij uit de opening kroop en de eerste verdieping verkende.

‘Wacht hier,’ zei ik.

‘Zeker mijn heer,’ zei Jens onderdanig.

Ik concentreerde me op de smalle treden van de trap omdat ik er anders gegarandeerd af zou vallen. Eenmaal beneden schoof ik een stoel naar het hek en hielp de meiden er een voor een over. Vervolgens stoven de meisjes naar boven. En ik haastte me erachteraan.

Onderweg naar boven deed een harde slag ergens op de bovenste verdieping het houten geraamte van de molen hevig

kraken. Op de eerste verdieping volgden de slagen elkaar snel op, het geluid leek op een reus die elke drie seconden met zijn vuist op de houten vloer boven ons sloeg. Ik merkte dat de wieken draaiden, omdat een schaduw op het ritme van het gebonk langs de kleine raampjes voorbyschoof.

De kinderen stormden de trap naar de bovenste verdieping op. Ik volgde hen op de hielen. Niet veel later keken we gefascineerd naar het ingenieuze maalmechanisme dat zich daar bevond. Het bestond uit een horizontale centrale as, dezelfde as waaraan de wieken waren bevestigd. Die as dreef een verticale as aan en de draaibeweging werd doorgegeven aan twee andere verticale assen, links en rechts. Aan beide assen waren onderaan molenstenen bevestigd.

‘Wie heeft de molen gestart,’ riep ik door het kabaal heen.

Jens zei iets, maar ik begreep hem niet.

‘Wie?’ vroeg ik, met mijn handen achter mijn oorschelpen.

Jens glimlachte, hij wist dat ik niet goed hoorde in luidruchtige omgeving.

Jens’ handen vormden zich als een trompet rond zijn mond en hij riep:

‘De man die tegen de molens vocht.’

Ik had hem verstaan, maar hem begrijpen was andere koek.

‘Wie bedoel je daarmee?’

Hij wees naar een punt achter mij.

Ik draaide me rond mijn as en schrok me een hoedje. Op een stoel in een duister hoekje van de molen zat een oude man. Aan zijn magere gezicht en zijn verwaarloosd harnas herkende ik onmiddellijk Don Quichot, de dolende ridder. Zijn blik was naar de vloer gericht. Hij zat er terneergeslagen bij.

Ik draaide me terug naar Jens en vroeg:

‘Is dat de molenaar?’

Jens schokschouderde.

Ik draaide me weer naar Don Quichot en vroeg:

‘Ben jij diegene die ik denk dat je bent?’

Het lawaai op de achtergrond maakte een conversatie bijna onmogelijk. Toch was mijn vraag de oorzaak van zijn kwiek opkijken. De ridder zette zich wat rechter op de ongemakkelijke stoel – voordien had hij er als een zak meel in gelegen – en keek rond. Zijn blik raakte echter die van mij niet.

‘Ben jij Don Quichot?’ vroeg ik nogmaals.

De ridder stond van zijn stoel op – zijn bewegingen veroorzaakten een kabaal vanjewelste – en vroeg vanuit zijn halfduistere plek:

‘Wie is daar?’

Het hoofdpersonage uit het boek van Miguel de Cervantes had in het oude Spanje rondgedoold en sprak Spaans, maar ik verstond hem perfect. Het boek werd beschouwd als het eerste samenhangende verhaal. Vóór die tijd goten schrijvers alles in poëzie omdat je gedichten beter kon onthouden.

De ridder stapte in het licht van het kleine raampje en keek mij ineens recht in de ogen aan, vervolgens ging zijn blik naar de kinderen achter mij.

‘Wie zijn jullie?’ vroeg hij met krakende stem.

Terwijl hij sprak, weerklonk het helse kabaal van het molenmechanisme gedempt. Terwijl hij mijn antwoord afwachtte, beefde de molen weer op haar grondvesten.

‘Ik ben Zeno van Zoon, dat zijn Jens, Vif en Bo,’ riep ik terwijl ik naar de kinderen zwaaide.

‘Aha, zijn jullie daar eindelijk. Jullie opa heeft me gevraagd om hier te wachten,’ zei de ridder tegen de kinderen.

‘En nu?’ vroeg ik.

‘Naar boven,’ zei de ridder.

‘Hoe komen we daar?’

De grijsaard schokschouderde, waardoor zijn harnas schraapte en piepte. Als de ridder het niet wist, wie dan wel? De kinderen zwegen, maar hun gezichtjes spraken boekdelen. Op andere missies hadden ze te veel goede ideeën gehad.

De ridder kruiste zijn armen en tapte met zijn metalen voet op de houten vloer, net op het dubbele ritme van het zwenken van de wieken. Dat werkte op mijn zenuwen. Stelde hij me op de proef?

Ik kreeg de tijd om hem eens beter te bekijken. Hij was kalend, zijn grijze haar aan de kanten hing sluik naar beneden tot bijna op zijn schouders. Zijn gezicht was diep gerimpeld, de zon had het volledig uitgedroogd. Hij moest een tenger lichaamsbouw hebben, aan zijn ingevallen wangen te oordelen. Hoe hij het zware harnas kon torsen was een raadsel, of het moest van karton zijn.

Jens kwam naast me staan en vroeg aan de mysterieuze man:

‘Waar is jouw vriend?’

‘Sancho Panza?’ vroeg de ridder.

Ik had getwijfeld aan Don Quichot, nu was ik er zeker van.

‘Ja,’ zei Jens.

‘Ik weet het niet,’ zei Don Quichot, ‘in het buitenland?’

‘Zeno, waar ligt dat buitenland?’ vroeg Vif.

Het was niet als grap bedoeld, toch lachte ik erom.

‘Dat is de rest van de wereld, buiten de grenzen van België.’

‘Wij wonen bijna aan de grens, niet?’

‘Ja Vif, dat is waar,’ zei ik.

Ik wilde mijn gesprek met de historische figuur voortzetten, maar Bo was me voor:

‘Waar is jouw vriendin?’

‘Dulcinea?’

‘Yep.’

‘Dat weet ik niet,’ zei Don Quichot.

Ik wist dat Don Quichot een romantische ziel was die openstond voor allerlei invloeden, maar hij was ook bang van vrouwen. Hij idealiseerde alles en zijn liefde voor Dulcinea van Toboso was louter platonisch.

Ik ging verdorie dezelfde kant op, want ook ik was op zoek naar een onbereikbare juffrouw. Ik had haar al één keer gezien, dat had ik voor op Don Quichot. In mijn dromen had ik de ronde kanten van haar stralende ziel al gevoeld.

Het bonken speelde me parten, ook het zoeven van de molenwieken bracht me uit mijn evenwicht. Op de koop toe bleef Don Quichot met zijn voet op de houten vloer kloppen. Toen hij zijn mond opendeed, verdwenen alle geluiden voor even als de wind in het oog van een storm.

‘Jullie mogen nog niet naar de laatste kamer.’

‘Wat stel je dan voor?’ vroeg ik.

‘De voorlaatste kamer.’

Onze zoektocht was bijna voorbij en ik vond dat jammer. Tegenstrijdige gevoelens bekropen mij, maar dat kwam meer voor.

‘Is dat weer een van jouw vergezochte idealen?’ vroeg ik.

‘De voorlaatste kamer is de enige die echt is.’

‘Ik weet zeker dat alle kamers die we tot nu toe hebben bezocht echt waren. Misschien wil je ons naar de enige valse kamer van het kasteel lokken?’

‘Je kunt de sleutels in de hemel zien hangen,’ zei de ridder.

Sleutels in de hemel? Het klonk profetisch. De zon scheen door het kleine raampje, maar een zwiepende molenwiek hinderde haar voortdurend. Op de koop toe hoorde ik klapperende tanden. Ik zette me schrap voor de kappende bijlen die zeker zouden volgen.

Ik besloot het over de andere boeg te gooien en zei:

‘Ik zal het nu maar opbiechten. We hebben Dulcinea voor jou gevonden, ze staat beneden op je te wachten.’

Ik keek naar de kinderen en knipoogde in de hoop dat ze me niet zouden verraden.

‘Echt?’ vroeg Don Quichot, ‘waarom komt ze niet naar boven?’

‘Sancho ontfermt zich over haar,’ zei ik in de hoop dat jaloezie de kop zou opsteken.

‘Wat?’ riep de sjofele ridder.

Hij verplaatste zich kletterend naar het raam waar zijn roestige zwaard in het hout van de vloer gespietst stond en keek naar buiten, vervolgens trok hij het zwaard uit de vloer en haastte zich naar het raampje aan de andere kant van de verdieping.

‘Ik zie niemand buiten,’ zei hij.

Toen rende hij naar de trapopening. In plaats van naar beneden te gaan, riep hij:

‘Sancho? Dulcinea?’

Dwaas was hij misschien wel, maar dom helemaal niet. Ik wilde hem uit de zolder van de molen weglukken om het mechanisme te onderzoeken, maar dat lukte niet. Als klap op de vuurpijl hoorde ik boven het kabaal uit een stem weerklinken:

‘Alonso?’

Don Quichot schrok hevig en loste zijn zwaard. Dat viel via de trap naar beneden, als voorbode van zijn meester. Ook de ridder verdween in de trapopening. Aan het kabaal te oordelen kwam hij hard op de eerste verdieping aan.

Ik haastte me naar de trapopening en keek naar beneden. De kinderen sloten zich aan. We schrokken ons een aap. Over de metalen man die met zijn rug op de houten vloer lag, stond een indiaan gebogen. Hij had zijn haar opgebonden tot een knot en opgesmukt met de veren van een tropische vogel. Zijn wangen waren beschilderd met rode vege, een duidelijk teken dat hij op oorlogspad was. De bijl in zijn hand zoefde al omlaag. Don Quichot leek de komst van de dood te hebben aanvaard en bleef roerloos liggen.

Ik wist dat ik nooit op tijd zou komen om de indiaan tegen te houden. Toch daalde ik langs de gevaarlijke trap zo snel mogelijk af terwijl de bijl zwenkte, de kinderen gilden en de molen op zijn grondvesten daverde.

Toen ik beneden aankwam, brulde de indiaan:

‘Hahaha, één april, hahaha.’

Eindelijk begreep ik het. Ik herinnerde me het vreemde gebruik van de Azteken onder de Spaanse overheersing dat ook de leuksten onder ons nog elk jaar bezigen. De Spanjaarden vierden nieuwjaar op 1 januari maar de Azteken deden dat op 21 maart, niet allen mijn verjaardag maar ook een van de vier zonnewendes in het jaar. Hun feest duurde tot 1 april en op die dag deden ze alsof ze een Spanjaard wilden offeren. Maar als ze eenmaal met het mes

boven het slachtoffer hingen, sloegen ze niet toe. Zo hadden de Azteken hun overheersers de stuipen op het lijf willen jagen.

Don Quichot lachte niet met de 1-aprilgrap. Wij durfden dat ook niet, al hadden we veel zin om te schateren. Want misschien zou de indiaan het grapje met ons zou willen overdoen.

De bulderende lach van de indiaan ging geleidelijk over in gegiechel. Hij leek niet op een Azteek uit Midden-Amerika, wel op een golem die uit de modder was geboetseerd.

‘Zozo Alonso, of moet ik je Don Quichot noemen?’ vroeg de golem, ‘jij dacht dat je mijn volk zomaar kon uitmoorden, hé?’

Alonso’s mond beefde, hij wilde iets zeggen maar kon dat niet.

Ik had Don Quichot in de val van de golem gelokt en moest hem er ook uit helpen, maar hoe? Toen ik buiten een ezel hoorde balken; wist ik dat er een oplossing in de maak was. De gezel van Alonso, Sancho Panza, kon elk moment opduiken.

‘Wat bazel je allemaal?’ vroeg de golem, ‘doe je mond open.’

‘Genade,’ zei Don Quichot, ‘genade.’

‘Ik wil je enkel schrik aanjagen, daarna zal ik je hoofd afhakken,’ zei de golem.

Opnieuw weerklonk zijn bulderende lach door de molen.

‘Nee, o nee, nee. Genade.’

Alonso weende als een klein kind. Hij had zijn metalen been in het kruis van de golem kunnen planten, maar dat deed hij niet, daar was hij te menslievend voor. De kinderen lachten in hun vuistjes.

Min of meer verwacht zag ik een kleine man in de trapopening naar de benedenverdieping verschijnen. Hij had geluk, want de golem stond met zijn rug naar hem gekeerd. De figuur, waarvan ik vermoedde dat het Sancho was, kroop langzaam naar het zwaard van Alonso. Helaas maakte het zwaard een krassend geluid op de vloer toen hij het naar zich toetrok.

Ik duwde de kinderen van het gat weg en zette mijn voet op de eerste trede van de trap naar beneden. De golem reageerde traag op het geluid van Sancho achter hem en onderbrak zijn achterwaartse draaibeweging toen hij mij in de gaten kreeg.

‘En nu tussen ons,’ riep ik harder dan nodig was, want buiten het gesnik van Alonso was het nu stil in de molen.

Dat gaf Sancho de tijd om zich op te richten, het zwaard boven zijn hoofd te heffen en zichzelf te verraden door te roepen:

‘Wij, mijn meester en ik.’

Het zwaard van zijn heer zoefde naar beneden en trof de reus net tussen de schouderbladen. De golem kreunde en tastte naar zijn rug maar leek de pijn goed te kunnen verdragen. Hij begon met zijn armen te graaien en nam Sancho bij zijn nekvel vast nog voor deze hem een tweede keer kon kwetsen.

Alonso had ondertussen zijn moed teruggevonden en greep het linkerbeen van de golem vast. Die verloor zijn evenwicht en trok Sancho in zijn val mee. Sancho was klein en stond snel weer recht. Alonso pinde de armen van de golem achter zijn hoofd op de vloer vast. Ik was ondertussen van de trap afgesprongen en greep zijn benen vast.

De golem moest even bekomen van de harde slag op de grond en hijgde het uit. Daarvan maakte Sancho gebruik om het zwaard boven zijn borst te heffen en hard toe te steken, recht in zijn hart. De golem maakte kokhalzende geluiden en spastische bewegingen en ik had alle moeite om hem in bedwang te houden. Toen Sancho het heft van zijn zwaard in een cirkelbeweging boven de stervende indiaan draaide, voelde ik hoe de golem langzaam zijn kracht verloor.

Ik hoopte dat de kinderen niet keken, want wat Sancho deed was luguber. Hij trok het zwaard uit de borst en graaide met zijn rechterhand naar het hart waarbij het bloed in het rond sprenkelde en enkele druppels op mijn gezicht spatten, vervolgens trok hij het hart van het karkas los en toonde het aan iedereen die het wilde zien. Het klopte nog na op zijn handpalm.

Ik kokhalsde, toch slaagde ik erin alles binnen te houden.

‘Sancho,’ zei Alonso, ‘ik ben blij dat je terug bent.’

‘Alonso, mijn heer en meester. Mijn verlangen naar macht heeft plaats gemaakt voor het verlangen naar mijn oude vriend.’

Alonso kwam lawaaiërig recht en opende zijn armen om Sancho te omhelzen. Van het druipende hart trokken ze zich niets aan, dat bleef klem zitten tussen hun lijven. Don Quichot was weer Alonso, Sancho voelde zich een echte ridder en de golem was dood.

Een gil weerklonk door de molen. Wellicht had een van de meisjes een blik omlaag gewaagd en het bloederige tafereel gezien.

‘Kinderen, daar blijven, ik kom naar boven,’ riep ik want het bloedbad mocht hen geen nachtmerries bezorgen.

Ze luisterden beter dan ooit.

‘Sancho, dit is mijn gelukbrenger,’ zei Alonso terwijl hij naar mij wees, ‘hij heeft jou geroepen en daar ben ik hem dankbaar voor. Als beloning mag hij nu naar de voorlaatste kamer. Ga maar naar boven Zeno van Zoon. Ik zal de poort openen.’

Ik zuchtte van opluchting, want ik had verwacht dat Don Quichot naar Dulcinea zou vragen.

De lange smalle man had zijn arm over de schouder van de dikke brede man gelegd. En de dikke had zijn arm rond het metalen middel van de dunne geslagen. In Sancho’s andere hand bengelde het hart van de indiaan aan een slagader, regelmatig viel een bloeddruppel op de houten vloer. Hun gezichten straalden, alsof ze blij waren dat ze in hetzelfde boek hadden mogen meespelen.

Ik draaide me om en haastte me naar boven. De trap kraakte onder mij. Toen ik door de trapopening omhoogkwam, vroegen de kinderen niets. Ook de bloedvlekken op mijn gezicht veroorzaakten geen verwarde blikken op hun gezichtjes.

Op het moment dat ik met beide voeten op de bovenverdieping stond, zakte de molen in elkaar. De overgang was sensationeel. Het leek op een inzakkende wereld waaruit een andere zichzelf opblies. Tussen die twee werelden manifesteerde zich heel even een fase van mist. Toen die was opgetrokken, bleek de kruisvormige zolder met zijn veertien dakvensters de voorlaatste kamer te zijn.

Het was donker op zolder, binnen én buiten. Door het weinige licht dat via de zoldervensters naar binnen scheen, waande ik me in een kathedraal uit de achttiende eeuw waarvan de zuilengalerij bestond uit omgekeerde bomen. Het waren ‘groene mannen’ met kunstige gezichten van steen in de vorm van stengels, en uit hun mond staken takken.

Er brandde toch wat licht. De lichtbundel van een peertje dat aan een dwarsbalk hing, bescheen een stuk vloer ter grootte van een cirkel met een diameter van vijf meter. Daardoor zag ik dat het stof op de vloer millimeters dik lag.

‘Hé, hier zijn we al geweest,’ riep Jens.

‘Hou je stil Jens, straks gooien ze ons in de vergeetput.’

‘Die hebben ze hier niet.’

‘Daar zou ik nog niet zo zeker van zijn,’ zei ik.

Bo had het koud en bleef in mijn buurt. Vif liep parmantig naar de lichtcirkel. Stof waaide op terwijl ze naar het dunne touw liep dat onder de lamp hing.

‘Ik zal eens aan het touw trekken,’ zei ze.

‘Vif, niet doen,’ riep ik, ‘wacht even.’

Helaas had ze het al gedaan. De schakelaar aan het einde van het touw zette een deel van de zolderkamer in badend licht. Ik had het waanzinnige gevoel dat Astarte, godin van de hemel, koningin van de sterren en wereldziel van de platonische kosmologie onze hoofden bescheen en verwachtingsvol de geboorte van moeder Aarde in ogenschouw nam. Was onze zoektocht een poging om een godin terug aan de macht te brengen? Danaë, godin van de liefde?

We doorliepen zwijgend de zuilengalerij en kwamen aan in het dwarse gedeelte van de kathedraal. Ze was nogal karig ingericht, er stonden geen stoelen en alle wanden waren kaal, zelfs beelden van heiligen ontbraken. We hielden halt voor een leeg altaar met één stoel erachter.

Ineens merkte ik dat we niet alleen waren. In het linkergedeelte zat een oude man in een lichtgroen zomerstoeltje achter een tafel, boven hem hing een groot doodshoofd met twee gekruiste dijbeenderen, samen het symbool van vergif, dood en verderf. De man keek me aan maar zweeg, hij liet het praten over aan een taterende chimpansee die het grote doodshoofd als klimrek gebruikte.

Ik draaide mijn hoofd naar rechts. Daar zat een oude man aan een andere tafel, samen met zijn tien kinderen die ik tussen de veertig en de zestig schatte. Zes jongens en vier meisjes. Het tafereel leek op het eerste gezicht veel op het laatste avondmaal, maar er heerste geen sereniteit, want iedereen wilde iedereen overstijgen met zijn decibels aan stemgeluid. Ongelooflijk genoeg hing boven hen een reusachtig, bonzend hart.

De tien kinderen zagen ons niet, maar de oude man keek me aan en vroeg:

‘Wie ben jij?’

Zijn tien kinderen babbelden voort en mijn drie kinderen zwegen als vermoord.

‘Ik ben Zeno van Zoon, dit zijn Jens, Vif en Bo, de kinderen van mijn broer.’

‘Jij hebt er zelf geen?’

‘Nee.’

‘Laat ik je troosten, mijn leven als vader was niet van de poes.’

‘Is Sydonia ook hier?’ vroeg Vif.

Ze kende de uitdrukking niet.

Bo porde haar elleboog in Vifs maag om haar het zwijgen op te leggen. Vif maakte een afwerend gebaar.

‘Wat zevert die ouwe daar allemaal,’ riep de oude man links.

‘Hij vindt het maar niets, al die kinderen,’ legde ik uit.

‘Zeno, luister niet naar hem,’ zei de ouwe rechts, ‘ik weet dat het gemakkelijker is geen kinderen te hebben wanneer je jong bent, maar als je oud en grijs alleen achter blijft is het niet altijd even plezierig.’

‘Heb jij ook kinderen?’ vroeg Bo aan de ouwe, rechts.

‘Nope,’ antwoordde hij en keek naar de aap op zijn schoot, ‘tenminste als je dit brave beest niet meetelt.’

‘Ik kan me voorstellen dat je meer aan hem hebt dan aan een doodgewone hond,’ merkte ik op.

‘Maar minder dan wat mijn tien kinderen me kunnen bieden,’ riep de oude man rechts.

‘Jouw kinderen luisteren niet zo goed als mijn chimpansee dat doet,’ zei de ouwe links.

‘Rot op, ouwe sul,’ riep de man rechts.

Mijn kinderen giechelden om de ouwe mannenpraat. De tien kinderen aan de rechertafel ratelden ongestoord verder, en de chimpansee krijste. Het spel kon beginnen en ik nam me voor de opa links Univère te noemen en de opa rechts Ramses, vanwege zijn vele kinderen.

‘Kalm aan heren, zal ik het gesprek modereren?’

Univère en Ramses zwegen, dat was volgens mij toegeven. Ze vroegen zelfs niet de reden van onze komst.

‘Oké, Univère, wat ligt er op je lever?’ vroeg ik.

De man had geen problemen met zijn nieuwe naam en zei:

‘Ik ben ook verliefd geweest, maar dat gevoel blijft niet.’

‘Wat is jouw reactie daarop Ramses?’

De ouwe rechts keurde zijn naam zonder morren goed en zei:

‘Je moet het als volgt bekijken. Verliefd-zijn is proberen de eigenschappen van een ander te verwerven, maar op lange termijn zul je merken dat het niet nodig is om ze over te nemen. De hartstocht zwakt af, maar de betrokkenheid groeit gestaag. Enkel zo kun je samenleven.’

‘Daar zit iets in,’ flapte ik eruit.

‘Het alleen-zijn geeft me een zalig gevoel,’ beweerde Univère.

‘En hoe reageer je je emoties dan af?’ vroeg Ramses.

‘Dat hoeft niet, want ik ben altijd in evenwicht met mezelf. Ik geef je een goede raad: laat je nooit leiden door je emoties.’

‘Jij bent gek,’ beweerde Ramses.

‘Ja, dat misschien ook,’ repliceerde Univère.

Ieder liet de ander lang genoeg aan het woord om geen ruzie te veroorzaken. Ik moest zelfs niet tussenbeide komen. De ouwe mannen ratelden voort.

‘En hoe botvier je de lust voor een mooi vrouwenlijf?’ vroeg Ramses aan Univère.

‘Daar heb ik nog altijd Annie voor.’

‘Wie is Annie?’

‘Mijn plastic vrouw.’

‘Jakkés,’ zei Ramses.

‘Neuken doe ik met de pop, maar kussen doe ik met echte vrouwen, ik heb al menig vrouwentong geproefd.’

‘Sanseveria zeker,’ zei Ramses en proestte het uit.

‘Wat is sanseveria?’ vroeg Vif die geen enkele moeite had met de uitspraak ervan.

Ik bedacht een beschrijving en zei:

‘Sanseveria zijn hoge bloempotplanten en heten in de volksmond ook wel “vrouwentongen”.’

Vif keek alsof ze zich die planten niet kon voorstellen.

De oude mannen gingen onverminderd verder.

‘Wist je dat het vrouwelijke orgasme evenveel nut heeft als mannelijke tepels?’ vroeg Univère aan Ramses.

‘Wat is orgasme?’ vroeg Vif terzijde.

Wat een tepel was wist ze maar al te goed.

De oude mannen zwegen, dat gaf mij de tijd om een antwoord te verzinnen.

‘Je kunt het vergelijken met het plassen, dat lucht op.’

‘Oké,’ zei Vif.

De oude mannen probeerden elkaar de loef af te steken met het spuien van wetenschap.

‘Wist jij dat er een vissoort bestaat die het slaapprobleem heeft opgelost door zijn hersenen afwisselend links en rechts te laten slapen?’ vroeg Univère.

‘Hoe heet die dan?’

‘De tuimelaar, een soort dolfijn,’ zei Univère.

‘Waar wil je naartoe?’

‘Ik ben altijd alert voor de aarde en zijn levende wezens. Dat kun jij niet zeggen.’

‘Fijn voor jou Univère, maar mag ik je eraan herinneren dat we hier om een andere reden zijn?’

‘Je hebt gelijk, in afwachting op de komst van onze confrater moet ik Zeno nog één vraag stellen. Ben je klaar?’ vroeg Univère.

‘Zo klaar als een klontje,’ zei ik.

Niemand lachte met mijn grapje.

‘Oké, daar gaan we,’ zei Univère, ‘hé ouwe, wil je je kinderen eens intomen?’

Ramses probeerde zijn kinderen over te halen stiller te zijn, maar ze negeerden hem. Hij schokschouderde, als wilde hij daarmee duidelijk maken dat hij geen gezag meer over hen had.

‘Geef drie voorbeelden van krachten die elkaar aantrekken?’ vroeg Univère.

Ik hoefde niet lang na te denken over twee krachten en zei:

‘De polen van magneten trekken elkaar aan, maar ze kunnen elkaar ook afstoten. En dan heb je nog de aantrekkingskracht van Newton, of ook wel zwaartekracht genoemd, de mysterieuze verborgen kracht op afstand.’

‘Goed zo, en de derde?’

Bo trok mijn aandacht door aan mijn broek te trekken. Ik bukte me zodat ze me iets in het oor kon fluisteren.

‘Mamma en pappa die vrijen.’

‘Goed kindje,’ zei ik en stak een duim op.

Ik richtte me weer tot Univère en zei:

‘De liefde tussen twee mensen.’

‘Prima jongeman, niet alleen hemellichamen of magneten trekken elkaar aan, mensen doen dat ook.’

‘Ben je klaar met dat gezever,’ riep Ramses die zijn kinderen eindelijk stil had gekregen.

Univère wist niet zo snel wat zeggen en staarde mij aan. Ook Ramses leek te wachten op mijn volgende zet. Ik waande me in een heus rechtbankdrama met links de verdediger van de platonische liefde en rechts die van de seksuele liefde. Ramses had geen pleidooi nodig, want het bewijs van zijn stelling zat aan tafel. Ik stelde me de mannen voor als advocaten op pensioen die van spreken hun vak hadden gemaakt en anderen het zwijgen oplegden. In een donker hoekje van de kerk zat misschien een stenograaf die alles opschreef wat er gezegd werd. Ik voelde me als een misdadiger in het beklagdenbankje, alleen wist ik niet wat ik had mispeuterd.

De aap op het doodshoofd die zich tot nog toe gedeisd had gehouden, begon onverwachts te krijsen. Tegelijkertijd weerklonk gekletter van metaal vanuit het donkere gedeelte van de kerk. Ik dacht dat Don Quichot aankwam, maar achter het altaar doemde een andere riddergedaante op. Over zijn harnas hing een geel borstkleed en aan de spits van zijn gesloten helm was een geel vaandel bevestigd. In zijn linkerhand hield hij een manshoog zwaard recht.

Ik speelde met de gedachte dat de gele ridder de rechter was en dat hij mijn straf zou uitspreken als de jury mij schuldig bevond. Maar in tegenstelling met de normale gang van zaken in een rechtszaak trok de jury zich niet terug om te beraadslagen.

Ramses nam een vel papier van tafel op en liep ermee naar de gele ridder. Hij wilde het overhandigen, maar de ridder blafte hem af:

‘Lees het verdiet voor.’

‘Oké,’ zei Ramses, ‘de beklagde wordt schuldig bevonden aan liefde op het eerste gezicht. Als straf moet hij binnen het uur betrekkingen met de geviseerde persoon hebben.’

Ik vroeg niet wat de consequenties waren als ik het niet haalde, of wie ze met de geviseerde persoon bedoelden. Waren zij op de hoogte van mijn zoektocht naar juffrouw Danaë?

‘Het zij zo,’ zei de gele ridder met een stem die alle vaste dingen los daverde.

De ridder bleef staan waar hij stond, Ramses liep terug naar zijn tafel en Univère kwam naar mij toe.

‘We wachten tot het uur vol is, ondertussen spelen we met de kaarten,’ zei hij, ‘ken je het patiencespel?’

‘Jawel.’

‘Oké, hier zijn je kaarten, ze zijn al gemengd. Zet je aan de middelste tafel,’ zei Univère.

Hij zakte af naar zijn eigen tafel en zette zich erachter, het kaartspel in de aanslag.

Ik liep naar de tafel en de kinderen wilden me volgen, maar de gele ridder riep:

‘De kinderen blijven waar ze zijn.’

Ze verroerden geen vin – ze leken de inzet van het spel te moeten spelen – terwijl ik me in mijn eentje aan de tafel zette. Ik waagde een blik naar rechts en zag hoe Ramses in afwachting van het startschot zijn kaarten mengde als een bedreven croupier in een casino. Ik betrouwde de zaak niet en mengde mijn kaarten nog een keer.

Ineens schrok ik op van hoorngeschal. Ik keek op naar de gele ridder en herkende onze verloren gewaande misthoorn in zijn rechterhand. Te laat begreep ik dat de start van het patiencespel was gegeven. De ouwe mannen links en rechts legden hun kaarten tegen een hels tempo op de tafel.

Niet veel later riep Univère:

‘Ik ben uit.’

Achter mij hoorde ik de ridder in beweging komen. Hij stootte tegen mijn tafel en kletterde zich een weg naar Univères tafel. Hij controleerde de volgorde van de vier stapeltjes kaarten, ruiten, harten, klaveren en schoppen, van aas naar koning. Dat duurde even.

Ik keek achterom naar de kinderen. Ze stonden in het licht van een lamp die in het ogief van de kathedraal hing. Hun lichamen

wierpen geen schaduwen op de houten vloer. En tot mijn grote verbazing stonden ze op een groengeel gestreept cirkelvlak.

Jens had zijn zusjes aan beide handen vast, Bo links, Vif rechts. Vifs aandacht ging uit naar de chimpansee op het doodshoofd die capriolen maakte. Bo keek in mijn richting en maakte vreemde bewegingen met haar mond, die zich allereerst sloot tot een ‘em’, zich dan tot een brede grijns trok alsof ze gemaakt lachte en daarna bleef openstaan als bij het uitspreken van een ‘oo’. Ik begreep er niets van.

Bo stootte Jens aan en fluisterde hem iets in het oor. Jens keek naar mij en bewoog zijn mond op dezelfde manier als Bo. Ik schokschouderde om duidelijk te maken dat ik hem niet begreep. Jens tikte Vif aan en legde haar iets uit. Op haar beurt stak ze de wijsvinger van haar hand uit, niet door de volledige arm te strekken maar door de hand dicht bij haar borst te houden, opdat haar aanwijzing niet zou opvallen. De vinger leek naar iets achter mij te wijzen.

‘Niet aanvaard, je hebt klaveren vier en schoppen vier van plaats verwisseld,’ hoorde ik de gele ridder brullen.

Ik verplaatste mijn aandacht naar links en zag Univère verwonderd naar zijn uitgelegde kaarten kijken. Hij had zich blijkbaar vergist.

‘Speel het spel opnieuw,’ riep de gele ridder.

Ik concentreerde me op mijn spel en volgde een tweede denkpiste over hoe het gelipte woord van de kinderen mij kon helpen. Het was niet nadenken wat ik deed, het was veeleer woorden zoeken die op mi-jo leken.

Ik zat met mijn rug naar de kinderen en liet mijn blik naar een dakvenster gaan. Licht scheen van buiten naar binnen en ik vermoedde dat de zon aan een van haar vier wendingen toe was en om een groots zonnefeest vroeg. Univère, Ramses en de gele ridder hadden niets in de gaten. De lichtstraal brak op een metalen ding dat op de hoek van mijn tafel lag. Toen begreep ik het: het was niet ‘mi-jo’ maar ‘mishoorn’ dat de kinderen me hadden toegefluisterd.

De ridder had hem op mijn tafel achtergelaten. Ik maakte me klaar om straks de magische kracht eruit te blazen.

De lichtstraal kroop verder naar een oude doos die in een donker hoekje achter de tafel van Univère stond. Univère legde nog steeds kaarten alsof zijn leven ervan afhing. Ik keek naar rechts. Daar deed Ramses zijn best om het spel te winnen. Beide mannen zaten met hun ruggen naar het midden van de zolder gekeerd, waar de kinderen op een seintje van mij wachtten.

De lichtstraal was bij de doos in het donkere hoekje aangekomen en brandde er een gat in. Het vuurfeest kon beginnen. Ik nam de misthoorn beet, stond bruusk op waardoor de stoel omviel, rende naar de kinderen op het gekleurde vak en blies mijn longen leeg en in de hoorn.

Terwijl het getoeter door de kathedraal echode, krijste de aap als een losgeslagen manisch-depressieve gek, probeerde de gele ridder zo snel mogelijk naar ons toe te hobbelen, zochten de oude mannen hun gevallen kaarten, babbelden de tien kinderen ongestoord verder, klepperde het rode hart als een verbrandingsmotor die pas gereviseerd was, trommelden onzichtbare handen met de dijbeenderen op het grote kale doodshoofd en klonken vanuit de donkergrijze schaduwen alle geluiden van de wereld weer, stadsgeluiden en brullende dieren door elkaar.

De mysterieuze doos spatte uit elkaar als een vrolijk eindejaar vuurwerk. Flitsende vuurpijlen in allerlei kleuren botsten tegen het houten dak en maakten het de oude mannen en de gele ridder onmogelijk om nog één stap te verzetten. Alsof de pijlen partij kozen, richtten ze zich geen enkele keer naar het midden van de zolder waar de kinderen zich bevonden.

De weerklank van de misthoorn versterkte alle zoldergeluiden en trok de verborgen mist langzaam naar ons toe, tot die ons omsloot als een cilinder van boven in de nok tot aan de toppen van onze voeten. Het vuurwerk en het binnenvallende licht

projecteerden kleurige patronen op de mistzuil, als slierten buitenaards noorderlicht.

‘Pas op kindjes,’ riep ik toen de vloer onder ons begon te bewegen.

We weken achteruit en zagen hoe het gekleurde vak gracieus openspleet. De gele en groene balken regen zich als een DNA-streng aan elkaar en vormden samen een ladder naar beneden. Terwijl het lawaai in een leuke melodie overging, keken we vanaf de rand in de put. Het bleek een liftkooi te zijn, met een ingang via het plafond, of voor ons de vloer waar we op stonden.

‘Vif gaat eerst, dan Bo, dan Jens en dan ik. Niet bang zijn hé?’

De kinderen daalden snel af langs de groene sporten, ik volgde hen op de voet. Toen ik met beide benen op de bodem van de lift stond, schoof een soort riooldeksel over onze hoofden en bewoog de kooi als een raket omlaag. Ons gegil overstemde het suizende geluid van de liftkoker, één schreeuw herkende ik als een roep om hulp uit mijn eigen mond.

Het ene moment bewogen we nog, dat zag ik niet maar voelde het in mijn buik. Het andere moment stonden we stil.

‘Ik wil hieruit,’ riep Jens.

‘Ik moet overgeven,’ zei Bo.

Vif zweeg, maar haar gezicht sprak boekdelen, ze was lijkbleek.

Ineens viel de liftwand in smalle staalplaten uit elkaar, die als stralen rond een zon op de vloer van een grote slaapkamer ploften. Ik herkende de slaapkamer van mijn ouders, maar in het kasteel was het de kamer van het onderbewuste, de bestuurder van dromen.

Tegen de muur stond een ouderwets bed, links een grote massieve kast, rechts een kleiner kastje met spiegel en een breed raam dat uitkeek op de veranda. Avondlicht scheen roodachtig naar binnen, ook al hing buiten een dikke mist.

De kinderen liepen de kamer in en renden naar de deur van de muurkast. Jens trok ze open, keek in de kast en glimlachte. De

meisjes weken achteruit en keken me glunderend aan. Wat ze zochten hadden ze blijkbaar gevonden.

Ongelooflijk genoeg kwam juffrouw Danaë uit de deuropening gestapt. We starden elkaar aan en mijn hart dreigde uit elkaar te spatten. In mijn linkerooghoek zag ik Jens zijn zussen naar de muurkast duwen. Ik onderbrak mijn blik naar Danaë om te roepen:

‘Wat doen jullie?’

‘Let niet op ons,’ zei Jens en knipoogde.

‘Redden jullie het verder?’ vroeg ik.

‘Als jij dat ook doet,’ zei Jens waarna hij de deur achter zich dichttrok.

Ik dacht niet meer aan de kinderen omdat de schoonheid van juffrouw Danaë me beving. Zoals ze daar in haar bijna doorzichtige, lichtblauwe nachtkleedje stond, kon ik aan niets anders denken dan aan de liefde bedrijven. Ik droeg nog steeds een zwarte boxershort en een wit T-shirt, mijn normale nachtkledij. En klompen aan mijn voeten.

De datum op het digitale klokje van de wekkerradio knipperde. Ook al voelde ik me door Danaë uit het lood geslagen, ik kon nog een belangrijke gedachte van mijn brein losweken: het was 21 juni, zonnewende en midzomernacht. Op de achtergrond herkende ik ‘Romance Anonyme’ van Fernando Gonzales, met gitaarbegeleiding.

‘Hoi Zeno van Zoon.’

‘Hallo Danaë Triafidis.’

‘Dik hoofd heb jij,’ zei Danaë.

‘Je hebt jezelf nog niet gezien,’ zei ik, ‘ferme borsten.’

‘Om van je plasser te zwijgen.’

‘Ben je vruchtbaar?’

‘Als jij potent bent.’

Onze handen bliezen zichzelf op tot reuzenschoppen, maar onze lichamen groeiden niet mee. Mijn handen waren groot genoeg om haar borsten volledig te omvatten en haar handen grepen mijn

pispaal beet, maar het duurde niet lang of onze grote dingen sisten terug naar hun oorspronkelijke grootte.

‘Ik ben jaloers op jou,’ zei ik.

‘Waarom?’ vroeg Danaë.

‘Jij kunt kinderen baren.’

‘Maar jij mag ze maken.’

‘De mannen zorgen voor de vonk, de vrouwen scheppen.’

‘Zonder mannen geen kinderen.’

‘Wij komen als de vrouwen ons roepen.’

‘Oefening baart kunst,’ beweerde Danaë.

‘Hoe zou het zijn om een kind op de wereld te zetten?’

‘Ik heb het nog niet meegemaakt.’

‘Dan wordt het tijd.’

‘De geboortepijn schrikt me af.’

‘Dat zul je erbij moeten nemen,’ zei ik.

‘Ik heb een hekel aan de maandelijkse ongemakken.’

‘Hmm, toch geen goed idee, dat vrouw-zijn.’

‘Ik zie het nog niet gebeuren dat mannen zwanger worden.’

‘In een verre toekomst misschien.’

‘Nee Zeno, gebruik je fantasie. Het is nu, of nooit.’

Nu. Ik nam Danaë bij de hand en begeleidde haar tot aan het bed. We legden ons erop, kuis naast elkaar en in slaapkledij. Vanuit de muurkast hoorde ik hoe de kinderen het liefdesliedje meezongen. Hun stemmen klonken alsof ze humden. Het was een hele opluchting om te weten dat de deur van de muurkast geen sleutelgat had, zo konden we ongegeneerd elkaars lichamen onderzoeken. Ik voelde me even Abram die de schoot van Sara’s dienstmaagd opende. Het was een hele eer om als goddelijke Zeus mijn zaad in Danaë te mogen planten.

Bij de bijnadoodervaring die ons hoogtepunt voorafging, was er geen verblindend licht aan het einde van de tunnel, wel een muur van mist. Witachtige slierten waaiden met een zwakke wind mee en kregen een vastere vorm. Spoken voerden een platonisch theaterstuk op. Ik zag hoe de molenaar en zijn vrouw, Pino en

Danah, in het oude Bokrijk hun tijd doodden door onder het krakende maalmechanisme van de molen te neuken dat de sterren uit het firmament vielen. Toen een komeet rakelings de aarde voorbijschoot, beleefden ze een superorgasme zonder weerga.

De historische clip was kort en hield bruusk op. Ik opende mijn ogen en merkte dat ik nog steeds in de slaapkamer van mijn ouders was. Ik lag met mijn armen gespreid op mijn rug, als een kruis. Danaë was spoorloos verdwenen. Het gezang van de kinderen in de muurkast was opgehouden.

Lui draaide ik mijn hoofd naar links en zag een vergeelde foto van de pa van mijn moeder aan de muur hangen. Enkele seconden later tuurde ik rechts in de ogen van de pa van mijn vader. Vervolgens deed ik een poging om de foto boven het hoofdeinde van het bed ondersteboven te bekijken. Ik herkende mezelf met getuite mond. Het was een zelfportret en ik vroeg me af waarom mijn ouders dat boven hun bed hadden gehangen. Als voorbeeld voor de tweede zoon die ze op de wereld wilden zetten?

Ook al waren de dikke, rode gordijnen gesloten, het moest dag zijn, anders was het in de kamer zo donker geweest als de achterkant van de maan. Ik zette me rechtop in bed en dacht na. Wat was er met Danaë gebeurd? En met de kinderen? Wat moest ik doen? Ik vond zelfs geen platonisch idee in mijn brein.

Toen viel mijn blik op een slap plastic ding op de vloer aan de linkerkant van het bed. Daar lag Annie voor dood, haar half leeggelopen lijf was niet meer te reanimeren. Was de juffrouw slechts een pop geweest? Was Danaë aan mij verschenen als een doodgewone vireel? Verdorie, mijn collega's zouden me van poppenseks betichten als ik hen dit straffe verhaal naïef aan de koffietafel vertelde. En één indruk bleef hardnekkig hangen: mijn zaad zou nooit vruchtbare grond raken.

Ik stond van het bed op en haastte me naar de muurkast. Achteraan in de kast stuitte ik op een onverzettelijke wand. Ik herinnerde me dat de kinderen via die weg uit de slaapkamer waren

verdwenen, of hadden ze tijdens mijn superslaap met Danaë de kamer via de normale deur verlaten?

Ineens schoot me te binnen dat de kast misschien een sluis was, zoals in een bankkantoor om overvallers af te schrikken. Ik trok de deur van de muurkast achter me dicht. Toen ze in het slot viel, zwaaide de achterwand van de kast geluidloos open. Ik moest even wennen aan het felle licht en begreep dat ik me in de openlucht bevond, vóór de gesloten voordeur van het kasteel met de deurknop in mijn hand.

‘Hé Zeno, eindelijk ben je daar,’ hoorde ik Jens roepen.

‘Waar is juffrouw Danaë?’ vroeg Bo.

‘Ik weet het niet,’ zei ik, ‘echt niet.’

Bo’s gezicht betrok. Zij was nog steeds in pyjama en blootsvoets, net zoals Jens.

‘Waar is Vif?’ vroeg ik.

Ik draaide me om en liet mijn blik over de omgeving gaan.

‘Ze zoekt haar fiets,’ wist Jens, ‘onze fietsen staan hier nog.’

‘Haar fietsje ligt nog in de hal,’ zei ik.

‘Waar is juffrouw Danaë?’ vroeg Bo opnieuw.

‘Geen idee,’ zei ik en keerde me weer om naar de deur.

Het A4'tje hing er nog steeds. Toen ik beter keek, las ik een andere tekst: *‘Mag ik jullie, in naam van alle onzichtbare bewoners van het kasteel, nog een aangename avond wensen en jullie groeten? Zoals de ene dakloze dat tegen de andere doet? Wel thuis. De kaarter.’*

‘Verdorie, ook dat nog.’

Ik hield er rekening mee dat het kasteel slechts een indrukwekkende virtuele set van een dolgedraaide filmregisseur was geweest. Keerden droom en realiteit zich soms om en merkte ik dat niet? Het leek me het gepaste moment om mijn denken af te zetten en de stroom van ideeën voor even te stoppen toen Vif in nachtkleed vanachter een hoek van het kasteel kwam aangestormd.

‘Zeno, mag ik nog eens blazen?’

Haar fiets had ze niet teruggevonden, wel hield ze in haar kleine hand de misthoorn omhoog. Onder het rennen bewoog ze de tuit van de hoorn naar haar mond. Ik vreesde het ergste en probeerde haar tegen te houden, maar ik geloof niet dat het me gelukt is.

Epiloog

Mijn schoonzus had me gevraagd te komen babysitten, want ze wilde met haar man nog eens de bloemetjes buiten zetten.

‘We vertrekken,’ zei pappa en hij trok mamma achter zich aan.

Ze stapten in de auto en reden weg, de kinderen keken hen zelfs niet na.

De zon was al een hele tijd achter de horizon verdwenen en het uur om te gaan slapen was aangebroken.

‘Kom meisjes, bedtijd,’ riep ik.

De meisjes haastten zich naar de badkamer. Jens mocht nog wat opblijven en vroeg:

‘Heb jij Pamela Anderson al eens in badpak gezien?’

‘Op tv.’

‘Niet slecht hé?’

‘Inderdaad.’

Hij probeerde haar prachtige lichaam te beschrijven, maar dat lukte hem niet. Hij vond haar zo fantastisch als een buitenaards wezen. Niet dat hij erin geloofde, maar hij had nooit gedacht dat zo’n vrouwelijke schoonheid kon bestaan.

‘En wat denk jij,’ zei ik, ‘zijn haar borsten echt of nep?’

‘Echt natuurlijk,’ zei hij.

Ik haastte me naar boven. Vanuit de slaapkamer van Bo hoorde ik stemmen weerklinken. Ik ging niet onmiddellijk naar binnen maar loerde door de deurkier en hoorde Bo zeggen:

‘Kijk, de modder lijkt op een borst.’

Vif en Bo hadden een potje modder mee naar boven genomen. De bedoeling daarachter ontging me volledig.

‘Ik zal de modder in je gieten,’ legde Bo uit.

‘Hoe ga je dat dan doen?’ vroeg Vif.

‘Met het steeltje en lepel per lepel,’ zei Bo.

Ze schaterden het uit.

‘Ben je zeker dat het lekker is?’ vroeg Vif.

‘Kom, eet,’ riep Bo kwaad, als een moeder die er genoeg van had dat haar kind niet wilde eten.

Als bij toverslag herinnerde ik me de tekst die ik ooit na een droom midden in de nacht op een papiertje had geschreven.

Hun gegiechel klonk als engeltjes in de hemel die de tijd van hun leven hadden. Ik had niet de indruk dat ik daar nog nodig was en sloop weg.

Ik lag lui in de zetel met mijn voeten op het lederen bankje en schrok wakker van de buurman die niesde als een middernachtelijke kerkklok. Er viel vrij veel licht door het verandaraam en ik vroeg me af waar het vandaan kwam.

Ik schoot uit mijn zetel en keek door het raam. In het licht van de vollemaan en andere hemellichamen zag ik de levensboom staan die ik de dag voordien net voor de met kleurige vakken beschilderde muur had geplant.

De maan stond aan de hemel als een enorme ruimtespiegel en mijn oneindige fantasie vertelde me dat ze op de aarde afstevende. Ik hoorde haar suizende vaart in mijn gehoorgangen rommelen. Stel dat een komeet de aarde als doelwit had uitgekozen, wat zou ik dan nog met mijn laatste uren doen? Ik kon bijvoorbeeld de vrouw van mijn dromen zoeken. Wie zou die vrouw kunnen zijn?

Ik ging terug naar binnen, zette me in mijn zetel en herinnerde me dat Bo me het telefoonnummer van juffrouw Danaë had gegeven. Ik had het nog niet uitgeprobeerd, maar het leek me een goed moment om dat te doen, ook al zou de juffrouw al in bed kunnen liggen.

Iemand aan de andere kant van de lijn nam de hoorn onverwacht snel op en vroeg:

‘Zeno van Zoon?’

‘Goedenavond Danaë Triafidis. Sliep je?’

‘Nee.’

‘O.’

Korte stilte.

‘Bo zei dat je me zou bellen.’

‘Een beetje laat.’

Weer even stilte.

‘Dan ken je ook haar plannen voor ons.’

‘Yep.’

‘Vergeet je niets?’ vroeg Danaë.

‘Wat bedoel je?’

‘Heeft ze niet gezegd dat ik op eenentwintig juni jarig ben?’

Verdorie, het was 22 juni. Wacht eens even. Ik herinnerde me de datum op de grafsteen achter de molen, 21 juni 1764, de sterfdatum van Danah Vannotte. In een dagdroom zag ik mijn eigen grafsteen met het jaartal 1751 erop, maar in het volgende beeld voor mijn geestes oog stond ik voor mijn graf en dat van mijn vrouw. Het jaartal 1758 bewees maar weer eens dat een man langer leefde in gezelschap.

‘In welk jaar ben jij geboren?’ vroeg ik.

‘In zesenzestig.’

‘Proficiat,’ zei ik, ‘en goed gevierd?’

‘Nee,’ zei ze, ‘maar heb je zin om het nu te vieren?’

‘Met veel plezier. Waar ontmoeten we elkaar?’

‘Wat dacht je van het bos achter het huis van Bo?’

‘Prima.’

Ik dacht de zachte ademhaling van Danaë te kunnen horen en twijfelde om de hoorn al op te leggen.

‘Danaë?’

‘Ja?’

Ze was er gelukkig nog.

‘Wat is liefde?’

Eerst stilte, toen zei ze:

‘Mijn wil om jou te zijn.’

Hoe filosofisch.

‘Dan zal ik willen dat ik jou ben.’

Ik hoorde haar sneller ademen, haar hart moest ontzettend pompen. Op de koop toe zei ze:

‘Wij zijn de minnaren van Bokrijk.’

Ik wist zeker dat het meervoud van minnaar minnaars was.

‘De minnaren?’

‘Ja, ken je dat verhaal niet?’

‘Nope.’

‘Ik zal het je straks vertellen, goed?’

Ik stond opnieuw in gedachten voor de grafsteen en dacht na.

‘Hier liggen _e __a_en zeno vaneigens gestorven den 21 mert 1758 ende danah vannotte syn vrouw die stierf den 21 juny 1764 bidt godt voor de ziele amen.’

Het was niet ‘hier liggen begraven’ maar ‘hier liggen de minnaren’. Ze lagen er al meer dan tweehonderd jaar, hun toekomst magisch verbonden met ons verleden.

‘Zeno, tot straks?’

‘Yep. Danaë?’

‘Ja?’

‘Och niets.’

‘Zeker?’

‘Heel zeker.’

Het klikte. Ik slikte, want liefde was elkaars namen graag horen. Ik wilde voor één keer dat we ons konden gedragen als een verliefd koppel in een boek dat slechts een leven gegund was tot aan de laatste zin op de allerlaatste bladzijde. Dan mochten de vlammen eindelijk aan het papier likken en alle onbenullige personages naar de verdoemenis helpen.

Ik liep terug naar het verandaraam, schoof het open en stapte de tuin in. Meteen zat ik gevangen in een dikke mistlaag. Ik strompelde als een blinde voort en snakke vurig naar het licht van de dageraad die mijn veilige cocon zou doen verdampen.

Ik lachte dat horen en zien me vergingen.